

Afskaffelse af iværksættelseskaber

Kandidatafhandling

Cand.merc.aud

Afleveret 8. maj 2020

Antal anslag: 181.978

Antal sider: 79,99

Vejleder: Troels Michael Lilja

Forfatter: Pernille Louise Jensen

Studienummer: 75646

Underskrift:

A handwritten signature in blue ink, reading "Pernille L. Jensen", written over a horizontal line.

Indhold

Abstract	4
Kapitel 1 Præsentation, problemstilling og metode.....	5
1.1 Indledning	5
1.2 Problemidentifikation.....	6
1.3 Problemformulering.....	6
1.4 Afgrænsning	7
1.5 Metode.....	7
1.5.1 Afhandlingens metodiske opbygning	7
1.5.2 Retsdogmatisk metode	8
1.5.3 Økonomisk metode.....	11
1.5.4 Retspolitisk metode	13
1.6 Afhandlingens metodiske disposition	14
1.7 Målgruppe	15
Kapitel 2 Historie, overgangsperiode og rådgivning af iværksættere	16
2.1 Karakteristika ved IVS	16
2.2 Baggrund for indførelse af IVS	16
2.3 Baggrund for afskaffelse af IVS.....	18
2.4 Omregistrering	19
2.5 Kapitalforhøjelse	21
2.5.1 Generelt om kapitalforhøjelse.....	21
2.5.2 Tegning af nye kapitalandele	21
2.5.3 Overførsel af selskabets reserver til selskabskapital ved fondsforhøjelse	24
2.5.4 Udstedelse af konvertible gældsbreve eller warrants	25
2.6 Vurderingsmandserklæring	25
2.7 Omkostninger for IVS'et	27
2.8 Opløsning af et IVS	28
2.8.1 De forskellige opløsningsmetoder.....	28
2.8.2 Opløsning ved erklæring fra kapitalejere (betalingserklæring)	28
2.8.3 Frivillig likvidation	30
2.8.4 Tvangsopløsning og konkurs	31
2.9 Revisoransvar	34
2.9.1 Introduktion til revisoransvar.....	34
2.9.2 Revisors erstatningsretlige ansvar ved afgivelse af forkert vurderingsmandserklæring.....	40

2.9.3 Revisors erstatningsretlige ansvar ved rådgivning om opløsning.....	42
2.9.4 Tvangsopløsning af det insolvente IVS.....	42
2.9.5 Tvangsopløsning af det solvente IVS.....	43
2.9.6 Opløsning af IVS ved betalingserklæring.....	44
2.10 Delkonklusion	45
Kapitel 3.....	46
3.1 Analyse af 1.200 IVS'er	46
3.1.1 Introduktion til kapitel 3.....	46
3.1.2 Stikprøveudvælgelsesmetode.....	46
3.1.3 Målepunkter.....	46
3.1.4 IVS'ers benyttelse af assistance fra revisor	48
3.1.5 EGK i IVS'er	48
3.1.6 Undladelse af vurderingsmandserklæring.....	50
3.1.7 Fejl i årsrapporter	51
3.2 Kritik af overgangsreglerne	53
3.2.1 Eksperters syn på overgangsreglerne	53
3.2.2 Kritik fra Registreret revisor, Lennart Gutfelt	53
3.2.3 Kritik fra Advokat Jacob Tøjner.....	54
3.2.4 Kritik fra Advokat Søren Dines Larsen.....	54
3.2.5 Kritik fra Konsulent Allan Dam Nielsen	55
3.3 Perspektivering til gældende skattelovgivning	56
3.4 Perspektivering til gældende regnskabslovgivning	57
3.4.1 Aktivering af udviklingsomkostninger	57
3.4.2 Krav ved aktivering af udviklingsomkostninger	58
3.4.3 Indregning og måling af udviklingsprojekter	59
3.4.4 Bindingskrav på EGK	60
3.4.5 Notekrav	60
3.4.6 Ændring i anvendt regnskabspraksis	60
3.4.7 Et praktisk eksempel	62
3.4.8 Umuligt at opfylde indregningskriterierne tilbage i tid?	63
3.4.9 IVS'ers aktivering af udviklingsomkostninger	64
3.5 Delkonklusion	65
Kapitel 4 Retspolitiske anbefalinger.....	66
4.1 Retspolitiske overvejelser	66

4.2 Revisorpligt	67
4.2.1 Indførelse af revisorpligt	67
4.2.2 Krav om assistanceerklæring.....	67
4.2.3 Krav om revision af udvalgte områder	67
4.2.4 Krav om assistance ved opgørelse af skattepligtig indkomst	68
4.2.5 Den nye erklæringsstandard	68
4.2.6 Fordele og ulemper ved revisorpligt	69
4.2.7 Reduktion af den økonomiske byrde	70
4.3 Bankgaranti til tvangsopløsningsomkostninger	72
4.4 Delkonklusion	73
5. Konklusion	75
6. Perspektivering.....	79
Litteraturliste	81
Artikler og publikationer.....	81
Bøger	82
Hjemmesider.....	83
Lovforarbejder	84
Regulering	84
Praksis.....	85
Standarder	86
Statistik.....	87
Vejledninger	87
Bilag 1 – Forkortelser	88
Bilag 2 – Dataindsamling.....	89

Abstract

The purpose of this thesis is to outline the consequences of law no. 445 of 13 April 2019 which abolished the possibility to establish a Danish entrepreneur company (IVS). The thesis combines legal methodology with financial analysis of 1,200 companies and finally legal-policy in order to answer the problem statement.

The corporate form was introduced only 6 years earlier in order to create good framework conditions to the Danish entrepreneurs. However, the Danish Parliament found that the corporate form was particularly exposed to be used by fraudsters and was object of proportional more compulsory dissolutions than other corporate forms. The passing of the bill leaves approximately 45,000 companies affected by the law.

The Danish entrepreneur companies have until 15 April 2021 to restructure to a regular private limited company. This requires that the share capital added reserves that can be converted into share capital as well as the total equity represent a minimum of 40,000 DKK. If this is not the case a capital increase must be implemented. In order to make sure that the statutory minimum requirements for the amount of equity is complied, an approved auditor must express an unqualified opinion regarding the capital structure. The approved auditors must be careful conducting their work because an incorrect opinion can give rise to liability for damages.

Danish entrepreneur companies that does not fulfill the requirements set by law 15 April 2021 is at risk of being compulsorily dissolved. An analysis of this thesis anticipates that this will be the fate of approximately one third to half of all the contemporary Danish entrepreneur companies. This will cost society between 64m and 92m DKK.

The thesis recommends alternative solutions to the legislators instead of abolishing the Danish entrepreneur companies in order to avoid a large unnecessary society cost and to avoid that law-abiding entrepreneurs with extensive development costs in the start-up phase, which results in an operating loss and negative balance, are affected. All Danish entrepreneur companies should be required to use the assistance of an auditor to prepare the annual report in accordance with the Danish Financial Statement Act, statutory audit of items where the tax authorities are the creditor and prepare and file the tax return. The financial analysis of the thesis proves that companies using an auditor's assistance are more likely to comply with the accounting acts. Furthermore, it should be required by law that all new entrepreneur companies provide a bank guarantee amounting to 5,000 DKK. The money should be earmarked costs in case of compulsory dissolution.

Kapitel 1 Præsentation, problemstilling og metode

1.1 Indledning

Iværksættere udgør en betydelig andel af vækst- og innovationsgrundlaget i det danske erhvervsliv. I 2007, før finanskrisen ramte, blev der skabt 24.600 nye iværksættervirksomheder. 10 år senere er niveauet stadig ikke oppe på det samme, og til sammenligning blev der i 2017 skabt 19.200 nye iværksættervirksomheder.¹ I 2018 er tallet oppe på 19.800.² Dette er til trods for, at Danmark faktisk ligger nummer 4 på The Global Entrepreneurship Index' over de bedste lande at være iværksætter i.³

Skiftende regeringer har undervejs forsøgt at knække koden til mere iværksætteri i Danmark, og i maj 2013 blev lovforslag L 152 vedtaget.⁴ Lovforslaget introducerede virksomhedsformen *iværksætterselskaber (IVS)*. Formålet med virksomhedsformen var at skabe bedre rammevilkår for nye virksomheder.⁵ IVS blev indført som en variant af anpartsselskabsformen, men modsat anpartsselskabet kunne IVS'et stiftes med en selskabskapital på blot 1 krone.⁶

IVS'erne fik en blandet modtagelse. Tilhængerne var overbeviste om, at det var godt for dansk iværksætteri og vækst.⁷ Kritikerne var bekymrede for, hvem der skulle bære den kommercielle risiko herunder en eksplosion i antallet af tvangsopløsninger samt skatteunddragelse.⁸

IVS'et skulle 6 år efter indførelsen vise sig at blive selskabsrettens grimme ælling, der aldrig blev til en svane.⁹ Allerede i april 2019 blev lovforslaget L 190 vedtaget, og selskabsvarianten blev efter blot 6 leveår afskaffet.¹⁰ Dette til trods for at en analyse kunne vise, at IVS'erne på blot 3 år havde bidraget positivt til samfundsøkonomien med 5,2 mia. i omsætning, 5.200 beskæftigede og 430 mio. i eksport.¹¹ Dette ligeledes til trods for at kun halvdelen af de danske iværksættere oplever rammevilkårene indenfor oprettelse, registrering mv. gode.¹²

¹ DST Analyse: "Iværksætteri i Danmark", 2018, s. 1.

² Iværksætterbarometer 2019, s. 4.

³ GEDI: "The Global Entrepreneurship Index", 2019, s. 10.

⁴ L 152 (12/13), tidsplan.

⁵ L 152 (12/13), skriftlig fremsættelse.

⁶ Se lov nr. 616 af 12/06/2013, § 357 a, stk. 1 og stk. 2.

⁷ L 152 (12/13), se eksempelvis høringssvar fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Prof. Jesper Lau Hansen (KU), Prof. Mette Neville og Karsten Engsig Sørensen (AU) m.fl.

⁸ L 152 (12/13), se høringssvar fra Danske Advokater og SKAT.

⁹ Se mere herom NTS 2019, nr. 4, s. 97-123.

¹⁰ Se lov nr. 445 af 13/04/2019, § 4, stk. 2.

¹¹ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 3.

¹² Iværksætterbarometer 2019, s. 15.

I perioden 1. januar 2014, hvorfra et IVS første gang kunne stiftes, til og med 15. april 2019, hvorfra det ikke længere var muligt at stifte et IVS, er der stiftet tæt på 60.000 IVS'er.¹³ Flere af disse IVS'er er i samme periode opløst, men forslaget efterlader alligevel ca. 45.000¹⁴ IVS'er, der rammes af loven om afskaffelse og skal tage stilling til, hvad der nu skal ske.

1.2 Problemidentifikation

Selskabsvarianten IVS nåede kun at eksistere i 6 år. Det i sig selv vækker nysgerrighed omkring emnet.

Loven om afskaffelse af IVS'er efterlader som nævnt i omegnen af 45.000 IVS'er, der rammes af lovgivningen. Det er rigtig mange selskaber, og det findes derfor interessant at undersøge, hvilke regler der gør sig gældende i forbindelse med afskaffelsen.

Som revisor for små- og mellemstore virksomheder til hverdag findes det ligeledes relevant at undersøge, hvor revisors ydelser og kompetencer kan skabe nytte for IVS'erne, således at revisorer ikke blot anses for værende en sur og dyr løsning.

Formålet med nærværende afhandling er at analysere konsekvenserne ved afskaffelsen af IVS'erne for henholdsvis iværksætterne og samfundet. Derudover er formålet med afhandlingen at identificere på hvilke områder revisor kan skabe nytte for IVS'erne med deres rådgivning.

1.3 Problemformulering

Med udgangspunkt i ovenstående problemstilling kan følgende hovedspørgsmål opstilles:

"Hvilken betydning har afskaffelsen af IVS'er for hhv. samfundet og iværksætterne, og hvordan rådgives de bedst muligt?"

For at kunne besvare hovedspørgsmålet er der opstillet en række underspørgsmål, der ligeledes danner disposition for afhandlingens opbygning:

1. Hvorfor indførte Folketinget i 2014 selskabsvarianten IVS for at afskaffe den igen blot 6 år efter?
2. Hvilke overgangsregler gælder for de eksisterende IVS'er frem mod endelig afskaffelse, herunder hvilke selskabsretlige transaktioner der skal gennemføres?
3. Hvor skal revisor være påpasselig, set i relation til rådgivning af IVS'er frem mod afskaffelsen?
4. Hvor mange IVS'er gør brug af en revisor, herunder hvorvidt brug af revisor spiller ind på IVS'ers regelefterlevelse?

¹³ Datasøgning på cvr.dk afgrænset på IVS'er.

¹⁴ <https://smvguiden.dk/nyheder/april-2019-ivs-er-faerdig-som-selskabsform/>.

5. Hvordan ser økonomien ud i de danske IVS'er, herunder hvor mange er klar til omregistrering?
6. Hvordan er afskaffelsen af IVS'erne compliant med gældende regnskabs- og skattelovgivning?
7. Kunne man fra politisk side have handlet anderledes i stedet for at afskaffe IVS'et?

1.4 Afgrænsning

I nærværende afhandling er foretaget en række afgrænsninger. Disse afgrænsninger er vurderede nødvendige i relation til at behandle det egentlige problem samt i relation til det maksimale antal sider, afhandlingen må omfatte.

Afhandlingen er forfattet som afslutning på cand.merc.aud.-studiet, hvorfor det gennem hele afhandlingen antages, at gængse termer og begreber indenfor studiets 4 hovedfag: revision, regnskab, skatteret og erhvervsret er læserne bekendte. Det forventes eksempelvis, at der er en grundlæggende forståelse for, hvad et aktiv, et passiv, en årsrapport, en ISA, en IAS, going concern mv. er. Begreber af særlig betydning for afhandlingen er dog beskrevet mere udførende, såfremt det er vurderet nødvendigt og relevant for forståelsen.

Ved anvendelse af årsregnskabslov, selskabslov, revisorlov mv. er det vigtigt og understrege, at det kun er paragraffer, der har betydning for besvarelse af afhandlingens undersøgelsesspørgsmål, der inddrages. Her kan som eksempel nævnes, at der i afsnit om kapitalforhøjelser kun inddrages bestemmelser vedrørende anpartsselskaber, herunder IVS'er, mens reglerne for aktieselskaber ikke inddrages.

Ovenstående beskriver de generelle afgrænsninger, der danner udgangspunkt for besvarelsen af afhandlingen. Såfremt der er anvendt mere specifikke afgrænsninger i afhandlingens enkelte afsnit, er disse specifikke afgrænsninger beskrevet i tilknytning til det omhandlende afsnit.

1.5 Metode

1.5.1 Afhandlingens metodiske opbygning

Afhandlingen er et ex ante facto-studie¹⁵, der har til formål at undersøge, hvilken betydning afskaffelsen af IVS'er har.

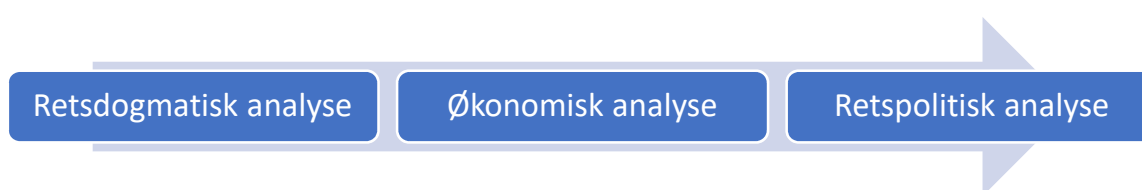
Afhandlingen indledes med en retsdogmatisk analyse af de, af regeringen indførte regler vedrørende afskaffelsen af IVS'er samt de gældende selskabsretlige regler, der skal iagttages i forbindelse hermed. Ved hjælp af retsdogmatikken analyseres ligeledes, hvor revisorer skal være påpasselige set i relation

¹⁵ Andersen, 2013, s. 107.

til deres rådgivning af de mange iværksættere, der utvivlsomt vil søge vejledning i perioden frem til afskaffelsen.

I den retsdogmatiske analyse inddømmes et casestudie¹⁶ af 1.200 IVS'er for vurdering af økonomien i de danske IVS'er, herunder hvilke konsekvenser reglerne om afskaffelse har for dem og for samfundet, samt i hvor høj grad IVS'er gør brug af revisor, og hvilken betydning dette har for deres regelefterlevelse.

På baggrund af de opnåede resultater i den retsdogmatiske analyse og casestudiet følger en retspolitisk analyse af, hvordan retsstillingen bør være.¹⁷

Figur 1 - Afhandlingens metodiske opbygning, Kilde: egen tilvirkning.

1.5.2 Retsdogmatisk metode

Afhandlingens kapitel 2 har til formål at finde svar på, hvorfor IVS'er blev indført blot for at afskaffe dem igen 6 år efter. Derudover har kapitlet til formål at beskrive, hvilke selskabsretlige regler IVS'erne skal iagttage frem mod afskaffelsen samt at analysere, hvor revisor skal være påpasselig i sin rådgivning på dette område.

Kort sagt, er formålet med kapitel 2 at systematisere, beskrive og fortolke/analysere gældende ret.¹⁸ Begrebet gældende ret – de lege lata – er et udtryk for de juridiske regler, der anvendes som grundlag til afgørelse af en retlig konflikt ved anvendelse af retskilder.¹⁹ Kapitlet er dermed en retsdogmatisk fremstilling, hvor relevante retskilder inddrages i besvarelsen af undersøgelsesspørgsmål 1-3.

Afhandlingens retsdogmatiske analyse vedrører retskilderne, der er med til at udlede gældende ret i perioden frem mod den endelige afskaffelse (overgangsperioden).

¹⁶ Andersen, 2013, s. 111. Se tillige Riis & Trzaskowski, 2013, s. 132.

¹⁷ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 29. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 449.

¹⁸ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 30.

¹⁹ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 28. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 31.

Helt generelt kan retskilderne ifølge Alf Ross opdeles i regulering, retspraksis, retssædvane og forholdets natur.²⁰

Ved besvarelse af undersøgelsesspørgsmål 1 lægges særlig vægt på anvendelsen af forarbejder som retskilde.²¹ Forarbejder fremsøges på Folketingets hjemmeside og omfatter lovforslag, som fremsat, bemærkninger, betænkninger, udvalgsbilag (høringssvar mv.), Folketingets forhandlinger osv.²² Hele formålet med undersøgelsesspørgsmål 1 er en subjektiv klarlægning af lovgivers intention ved indførelsen af IVS'er og lovgivers intention ved den efter kort tid efterfølgende afskaffelse. Ved inddragelse af forarbejder – også kaldet motiver – kommer netop tættere på det, som lovgiver har haft som intention.²³ Hvorvidt forarbejder kan anvendes som retskilde, er et omdiskuteret emne i den juridiske litteratur.²⁴ Da der i dansk domspraksis imidlertid typisk henvises til forarbejder²⁵, anvendes forarbejderne som retskilde i nærværende afhandling.

Ved besvarelse af undersøgelsesspørgsmål 2 tages først og fremmest udgangspunkt i retsforskrifter som retskilde, herunder love og lovbekendtgørelser²⁶ i form af lov nr. 445 af 13/04/2019 samt SEL (lovbekendtgørelse nr. 763 af 23/07/2019). Da lov nr. 445 imidlertid er en forholdsvis ny lov, anvendes også lovens forarbejder jf. ovenfor. Tillige inddrages den juridiske litteratur i form af kommentarer til SEL. Ligesom med forarbejder er det omdiskuteret, hvorvidt juridisk litteratur kan anses som værende en retskilde. Dog kan juridisk litteratur klassificeres som *retskildelignende*, og det accepteres, at det anvendes som bidrag til fastlæggelse af gældende ret.²⁷

Omdrejningspunktet for besvarelse af undersøgelsesspørgsmål 3 er de erstatningsretlige regler. Disse regler bygger på retssædvane, der her inddrages som retskilde. Retssædvane er udtryk for retspraksis, der er fulgt i en længere periode.²⁸ Ved besvarelse af hvor revisor skal være påpasselig i forhold til sin rådgivning, inddrages ligeledes ”god skik” regler som retskilde.²⁹ For bestyrkelse af kutymens eksistens henvises til responsa fra relevant brancheorganisation.³⁰ I praksis følges stort set altid

²⁰ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 157. Se tillige Nielsen og Tvarnø, 2014, s. 34.

²¹ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 34. Se tillige Füchsel m.fl., 2015, s. 36.

²² Riis & Trzaskowski, 2013, s. 535. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 75.

²³ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 35. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 94.

²⁴ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 257-261.

²⁵ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 257.

²⁶ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 34.

²⁷ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 40. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 201, hvor det påpeges, at det er sjældent, der i domme henvises til litteratur, men det sker dog. Desuden bestræber de fleste videnskabelige forfattere sig på at forholde sig kritisk til det emne, de behandler.

²⁸ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 39. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 202.

²⁹ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 108.

³⁰ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 205.

responsumudvalgs opfattelser, hvilket øger retskildeværdien.³¹ Ligeledes spiller retspraksis, herunder retsafgørelser med en argumentativ retskildeværdi,³² en stor rolle ved besvarelse af underspørgsmålet. Den primære kilde anvendt til at fremsøge retspraksis er Ugeskrift for Retsvæsen (UfR), hvor stort set alle højesteretsafgørelser er offentliggjort.³³ Så vidt muligt er dommene, der henvises til, udvalgt efter domstolshierakiet³⁴. Slutteligt inddrages juridisk litteratur i form af lærebøger - se diskussion om retskildeværdi ovenfor. Love i form af SEL jf. ovenfor samt revisorloven (lovbekendtgørelse nr. 1287 af 20/11/2018) inddrages løbende. Den nugældende danske revisorlov bygger på EU's reviderede 8. selskabsdirektiv fra 2006 (direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006).³⁵

Ved besvarelse af undersøgelsesspørgsmål 6 lægges ligeledes vægt på administrative retsforskrifter, herunder cirkulærer som retskilde i form af Den Juridiske Vejledning.³⁶ Derudover anvendes International Accounting Standard vedrørende immaterielle aktiver (IAS) 38 som retskilde, herunder specifikt bestemmelserne om udviklingsprojekter. De internationale regnskabsstandarder udstedes af International Accounting Standards Board (IASB). Brugen af en international regnskabsstandard forudsætter, at den først er godkendt af EU's regnskabskontroludvalg (ARC) og efterfølgende Europa-Parlamentet.³⁷ EU's forordning om anvendelse af internationale regnskabsstandarder (IFRS-forordningen) skal anvendes ved aflæggelse af koncernregnskaber for børsnoterede selskaber jf. Art. 4. Det enkelte medlemsland kan imidlertid jf. Art. 5 tillade at børsnoterede- og øvrige selskaber aflægger deres årsregnskab efter IFRS, hvilket Danmark har tilladt. Det vil sige, at ÅRL er udgangspunkt for danske IVS'ers regnskabsaflæggelse jf. ÅRL § 1, men IFRS kan tilvælges.³⁸ ÅRL indeholder imidlertid ikke bestemmelser om indregningskriterier for udviklingsprojekter, hvilket er vigtigt for besvarelsen af undersøgelsesspørgsmål 6. Det fremgår dog af bemærkningerne til ÅRL, at definitionen på et udviklingsprojekt skal følge de internationale standarder i IAS 38.³⁹ På baggrund heraf vurderes det, at IAS 38 har en stærk retskildeværdi.

Retsdogmatikken anvendes også til at opnå baggrundsviden i forbindelse med den økonomiske- og retspolitiske analyse. Her anvendes især administrative forskrifter som retskilde til at give et overblik over formerne for revisorassistance ved inddragelse af bekendtgørelse om godkendte revisorer

³¹ Füchsel m.fl., 2015, s. 35.

³² Riis & Trzaskowski, 2013, s. 37. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 177.

³³ Füchsel m.fl., 2015, s. 33.

³⁴ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 38. Se tillige Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 178.

³⁵ Füchsel m.fl., 2015, s. 21.

³⁶ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 101-102. Se tillige Riis & Trzaskowski, 2013, s. 34.

³⁷ Fedders & Steffensen, 2012, s. 43ff.

³⁸ Füchsel m.fl., 2015, s. 25.

³⁹ L 117 (14/15), de specielle bemærkninger, til nr. 44.

erklæringer (bekendtgørelsen nr. 1468 af 12/12/2017), der er udstedt med hjemmel i revisorlovens § 16, stk. 5. Endvidere inddrages tilhørende, relevante internationale standarder (ISA, ISRE, ISRS, ISAE) som indledning til besvarelse af undersøgelsesspørgsmål 4 og 5. De internationale revisionsstandarder og andre internationale standarder om revisors erklæringer udstedes af International Auditing and Assurance Standard Board (IAASB). Medlemsstaterne i EU pålægges, for så vidt angår de internationale revisionsstandarder, at lovpligtig revision skal udføres i overensstemmelse hermed jf. direktiv 2006/43/EF, Art. 26. Forordning 537/2014, Art. 9 giver Kommissionen hjemmel til at vedtage disse internationale standarder. Kommissionen har på nuværende tidspunkt dog endnu ikke godkendt nogle af disse internationale revisionsstandarder, hvorfor medlemsstaterne, indtil dette sker, kan benytte sig af deres egne nationale standarder.⁴⁰ Det forholder sig imidlertid således, at FSR er medlem af International Federation of Accountants (IFAC)⁴¹, hvortil IAASB hører under⁴². FSR er derfor som medlem af IFAC forpligtet til at følge både de internationale revisionsstandarder og andre internationale standarder om revisors erklæringer. Det foregår således, at standarderne bliver oversat til dansk og derefter internt bearbejdes i FSR's revisionstekniske udvalg, hvorefter de sendes i høring hos medlemmerne inden ikrafttræden.⁴³ Retligt set er standarderne derfor pt. normer.⁴⁴ I hvert fald indtil Kommissionen gør brug af sin hjemmel til godkendelse af standarder.

Ved udvælgelsen af retskilder er løbende taget udgangspunkt i lex superior-, lex specialis- og lex posterior-principperne⁴⁵ bortset fra enkelte steder i afhandlingen, hvor det er relevant at kigge på SEL før ændringsloven, lov nr. 445 af 13/04/2019, blev vedtaget. Her er lex posterior-princippet tilsidesat.

Igennem hele afhandlingen er inddraget relevant juridisk litteratur i form af tidsskriftartikler, for at få belyst forskellige holdninger og nuancer. Se diskussion om retskildeværdi af juridisk litteratur ovenfor.

1.5.3 Økonomisk metode

Kapitel 3 har til formål at analysere og identificere, i hvor høj grad IVS'er efterlever regnskabsmæssige regler, samt hvorvidt brugen af revisor har en positiv effekt herpå. Endvidere analyseres økonomien i IVS'erne for vurdering af de økonomiske konsekvenser ved afskaffelsen. Økonomiske metoder gør det

⁴⁰ Füchsel m.fl., 2015, s. 24.

⁴¹ Füchsel m.fl., 2015, s. 30.

⁴² <https://www.iaasb.org/about-iaasb>.

⁴³ Füchsel m.fl., 2015, s. 30.

⁴⁴ Füchsel m.fl., 2015, s. 31.

⁴⁵ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 247-253. Se tillige Füchsel m.fl., 2015, s. 26.

muligt at analysere og forudse konsekvenserne af forskellige retsregler.⁴⁶ En del af formålet med kapitel 3 er netop at analysere og forudse konsekvenserne ved lov nr. 445 af 13/04/2019.

Afhandlingens undersøgelsesspørgsmål 4-5 søges besvaret ved et multipelt casestudie⁴⁷. Metoden er valgt ud fra et ønske om at producere en generaliseret viden.⁴⁸ Casestudiet er en kombineret kvalitativ- og kvantitativ undersøgelse. Den kvalitative del af casestudiet består i observationsnotater vedrørende brugen af revisor, revisors påtegning, samt kvalitet af årsrapporter, mens den kvantitative del af casestudiet består i måling af EGK målt i kroner.⁴⁹ På baggrund af resultaterne sluttes induktivt en generel viden.⁵⁰ Ved både at inddrage kvantitative- og kvalitative data giver det analysen en større troværdighed.⁵¹

Data, der er indsamlet, er sekundære data, idet der er taget udgangspunkt i allerede eksisterende datamateriale til at belyse den i underspørgsmål 4 og 5 formulerede problemstilling.⁵² Disse registerdata⁵³ er indsamlet på cvr.dk i form af offentliggjorte årsrapporter.

For at skabe reliabilitet⁵⁴ i casestudiet er der analyseret et forholdsvis stort antal IVS'er (1.200), og disse selskaber er udvalgt på en måde, så de repræsentativt afspejler hele populationen. Stikprøveudvælgelsesmetode er beskrevet nærmere i kapitel 3. For at sikre validiteten⁵⁵ i casestudiet er anvendt kendte, afprøvede metoder i form af simpel regnskabsanalyse samt anvendelse af SEL og ÅRL som indikatorer for regelefterlevelse.

Med ovenstående metodevalg for casestudiet er forsøgt at designe en undersøgelse, der i princippet kan reproducere af andre med samme resultat, og hvor fundene kan generaliseres, hvilket vil sige, at undersøgelsen tager udgangspunkt i realismen⁵⁶ som paradigme, herunder positivisme⁵⁷ som videnskabelig hovedretning.

⁴⁶ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 157.

⁴⁷ Andersen, 2013, s. 109-111.

⁴⁸ Andersen, 2013, s. 111.

⁴⁹ Andersen, 2013, s. 25. Se tillige Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 15-18. Jf. Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 122ff, forbindes kvalitative data ofte med interviews, fokusgrupper og deltagerobservationer, men kvalitative studier kan ligeledes bestå i dokumentstudier, som det er tilfældet, når årsrapporter analyseres. Karakteristika ved et dokument er, at det er materiale, der allerede eksisterer forud for den undersøgelse, det bliver en del af, hvilket netop er tilfældet med årsrapporter.

⁵⁰ Andersen, 2013, s. 112. Se tillige Thurén, 2007, s. 25.

⁵¹ Andersen, 2013, s. 208-209. Se tillige Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 17.

⁵² Andersen, 2013, s. 144.

⁵³ Andersen, 2013, s. 144.

⁵⁴ Thurén, 2007, s. 29-31.

⁵⁵ Thurén, 2007, s. 29-31.

⁵⁶ Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 151.

⁵⁷ Thurén, 2007, s. 18ff.

1.5.4 Retspolitisk metode

Formålet med kapitel 4 er at komme med retspolitiske anbefalinger til lovgiver. Denne retspolitiske analyse skal på baggrund af delkonklusionerne fra kapitel 2 og 3 komme med forslag til lovgiver om, hvordan reglerne alternativt kan indrettes – de lege ferenda⁵⁸. Forskellen på retspolitikken og retsdogmatikken er således, at retspolitikken udleder, hvordan gældende ret *bør* være.⁵⁹

Det er imidlertid ikke muligt at komme med bud på, hvordan reglerne bør være, hvis de gældende regler ikke kendes⁶⁰. Derudover sigter den økonomiske analyse på at opnå en bedre forståelse af de samfundsmæssige problemer samt genererer argumenter til løsning af problemer.⁶¹ Af denne årsag placeres den retspolitiske analyse naturligt som det sidste kapitel i afhandlingen.

Det er omdiskuteret, hvad definitionen på retspolitik egentlig er. Fælles for de fleste definitioner er dog inddragelsen af økonomisk teori som fundament for de retspolitiske anbefalinger.⁶² Disse argumenter inddrages derfor således i den retspolitiske analyse.

Afhandlingens retspolitiske analyse ser endvidere på konsekvenserne ved de foreslåede ændringer, idet det herved underforstås, at forfatteren står inde for de konsekvenser, den foreslåede ændring har.⁶³

⁵⁸ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 31.

⁵⁹ Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 498.

⁶⁰ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 43.

⁶¹ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 157.

⁶² Se diskussion herom Nielsen & Tvarnø, 2014, s. 498-500.

⁶³ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 43.

1.6 Afhandlingens metodiske disposition

Kapitel 1 Præsentation, problemstilling og metode			
Kapitel	Undersøgelses- spørgsmål	Metode	Primære* retskilder
Kapitel 2	1	Retsdogmatisk metode	-Forhenværende selskabslov -Forarbejder
	2	Retsdogmatisk metode	-Love -Lovbekendtgørelser -Forarbejder -Juridisk litteratur
	3	Retsdogmatisk metode	-Retssædvaner -"God skik" regler -Responsa -Domme -Juridisk litteratur
Kapitel 3	4	Økonomisk metode	Til baggrundsviden -Internationale revisionsstandards -Andre Internationale standarder om revisors erklæringer -Erklærings(bekendtgørelse)
	5	Økonomisk metode	Til baggrundsviden -Lovbekendtgørelser (ÅRL+SEL)
	6	Retsdogmatisk metode	-Forarbejder -Cirkulære -Internationale regnskabsstandards -Lovbekendtgørelse
Kapitel 4	7	Retspolitisk metode	Til baggrundsviden -Love -Lovbekendtgørelser -Andre internationale standarder om revisorerklæringer -Erklærings(bekendtgørelse)
Konklusion			
Perspektivering			

*Der inddrages løbende relevante retskilder, men de angivne vurderes at være de mest relevante.

Figur 2 – Afhandlingens metodiske disposition. Kilde: Egen tilvirkning.

1.7 Målgruppe

Nærværende afhandling er, som nævnt ovenfor, udfærdiget som afslutning på cand.merc.aud.-studiet på Copenhagen Business School i 2019/20. Foruden forfatter selv, vejleder og censor kan den primære målgruppe todeles. Først og fremmest er afhandlingen ment som et værktøj for revisorer, som kan anvendes i forbindelse med rådgivning og hjælp til iværksættere, der har valgt at drive deres virksomhed i et IVS. Den anden primære målgruppe er lovgiver, idet afhandlingen udmunder i en retspolitisk analyse med generelle retspolitiske anbefalinger. Den sekundære målgruppe er kapitalejere af IVS'er. Afhandlingen kan af dem benyttes til at få et overblik over de gældende regler, der skal iagttages frem mod afskaffelsen af IVS'et. Denne målgruppe er kun sekundær, da der, som nævnt ovenfor, i afsnit 1.4, anvendes termer og begreber, som havde læseren læst en cand.merc.aud.-uddannelse.

Kapitel 2 Historie, overgangsperiode og rådgivning af iværksættere

2.1 Karakteristika ved IVS

Reglerne for IVS'er forefandt i den foregående SEL kapitel 20 a og er videreført i lov nr. 445 af 13/04/2019. Ved vedtagelse af lov nr. 445 er muligheden for stiftelse af nye IVS'er imidlertid ophørt jf. lov nr. 445 § 4, stk. 2.

Et IVS er et kapitalselskab, der frem til 13. april 2019 kunne stiftes for 1 kr. jf. den foregående SEL § 357 a, stk. 2, 1. pkt. IVS'er kunne kun stiftes kontant jf. 2. pkt. Det vil sige, at IVS'er ikke kunne stiftes ved apportindskud. IVS'er skulle ved stiftelse anvende betegnelsen iværksætterselskab eller IVS i deres navn jf. den foregående SEL § 357 a, stk. 3.

Det er et krav, at IVS'er hvert år binder min. 25 % af deres overskud på en særlig bunden EGK-reserve, indtil selskabskapitalen, tillagt denne bundne reserve, tilsammen udgør 40.000 kr. jf. lov nr. 445 § 4, stk. 8. Et IVS kan ikke udlodde hverken ordinært- eller ekstraordinært udbytte til kapitalejerne, før selskabskapitalen, tillagt den bundne reserve, udgør 40.000 kr. jf. lov nr. 445 § 4, stk. 9.

IVS'er kan lade sig omregistrere til ApS'er, når selskabskapital, tillagt den særlige bundne reserve, tilsammen udgør min. 40.000 kr. Dette kræver dog en vurderingsmandserklæring. jf. lov nr. 445 § 5, stk. 1 samt den foregående SEL § 357 c. Se mere herom i kapitel 2.

SEL's øvrige regler, for så vidt angår ApS'er, finder anvendelse på IVS'er jf. lov nr. 445, § 4, stk. 1.

2.2 Baggrund for indførelse af IVS

Daværende erhvervs- og vækstminister, Annette Vilhelmsen, fra Socialistisk Folkeparti fremsatte den 27. februar 2013 lovforslag L 152. Lovforslaget stillede forslag om ændringer til selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven samt lov om Det Centrale Virksomhedsregister heriblandt en afskaffelse af S.M.B.A.'er, indførelse af IVS samt at sænke kapitalkravet i ApS'er fra 80.000 kr. til 50.000 kr.⁶⁴

I sin skriftlige fremsættelse beskriver Annette Vilhelmsen baggrunden for afskaffelsen af S.M.B.A.'er med, at en langt større række S.M.B.A.'er går konkurs eller bliver tvangsopløst i forhold til ApS'er. Annette Vilhelmsen pointerer endvidere i fremsættelsen, at vi som samfund har en interesse i, at flere vælger at etablere sig i en lovreguleret selskabsform, hvor der stilles krav til kapital, ledelse og åbenhed.

⁶⁴ L 152 (12/13), skriftlig fremsættelse.

Der skal dog samtidig være gode rammevilkår for nye virksomheder, og det er netop på denne baggrund, at Annette Vilhelmsen foreslår at nedsætte kapitalkravet i ApS'er samt indføre IVS.⁶⁵

Forbilledet for indførelse af IVS skal findes i den tyske selskabsret. I Tyskland indførte de i 2008 selskabsformen *Unternehmergeellschaft haftungsbeschränkt* (UG), hvor kapitalkravet var 1 euro. Det tyske UG er en variation af den tyske pendant til det danske ApS, *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* (GmbH).⁶⁶ Tysk erhvervsliv har haft stor succes med indførelsen af denne selskabsform, uden at dette har medført en højere konkurs- eller tvangsopløsningsrate.⁶⁷ Faktisk havde den første generation af UG'erne en overlevelsrate på 83,44 %.⁶⁸

I de generelle bemærkninger til lovforslaget fremgår det ligeledes, at selskaber uden minimumskapital har eksisteret længe i blandt andet England, uden dette tilsyneladende har medført større samfundsmæssige konsekvenser.⁶⁹ I et engelsk *Private Limited Company* (Ltd.) har kapitalkravet været meget tæt på nul i mange år. Samtidig har England en meget lempeligere regnskabslovgivning, hvor et *Private Limited Company* kan nøjes med at indsende en råbalance, underskrevet af ledelsen til myndighederne.⁷⁰

Tendensen i EU-medlemsstaterne helt generelt er altså afskaffelse af kapitalkravet eller i hvert fald blot et symbolsk kapitalkrav.

Meningen med indførelsen af IVS er dermed ligeledes at undgå selskabsstiftelse i andre EU-lande med filialer i Danmark. For stifter iværksætterne selskaber i andre EU-lande med filialer i Danmark, er de ikke underlagt den danske materielle selskabsret.⁷¹ Dette blev afgjort første gang i Centros-sagen og siden i Überseering og Inspire Art. EU-domstolen fastslog i disse sager, at man helt lovligt kan drive virksomhed ved, at en person, bosiddende i et EU-land, stifter et selskab i et andet EU-land, men driver virksomheden i sit hjemland gennem en filial.⁷²

IVS'ets primære målgruppe er iværksættere, der ønsker at starte virksomhed, men som ikke har økonomi til at stifte et ApS, eller iværksættere, der skal starte virksomhed, der ikke kræver alverdens kapitalkrav i opstartsfasen. Iværksætterne tilbydes at starte virksomhed indenfor rammerne af SEL

⁶⁵ L 152 (12/13), skriftlig fremsættelse.

⁶⁶ L 152 (12/13), de specielle bemærkninger, til nr. 190.

⁶⁷ L 152 (12/13), skriftlig fremsættelse.

⁶⁸ U.2013B.141, afsnit 4.5.

⁶⁹ L 152 (12/13), de generelle bemærkninger, afsnit 2.3.1.3.1.

⁷⁰ U.2013B.141, afsnit 4.1.

⁷¹ L 152 (12/13), skriftlig fremsættelse. Se tillige U.2013B.141, afsnit 4.1.

⁷² U.2013B.141, afsnit 4.1.

med alt, hvad dette indebærer herunder den begrænsede økonomiske hæftelse, men også kravene om ledelse, forsvarligt kapitalberedskab og åbenhed/transparens, for så vidt angår registreringskravet, samt kravet om indsendelse og offentliggørelse af årsrapporter.⁷³

2.3 Baggrund for afskaffelse af IVS

I december 2014 indgik V, DF, SF, EL og K *"Aftale om en styrket indsats mod skattely på erhvervsområdet"*. En del af aftalen gik ud på, at Erhvervsministeriet skulle gennemføre en analyse af brugen af IVS, herunder om de er anvendt som tilsigtet.⁷⁴ Analysen kom i maj 2016, og denne konkluderede, at IVS'erne generelt set fungerede efter hensigten. På dette tidspunkt havde IVS'et dog kun eksisteret i ca. halvandet år, og det blev besluttet, at ERST skulle igangsætte en dyberegående undersøgelse af IVS'erne, baseret på en større stikprøve og en flerårig cyklus.⁷⁵

ERST gennemførte på baggrund heraf i 2017 og 2018 en ny dybdegående analyse af IVS'er, stiftet i perioden 1. januar 2014 til 31. december 2017. Denne analyse havde ligesom analysen fra maj 2016 til formål at undersøge, hvorvidt IVS anvendes som tilsigtet.⁷⁶

Denne analyse skulle vise sig at blive den direkte årsag til afskaffelsen af IVS. Den 28. februar 2019 fremsatte daværende erhvervsminister, Ramus Jarlov, fra Det Konservative Folkeparti lovforslag L 190. Formålet med lovforslaget var at samle op på de erfaringer, som Erhvervsministeriet havde gjort sig, på baggrund af ERST's *"Analyse af iværksætterselskaber"* fra september 2018.⁷⁷

Rasmus Jarlov pointerer i sin fremsættelsestale, at ERST's analyse viser, at indførelsen af IVS har medført en forhøjet risiko for svig, opbygning af gæld til det offentlige samt et øget antal af selskaber, der oversendes til tvangsopløsning. Ramus Jarlov konkluderer derfor, at indførelsen af IVS har foranlediget øgede omkostninger for det offentlige. Han foreslår derfor, at alle IVS'er afvikles over en periode på 2 år.⁷⁸

Lovforslaget blev taget meget blandet imod i den efterfølgende høring. Fortalerne for afskaffelsen af IVS finder det ligesom Ramus Jarlov problematisk, at IVS'erne har medført en øget omkostning for samfundet.⁷⁹ Kritikerne for afskaffelsen af IVS mener derimod, at ERST's analyse er tillagt al for meget

⁷³ L 152 (12/13), de generelle bemærkninger, afsnit 2.3.1.3.1 & de specielle bemærkninger, til § 357 b.

⁷⁴ Erhvervsministeriet: *"En styrket indsats mod skattely på erhvervsområdet"*, 2014, s. 1.

⁷⁵ SAU (15/16), Alm. Del bilag 211, afsnit 5.

⁷⁶ ERST: *"Analyse af iværksætterselskaber"*, 2018, s. 7, afsnit 1.1.

⁷⁷ L 190 (18/19), skriftlig fremsættelse.

⁷⁸ L 190 (18/19), skriftlig fremsættelse.

⁷⁹ Se L 190 (18/19), høringssvar fra Finans Danmark, der mener, at IVS'erne i betydeligt omfang har været benyttede til skatteunddragelse, medført tab for kreditorer samt er overrepræsenterede blandt tvangsopløste selskaber. Se tillige høringssvar fra SMVDanmark, der henviser til ERST's analyse og påpeger, at IVS'erne har

vægt, og at IVS'erne ikke har fået en reel chance, og de udtrykker bekymring for væksten og iværksætterlysten i Danmark samt vores konkurrencedygtighed blandt andre EU-landes selskabsret.⁸⁰

Ikke desto mindre blev L 190 vedtaget i folketinget den 9. april 2019, hvor samtlige partier stemte for lovforslaget bortset fra Alternativet.⁸¹ L 190 blev til lov nr. 445 af 13/4/2019, og afskaffelsen af IVS blev en realitet.

Vedtagelsen af loven har som nævnt i afsnit 1.1 efterladt ca. 45.000 IVS'er, hvis kapitalejere nu skal finde ud af, hvad der skal ske med selskaberne i den 2-årige overgangsperiode.

2.4 Omregistrering

Som beskrevet i afsnit 2.1 kan et IVS lade sig omregistrere til et ApS, når selskabskapitalen og den bundne reserve, reserve for iværksætterselskaber, tilsammen udgør 40.000 kr. Ifølge lov nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt. skal alle IVS'er, der ikke er under konkurs eller tvangsopløsning, imidlertid lade sig omregistrere senest den 15. april 2021 (2 år efter lovens ikrafttrædelse).

Ved vedtagelsen af lov nr. 445 blev minimumskapitalkravet for ApS'er sænket fra 50.000 kr. til 40.000 kr. Der eksisterer derfor IVS'er, der ved vedtagelsen af lovforslaget har en selskabskapital samt en bunden reserve på i alt 50.000 kr. Disse IVS'er skal omregistreres til ApS'er med en selskabskapital på

medført en forhøjet risiko for svig, opbygning af gæld til det offentlige samt tvangsopløsninger, der belaster samfundsøkonomien. Se tillige høringssvar fra FSR, der mener, at ERST's analyse viser for stort misbrug af selskabsvarianten, samt at den reelle gevinst for erhvervslivet har været for lille. Se tillige høringssvar fra Danske Advokater, der er glad for, at der bliver gjort op med det misbrug, der har fundet sted i IVS'er.

⁸⁰ Se L 190 (18/19), høringssvar fra Erhvervsrådgiver Stig Sørensen, der mener at forbyde IVS'er pga. de 10 til 15 %, der svindler, ender med at gå ud over de 85 til 90 % gode, reelle iværksættere. Han understreger, at der også før IVS'ernes tid var svindelsager, og at svindlere altid vil vælge den billigste virksomhedsform med begrænset hæftelse, hvilket pt. er et IVS. Se tillige høringssvar fra Dansk Industri (DI), der henviser til det positive bidrag IVS'erne ifølge ERST's analyse er kommet med til samfundet fra 2014-2017 herunder omsætning på 5,2 mia., 5.200 beskæftigede og 430 mio. i eksport. DI finder det ikke hensigtsmæssigt at afskaffe IVS'er, men mener i stedet, at lovgiver skal sætte ind på kontrolområdet. Se tillige høringssvar fra Lederne, der mener, afskaffelsen er drastisk og er bekymrede for, hvordan det vil hæmme iværksætterlysten fremover. Se tillige høringssvar fra Prof. Troels Michael Lilja, der pointerer, at Danmark med afskaffelsen af IVS bliver det land i EU med det næsthøjeste kapitalkrav, hvilket han udtrykker bekymring for vil medføre mindre iværksætteri eller øget filialdrift i Danmark gennem udenlandske selskaber. Troels Michael Lilja påpeger endvidere, at ERST's rapport indeholder subjektive antagelser og udokumenterede konklusioner, herunder eksempelvis, at der er flere tvangsopløste IVS'er end forventet, men da der ikke er meldt en forventning ud, kan man ikke drage denne konklusion. Som eksempel kan også nævnes, at det i rapporten fremgår, at en større andel IVS'er sanktioneres eller nægtes registrering efter skatte- og afgiftslovgivningen end andre virksomhedsformer, men det fremgår ikke af analysen, hvilken hårdhed de enkelte virksomhedsformer sanktioneres efter. Han kritiserer derudover anvendelse af skatterestancer som målestok, da en skatterestance rent faktisk er et udtryk for, at det går godt i en virksomhed (eks. overskud, der medfører selskabsskat, ansatte, der medfører betaling af a-skat og am-bidrag, salg større end køb, der medfører momstilsvær mv.). En restance er blot et udtryk for betalingsevnen nu og her, men har intet med intentionen om betaling at gøre.

⁸¹ L 190 (18/19), afstemning.

50.000 kr., da den bundne reserve ikke kan opløses eller reduceres.⁸² I afhandlingen omtales minimumskapitalkravet dog som 40.000 kr. på trods af, at der er IVS'er, der er tvunget til at skulle have en kapital på 50.000 kr.

En omregistrering er ikke at forveksle med en omdannelse. En omdannelse er den situation, hvor et selskab skifter selskabsform, men da et IVS allerede er et ApS, er der tale om en omregistrering fra en slags ApS til en anden slags ApS.⁸³

Det fremgår ligeledes af lov nr. 445 § 5, stk. 1, 1. pkt., at beslutningen om omregistrering af et IVS til et ApS skal træffes på en generalforsamling med det stemmeflertal, der kræves ved en vedtægtsændring. Det vil i udgangspunktet sige, at 2/3 af generalforsamlingen skal stemme for forslaget vedrørende omregistrering. Både 2/3 af de afgivne stemmer såvel som 2/3 af den selskabskapital, der er repræsenteret på generalforsamlingen, skal stemme for forslaget om omregistrering jf. SEL § 106, stk. 1. Årsagen hertil er, at vedtægter skal ændres i forbindelse med omregistrering, for så vidt angår selskabsbetegnelse og selskabskapital, der skal tilrettes et ApS, således at selskabet fremadrettet lever op til bestemmelserne i SEL § 2.⁸⁴ I praksis vil formalitetskravet omkring beslutning på en generalforsamling ikke være et problem for de IVS'er, der er ejede af en enkelt iværksætter.

Hvis et IVS ikke har en selskabskapital og en reserve for iværksætterselskaber på 40.000 kr., skal selskabet foretage en kapitalforhøjelse, således at selskabskapitalen lever op til minimumskravet.⁸⁵

Det fremgår af lov nr. 445, § 5, stk. 1, 2. pkt. at der i forbindelse med omregistrering skal udarbejdes en vurderingsmandserklæring om, at kapitalen er til stede. Formålet fra lovgivers side hermed er at sikre, at kapitalen reelt er til stede.⁸⁶ Det kan heraf udledes, at det ikke er nok, at selskabskapitalen udgør min. 40.000 kr. Den samlede EGK skal ligeledes udgøre min. 40.000 kr., før et IVS kan lade sig omregistrere.⁸⁷ Det vil sige, et IVS, der gennem sin hidtidige levetid har genereret underskud, ligeledes skal kapitalforhøje dette underskud.

⁸² NTS 2019, nr. 4, s. 133.

⁸³ NTS 2019, nr. 4, s. 130.

⁸⁴ L 190 (18/19), til § 5, s. 12.

⁸⁵ L 190 (18/19), til § 5, s. 12.

⁸⁶ L 190 (18/19), til § 5, s. 12.

⁸⁷ NTS 2019, nr. 4, s. 131.

2.5 Kapitalforhøjelse

2.5.1 Generelt om kapitalforhøjelse

Reglerne om kapitalforhøjelse forefindes i SEL kapitel 10. En kapitalforhøjelse kan jf. SEL § 153, stk. 1 finde sted på 3 forskellige måder:

- 1) Tegning af nye kapitalandele.
- 2) Overførsel af selskabets reserver til selskabskapital ved fondsforhøjelse.
- 3) Udstedelse af konvertible gældsbreve eller warrants.

En kapitalforhøjelse i et IVS kan dog alene forhøjes i kontanter, herunder overførsel af reserver til selskabskapital eller i omregistreringsperioden ved indskud af andre værdier end kontanter jf. lov nr. 445 § 4, stk. 5, 2. og 3. pkt.

Som udgangspunkt træffes beslutning om kapitalforhøjelse ligesom det er tilfældet med omregistrering på generalforsamlingen med det flertal, der kræves ved en vedtægtsændring jf. SEL § 154. Generalforsamlingen kan imidlertid ved bestemmelse i vedtægterne bemyndige det centrale ledelsesorgan for en 5-årig periode ad gangen til at forhøje selskabskapitalen jf. SEL § 155, stk. 1.

Kapitalforhøjelser skal være registrerede i ERST's IT-system senest 2 uger efter fristen for indbetaling, eller senest 2 uger efter indbetaling er sket jf. SEL § 173, stk. 1. Kapitalforhøjelsen kan dog ikke registreres, før den selskabskapital, tillagt eventuel overkurs, der skal indbetales, er indbetalt jf. § 174, stk. 1.

2.5.2 Tegning af nye kapitalandele

2.5.2.1 Metoder til tegning af nye kapitalandele

Tegning af nye kapitalandele skal ske i de tilfælde, hvor der er tale om, at en kapitalejer ønsker at erhverve kapitalandele, som påtænkes udstedt i forbindelse med en kapitalforhøjelse mod at betale et fastsat vederlag, der kan bestå i *kontanter, gældskonvertering eller andre værdier end kontanter*.⁸⁸

Det er vigtigt at bemærke, at nye kapitalandele ikke kan tegnes under forbehold eller til underkurs jf. SEL § 153, stk. 2. Det vil i praksis sige, at tegning af nye kapitalandele ikke kan være betinget af, at en given hændelse indtræder, og kan ikke ske til under kurs 100.

⁸⁸ Bunch & Whitt, 2018, note 1087 til § 163.

2.5.2.2 Kontant kapitalforhøjelse

Består det fastsatte vederlag i kontanter, indskyder kapitalejeren/iværksætteren private, kontante midler til selskabets konto mod at få yderligere anparter for på den måde at opnå en selskabskapital på min. 40.000 kr. Fordelen herved er, at der tilgår likviditet til selskabet.

Såfremt der er flere kapitalejere i et IVS, hvor kapitalforhøjelsen gennemføres kontant, har kapitalejerne ret til forholdsmæssig tegning af de nye kapitalandele jf. SEL § 162, stk. 1. Har 2 iværksættere startet et IVS sammen og skudt 50 øre ind hver på stiftelsestidspunktet, har de også hver især ret til 50 % af de nytegnede kapitalandele. Dog kan kravet fraviges, hvis generalforsamlingen beslutter det med det flertal, der kræves ved en vedtægtsændring jf. SEL § 162, stk. 2. Så hvis den ene iværksætter fra før fx ikke har midlerne til at kunne gennemføre en kontant kapitalforhøjelse, men den anden har, kan de alligevel gennemføre den kontante kapitalforhøjelse.

Kontant kapitalforhøjelse er dog kun relevant i de tilfælde, hvor iværksætteren har en privatøkonomi, der tillader det.

2.5.2.3 Gældskonvertering

Det fastsatte vederlag kan ligeledes bestå i konvertering af gæld til selskabskapital. Der er dog særligt krav om, at forhøjelsesbeslutningen i så fald skal indeholde bestemmelse herom jf. SEL § 161, stk. 1.

Det centrale ledelsesorgan skal ydermere redegøre for årsagen til gældskonverteringen, tidspunktet for selve gældsstiftelsen samt for årsagerne til forslag om konvertering jf. SEL § 161, stk. 2. Bestemmelsen kan dog fraviges, hvis alle kapitalejere er enige herom jf. stk. 4. Dette er altså ikke et problem i praksis, såfremt et IVS kun har en kapitalejer.

Gældskonvertering er således relevant, hvis en iværksætter fx løbende har lagt ud for udgifter i sit IVS, og der dermed er opstået en gæld til vedkommende, så kan denne gæld konverteres til selskabskapital.

Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til SEL, at der skal være tale om en reel realiseret gæld på selskabet, der konverteres til selskabskapital. Det betyder, at gælden ikke må være et forventet tab for kapitalejeren.⁸⁹

Gældskonvertering skal anses for værende et kontant indskud. Troels Michael Lilja henviser i en artikel i Ugeskrift for retsvæsen til lov nr. 282 af 6. september 1982, hvoraf det fremgår af de særlige

⁸⁹ Bunch & Whitt, 2018, note 1071 til § 161.

bemærkninger til den dagældende aktieselskabslov § 33 a, at kapitalforhøjelse ved gældskonvertering skal sidestilles med et kontant indskud og ikke et apportindskud.⁹⁰

2.5.2.4 Indskud af andre værdier end kontanter (apportindskud)

Da IVS'et blev introduceret i 2014, var det ikke muligt at stifte et sådant selskab ved indskud af andre værdier end kontanter. Argumentet fra lovgivers side var, at et kapitalkrav på 1 kr. er så beskedent, at det kan alle iværksættere finde i deres privatøkonomi.⁹¹ I Lov nr. 445 § 4, stk. 5, 3. pkt. fremgår det imidlertid, at ved omregistrering af et IVS til et ApS kan kapitalforhøjelsen foregå ved indskud af andre værdier end kontanter (apportindskud). Årsagen hertil er, at forbuddet mod et apportindskud ikke anses for overtrådt, såfremt beslutningen om kapitalforhøjelse ved apportindskud, træffes i sammenhæng med beslutningen om omregistrering, da begge disse beslutninger i så fald vil have retsvirkning samtidig – nemlig fra registreringstidspunktet.⁹²

Det fremgår af SEL § 35, stk. 1, at et apportindskud skal have økonomisk værdi, og indskuddet kan ikke bestå i en pligt til at udføre et arbejde eller levere en tjenesteydelse. Det følger af ERST's praksis, at det indskudte aktiv skal måles til dagsværdi på indskudstidspunktet. Det er ikke et krav, at aktivet har at gøre med selskabets formål. Alle aktiver med en økonomisk værdi kan derfor overdrages i forbindelse med en kapitalforhøjelse ved apportindskud.⁹³ Fordelen ved denne mulighed er, at en iværksætter, der fx har en bil, kan indskyde denne bil i sit selskab for at opnå den tilstrækkelige kapital. Der kan dog være skattemæssige konsekvenser for iværksætteren personligt ved indskud af private aktiver, der skal iagttages.

En kapitalforhøjelse ved indskud af andre værdier end kontanter er dermed relevant i tilfælde, hvor en iværksætter ikke har reserver, der kan konverteres til selskabskapital, nok, så der kan gennemføres en fondsforhøjelse, ikke har kontanter til at gennemføre kapitalforhøjelsen, ikke har et tilgodehavende hos selskabet, men derimod har et aktiv af en hvis værdi, der kan indskydes i selskabet.

Efter SEL § 160 skal der som udgangspunkt ved indskud af andre værdier end kontanter, udarbejdes en vurderingsberetning jf. SEL §§ 36 og 37.

Vurderingsberetningen skal som hovedregel udarbejdes af en godkendt revisor jf. SEL § 37, stk. 1 og afgives med høj grad af sikkerhed jf. ERKL §§ 16 – 19 samt ISAE 3000.

⁹⁰ U.2015B.1, afsnit 8.1. Se tillige NTS 2019, nr. 4, s. 135.

⁹¹ L 152 (12/13), til § 357 a, s. 106.

⁹² L 190 (18/19), til § 4, s. 11.

⁹³ L 190 (18/19), til § 4, s. 11.

Vurderingsberetningen skal indeholde en beskrivelse af det aktiv, der indskydes, den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen samt det fastsatte vederlag jf. SEL § 36, stk. 1, nr. 1-3. Vurderingsberetningen skal til sidst indeholde en erklæring om, at den økonomiske værdi af aktivet mindst svarer til det aftalte vederlag for kapitalandelene (pålydende værdi, tillagt en eventuel overkurs) jf. SEL § 36, stk. 1, nr. 4.

Uanset aktivets art må vurdering ikke være foretaget mere end 4 uger før beslutningen om kapitalforhøjelsen, og hvis fristen overskrides, skal vurderingen foretages på ny jf. SEL § 36, stk. 2.

Vurderingsberetningen skal samtidig med registrering af kapitalforhøjelsen indsendes til ERST.⁹⁴

2.5.3 Overførsel af selskabets reserver til selskabskapital ved fondsforhøjelse

En kapitalforhøjelse kan gennemføres ved overførsel af selskabets reserver til selskabskapital. Det er imidlertid ikke alle reserver, der kan konverteres til selskabskapital. Reserver, der kan konverteres til selskabskapital, omfatter overført overskud fra tidligere år, øvrige reserver, bortset fra reserver for sikkerhedsstillelser og udlån samt reserver for ikke indbetalt virksomhedskapital og overkurs jf. SEL § 165, stk. 1. Derudover kan årets overskud, medmindre det er udloddet, forbrugt eller bundet, konverteres til selskabskapital samt de frie reserver, der måtte være opstået eller frigjort i året jf. SEL § 165, stk. 2.

En beslutning om kapitalforhøjelse ved fondsforhøjelse skal indeholde oplysning om, hvilket beløb selskabskapitalen skal forhøjes med, kapitalandelene størrelse og kapitalandelene antal jf. SEL § 165, stk. 3, 1. pkt. Derudover skal beslutningen indeholde oplysninger om tegningskursen, fristen for hvornår kapitalandelene skal indbetales, eventuelle indskrænkninger i kapitalandelene omsættelighed eller pligt til indløsning, om de nye kapitalandele er omsætningspapirer samt eventuelt regler for fordeling ved overtegning af kapitalandele, der ikke er tegnet på grundlag af fortegningsret (kun relevant, hvis fordelingen ikke er overladt til det centrale ledelsesorgan) jf. SEL § 165, stk. 3, 2. pkt.

Det fremgår af kommentarerne til SEL, at en kapitalforhøjelse ved fondsforhøjelse kan foregå på 2 måder. Enten kan der udstedes nye kapitalandele, eller også kan de eksisterende kapitalandele forhøjes. Dog skal ligeretsgrundsætningen i SEL § 45 iagttages, og kapitalejerne, hvis der er flere, har ret til deres forholdsmæssige andel af fondsforhøjelsen.⁹⁵

⁹⁴ Bunch & Whitt, 2018, note 1064 til § 160.

⁹⁵ Bunch & Whitt, 2018, note 1097 til § 165.

Det fremgår endvidere af kommentarerne til SEL, at en fondsforhøjelse kan kun ske til kurs 100.⁹⁶

Gennemførslen af en kapitalforhøjelse ved fondsforhøjelse kan ikke ske, før beslutningen er registreret jf. SEL § 165, stk. 4, og denne registrering skal være anmeldt til ERST senest 12 måneder efter beslutningen om kapitalforhøjelsen, ellers bortfalder både beslutning og de vedtægtsændringer, kapitalforhøjelsen kræver jf. SEL § 165, stk. 5.

En fondsforhøjelse er dermed relevant i de tilfælde, hvor selskabskapital, den bundne reserve for iværksætterselskaber samt reserver, der kan konverteres til selskabskapital jf. ovenfor, udgør et beløb højere end 40.000 kr. Her overføres disse reserver blot til selskabskapital og IVS'et lever således op til minimumskapitalkravet. Denne metode kan altså kun anvendes, såfremt selskabet har opbygget en forholdsvis solid EGK gennem sin levetid.

2.5.4 Udstedelse af konvertible gældsbreve eller warrants

Reglerne, for så vidt angår konvertible gældsbreve og warrants, finder ikke anvendelse i forbindelse med kapitalforhøjelser i de situationer, hvor et IVS skal omregistreres til ApS.⁹⁷ Derfor behandles denne form for kapitalforhøjelse ikke yderligere.

2.6 Vurderingsmandserklæring

For at et IVS kan lade sig omregistrere, skal der udarbejdes en vurderingsmandserklæring jf. SEL § 37. Kravet om vurderingsmandserklæring gælder uanset om IVS'et måtte have fravalgt revision eller ej.⁹⁸ Dette skal sikre, at minimumskapitalen på 40.000 kr. er til stede jf. lov. nr. 445 § 5, stk. 1, 2. pkt. Vurderingsmandserklæringen skal som hovedregel udarbejdes af en godkendt revisor jf. SEL § 37, stk. 1, og ledelsen i et IVS har pligt til at give revisor de oplysninger og informationer, som vedkommende finder relevante for at kunne afgive vurderingsmandserklæringen jf. stk. 2 og 3. Vurderingsmandserklæringen skal indsendes til ERST i forbindelse med omregistrering og må ikke være mere end 4 uger gammel på beslutningstidspunktet/generalforsamlingen.⁹⁹

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at vurderingsmandserklæringens formål er at sikre, at kapitalen reelt er til stede for at beskytte selskabets kreditorer, hvorfor vurderingsmandserklæringen skal afgives med høj grad af sikkerhed.¹⁰⁰ Det vil sige, at erklæringen skal afgives efter ERKL §§ 16 til 19 samt ISAE 3000, idet der er tale om en erklæringsopgave med høj grad af sikkerhed, som ikke er

⁹⁶ Bunch & Whitt, 2018, note 1097 til § 165.

⁹⁷ L 190 (18/19), til § 4, s. 11 samt lov nr. 445 § 4, stk. 5, 2. og 3. pkt. modsætningsvist.

⁹⁸ NTS 2019, nr. 4, s. 131.

⁹⁹ NTS 2019, nr. 4, s. 132.

¹⁰⁰ L 190 (18/19), til § 5, s. 12.

revision eller review af historiske finansielle oplysninger.¹⁰¹ Vurderingsmandserklæringen falder således ind under kategorien ”andre erklæringer med sikkerhed”.

Vurderingsmandserklæringens konklusion må ikke være modificeret, idet formålet med erklæringen er at sikre, at selskabskapitalen er til stede. Der kan her drages en parallel til SEL § 231, stk. 1, der omhandler selskabers genoptagelse. Her fremgår det, at et selskab, ligesom det er tilfældet ved omregistrering af IVS'er, skal have udarbejdet en erklæring fra en vurderingsmand, om at selskabskapitalen er til stede. Det fremgår af kommentarerne til SEL, at det er ERST's administrative praksis, at erklæringen ikke må indeholde forbehold (i dag modifikationer).¹⁰²

Der fremgår imidlertid intet i bemærkninger til SEL om, at en sådan vurderingsmandserklæring ikke må indeholde fremhævelser eller rapporteringsforpligtelser.¹⁰³

I visse tilfælde kan en vurderingsmandserklæring undlades. Dette er tilfældet, såfremt et IVS lever op til en række kumulative betingelser. Disse betingelser findes i lov nr. 445 § 5, stk. 1, 3. pkt. Den første betingelse er, at IVS'ets senest aflagte årsrapport udviser en selskabskapital, tillagt reserver, der kan overføres til selskabskapital på mindst 40.000 kr. Den anden betingelse er, at det senest aflagte årsregnskab skal være revideret, og revisors påtegning skal være uden modifikationer. Dog kan IVS'er i regnskabsklasse B nøjes med en erklæring om udvidet gennemgang uden modifikationer.¹⁰⁴ Den tredje betingelse er, at årsregnskabets balancedag ikke må ligge tidligere end 5 måneder forud for beslutningen om omregistrering. Det vil sige, har et IVS årsafslutning 31.12.2019, skal beslutningen om omregistrering være truffet senest 31.05.2020 – samme frist som indsendelse af selskabets årsrapport jf. ÅRL § 138, stk. 1. Den fjerde betingelse er, at det reviderede årsregnskab skal være godkendt på IVS'ets ordinære generalforsamling, inden generalforsamlingens beslutning om omregistrering træffes. Dette kan i praksis godt være på den samme generalforsamling. Godkendelse af årsrapporten skal i så fald blot være på dagsordenen før beslutning om omregistrering. Den sidste betingelse er, at det centrale ledelsesorgan i IVS'et skal offentliggøre en erklæring i ERST's IT-system om, at selskabskapitalen er til stede på beslutningstidspunktet for omregistrering. Ledelsens erklæring skal senest offentliggøres samtidig med, at omregistreringen registreres.

¹⁰¹ NTS 2019, nr. 4, s. 131.

¹⁰² Bunch & Witt, 2018, note 1478 til § 231.

¹⁰³ NTS 2019, nr. 4, s. 132, analogt.

¹⁰⁴ Betænkning over L 190, Til nr. 7.

Disse regler er indført, da det vil være urimeligt, hvis et IVS skal gøre brug af en dyr vurderingsmand 2 gange indenfor relativt kort tid.¹⁰⁵

2.7 Omkostninger for IVS'et

Der er forbundet en del omkostninger med en omregistrering af et IVS til et ApS. IVS'er, der skal omregistreres, skal som nævnt i afsnit 2.6 have en erklæring med høj grad af sikkerhed fra en godkendt revisor om, at kapitalen er til stede.

Idet vurderingsmandserklæringen om selskabskapitalens tilstedeværelse afgives med høj grad af sikkerhed, ligesom det er gældende for revisionserklæringer jf. ISA 700, afsnit 11, er det nødvendigt for revisor, at gennemføre revisionslignende handlinger på IVS'ets væsentlige regnskabsposter for at opnå et tilstrækkeligt og egnet bevis jf. ISAE 3000, afsnit 48H og 49H. Derfor vil prisen for en revision og en vurderingsmandserklæring ligge i samme leje, idet handlingerne, der skal udføres, er de samme.

Hvad det helt præcist koster at få en vurderingsmandserklæring på et IVS, kommer helt an på IVS'ets kompleksitet og vil derfor være forskelligt fra case til case.

I skrivende stund vil det mest fordelagtige for IVS'erne være at få deres årsrapport revideret for efterfølgende at benytte sig af undtagelsesreglerne, hvor vurderingsmandserklæringen kan undlades som nævnt ovenfor i afsnit 2.6. Årsagen hertil er, at IVS'et kan fratrække omkostningen til revision som en driftsomkostning efter statsskattelovens § 6, stk. 1, litra a. Det er imidlertid tvivlsomt, hvorvidt omkostningen til en vurderingsmandserklæring kan fratrækkes som en driftsomkostning efter samme paragraf. Paragraffens ordlyd er, at en driftsomkostning skal *erhverve, sikre og vedligeholde* indkomsten. Vurderingsmandserklæringen skal sikre kreditorernes stilling jf. afsnit 2.6, hvilket i princippet intet har at gøre med at *erhverve, sikre og vedligeholde* indkomsten.¹⁰⁶ På den anden side kan et IVS ikke overleve, hvis ikke der udarbejdes en vurderingsmandserklæring. Set ud fra det perspektiv er vurderingsmandserklæringen netop med til at *erhverve, sikre og vedligeholde* indkomsten. Der findes endnu ingen praksis indenfor området, der kan støttes ret på, men for nærværende må det konkluderes, at omkostningen til udarbejdelse af vurderingsmandserklæringer før 15. april 2021 ikke er fradragsberettigede, da erklæringen på dette tidspunkt strengt taget ikke er med til at *erhverve, sikre og vedligeholde* indkomsten. Det er derimod kun

¹⁰⁵ L 190 (18/19), Bilag 7, høringsnotat, afsnit 2.1.2.

¹⁰⁶ Jf. DJV 2020-1 C.C.2.2.2.15 kan der ikke opnås fradrag for revisorudgifter til fusion, spaltning o.l. Revisors arbejde i disse situationer minder meget om revisors arbejde ifm. omregistrering. Ved en fusion eller spaltning skal der ligeledes afgives en vurderingsmandserklæring om kreditorernes stilling jf. hhv. SEL § 242 og 260, og virksomheden kan ikke opnå skattemæssigt fradrag herfor.

vurderingsmandserklæringer lavet på skæringsdagen 15. april 2021, hvor omkostningen er i en SL § 6, stk. 1, litra a-situation og dermed er fradragsberettiget.

Det vil på baggrund heraf være anbefalelsesværdigt at rådgive IVS'er til at lade deres årsrapporter frivilligt revidere og på baggrund heraf gøre brug af undtagelsesreglen, hvor en vurderingsmandserklæring kan undlades for at være sikker på i det mindste at opnå skattemæssigt fradrag for den omkostning, de er tvunget til at have til en godkendt revisor.

Omregistrering af et IVS til et ApS i ERST's IT-system er dog gebyrfrit jf. lov nr. 445, § 5, stk. 5, 1. pkt.

2.8 Opløsning af et IVS

2.8.1 De forskellige opløsningsmetoder

Ønsker en iværksætter ikke at omregistrere sit IVS til et ApS, fordi vedkommendes idé har vist sig ikke at være profitabel, har iværksætteren mulighed for at lukke sit selskab i stedet for at lade det omregistrere. Der er 4 muligheder, hvorpå et IVS kan opløses: *betalingserklæring*, *frivillig likvidation*, *tvangsopløsning* eller *konkurs* jf. SEL, kapitel 14.

Derudover kan IVS'er opløses ved fusion, spaltning, grænseoverskridende hjemstedflytning, grænseoverskridende fusion eller grænseoverskridende spaltning jf. SEL, kapitel 15, 16 og 16a. Disse 5 opløsningsformer er dog meget sjældent benyttede. Disse 5 opløsningsmetoder er benyttet i alt 131 gange¹⁰⁷ svarende til 0,2 % ud af et samlet antal stiftede IVS'er på ca. 60.000 stk. jf. afsnit 1.1, hvorfor disse opløsningsmetoder ikke behandles yderligere i afhandlingen.

Opløsning ved betalingserklæring og likvidation er kendetegnede ved, at kapitalejerne/iværksætterne selv træffer beslutningen om at lukke deres IVS og lukker i "god ro og orden", mens kapitalejerne/iværksætterne ved tvangsopløsning og konkurs tvinges til at opløse deres selskab.¹⁰⁸

2.8.2 Opløsning ved erklæring fra kapitalejere (betalingserklæring)

Det er en betingelse ved opløsning ved betalingserklæring, at IVS'et er solvent jf. SEL § 216, stk. 1. Såfremt alle kreditorer er betalt, kan et IVS opløses ved, at kapitalejer afgiver en erklæring til ERST, hvori det fremgår, at al gæld er betalt, samt at generalforsamlingen har besluttet at opløse IVS'et jf. SEL § 216, stk. 1.

¹⁰⁷ Datasøgning på cvr.dk d. 09.02.2020 afgrænset på IVS'er opløst efter fusion, opløst efter spaltning, opløst efter grænseoverskridende hjemstedsflytning, opløst efter grænseoverskridende fusion & opløst efter grænseoverskridende spaltning.

¹⁰⁸ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 36, afsnit 2.

Udover erklæringen fra kapitalejer skal der indhentes en erklæring fra SKAT om, at de ikke har nogle tilgodehavender hos IVS'et jf. SEL § 216, stk. 2.

Betalingserklæringen skal være ERST i hænde senest 2 uger efter, den er underskrevet af kapitalejer, og erklæringen fra SKAT skal være vedlagt jf. SEL § 216, stk. 2.

Ved opløsning af et IVS ved betalingserklæring hæfter kapitalejer(ne) personligt, solidarisk og ubegrænset for gæld, uanset om den er forfalden eller uforfalden, såfremt den bestod på tidspunktet for afgivelsen af betalingserklæringen jf. SEL § 216, stk. 4, 1. pkt. Er der omvendt overskydende midler i selskabet, kan disse udloddes til kapitalejer(ne) jf. SEL § 216, stk. 4, 2. pkt.

Fordelen ved en opløsning ved betalingserklæring er, at det for iværksætteren, der ønsker at opløse sit IVS, er en forholdsvis ukompliceret metode. ERST har udarbejdet en skabelon til udformning af betalingserklæringen.¹⁰⁹ SKAT har ligeledes udarbejdet en vejledning om forhold, der skal iagttages, inden erklæring fra dem udstedes. Der skal udarbejdes oplysningsskema (tidligere selskabsselvangivelse) fra primo indkomståret til og med den skattemæssige slutdato. Endvidere skal IVS'et afmelde sine pligter for moms, lønsum, a-skat mv. og al gæld til SKAT skal være betalt¹¹⁰.

Denne forholdsvis ukomplicerede metode at lukke et IVS på minimerer samtidig rådgiveromkostninger. Rådgiveromkostningerne vil formentlig kunne minimeres til opgørelse af skattepligtig indkomst og udfyldelse af oplysningsskemaet.

Ulempen ved en opløsning ved betalingserklæring er, som det er nævnt indledningsvist, kun mulig at gennemføre, såfremt IVS'et er solvent. Derudover kan den personlige, solidariske og ubegrænsede hæftelse være risikofyldt.

Er selskabet insolvent fx på grund af en gæld til kapitalejeren, kan kapitalejeren imidlertid blot eftergive denne gæld. IVS'et bliver i så fald dog skattepligtig af denne gevinst jf. KGL § 21, stk. 2, og kapitalejer/iværksætter kan ikke fratrække dennes tab jf. KGL § 14, stk. 2.

Opløsning ved betalingserklæring er en hyppigt anvendt metode til at lukke sit IVS. Der er ifølge data, indhentet på cvr.dk den 31. oktober 2019 4.674 IVS'er, der er opløst ved betalingserklæring.

¹⁰⁹ ERST's vejledning om opløsning af kapitalselskaber, a.m.b.a., s.m.b.a. og f.m.b.a., s. 3.

¹¹⁰ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234899&chk=215268>.

2.8.3 Frivillig likvidation

Det er ligeledes en betingelse ved en frivillig likvidation, at IVS'et er solvent jf. SEL § 233, stk. 2. Beslutning om at gå i likvidation træffes på generalforsamlingen som udgangspunkt med det flertal, der kræves ved en vedtægtsændring jf. SEL § 217.

Efter beslutning om likvidation skal generalforsamlingen vælge en eller flere likvidator(er), der skal forestå likvidationen af selskabet jf. SEL § 218, stk. 1. Denne likvidator indtræder som ledelse i IVS'et jf. SEL 219, stk. 1. Der er ikke nogen formelle krav til, hvem der kan være likvidator.¹¹¹ Ofte vil det være en advokat, der er likvidator. Revisor vil typisk ikke forekomme som likvidator på grund af uafhængighedskriteriet.¹¹²

Likvidators opgave er først og fremmest at anmelde generalforsamlingens beslutning om likvidation til ERST. Dette skal gøres senest 2 uger efter, beslutningen er truffet jf. SEL § 220, stk. 1. Når IVS'ets beslutning om likvidation er registreret hos ERST, skal dette anses som værende en opfordring til IVS'ets kreditorer om at anmelde eventuelle krav mod selskabet, de måtte have. Disse krav kan anmeldes i 3 måneder fra likvidationens offentliggørelse i ERST's IT-system jf. SEL § 221, stk. 1, 1. pkt. Alle IVS'ets i forvejen kendte kreditorer skal likvidator tage kontakt til og informere om likvidationen, så de har mulighed for at anmelde deres eventuelle krav jf. SEL § 221, stk. 1, 2. pkt. Likvidator kan derfor tidligst afslutte likvidationen efter 3 måneder jf. SEL § 221, stk. 2.

Vurderer en likvidator, at der ikke er midler til at servicere alle kreditorer fuldt ud, skal likvidator indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs jf. SEL § 233, stk. 2.

IVS'er i likvidation skal fortsætte med at aflægge og indsende årsrapporter til ERST, indtil selskabet er opløst jf. SEL § 139, stk. 1.

Derudover skal IVS'er, der opløses ved likvidation, udarbejde og indsende et afsluttende likvidationsregnskab efter realisationsprincippet, og dette skal indsendes til ERST senest 2 uger efter, det er godkendt af kapitalejerne jf. SEL § 224, stk. 2, 1. og 2. pkt. og ÅRL § 139, stk. 2. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne til SEL, at der er mulighed for at kombinere årsrapport og likvidationsregnskab, såfremt denne kombination i så fald indsendes til ERST inden fristen for indsendelse af den regulære årsrapport udløber.¹¹³ Det vil sige 5 måneder efter regnskabsafslutningen jf. ÅRL 138, stk. 1.

¹¹¹ ERST's vejledning om opløsning af kapitalselskaber, a.m.b.a., s.m.b.a. og f.m.b.a., s. 3.

¹¹² Bunch & Whitt, 2018, note 1390 til § 218, stk. 1.

¹¹³ Bunch & Whitt, 2018, note 1431 til § 224, stk. 2.

I bemærkningerne til SEL fremgår det, at likvidationsregnskab kan undlades og erstattes af en erklæring fra ledelsen og eventuelt revisor om, at der ingen aktivitet har været i selskabet siden seneste regnskabsaflæggelse. Det er en forudsætning herfor, at det eneste aktiv, der er i selskabet, er et bankindestående.¹¹⁴

Fordelen ved en likvidation er, at IVS'et bliver lukket på en pæn og ordentlig måde, hvor en professionel likvidator står for betaling af kreditorer, anmeldelser mv. Som det var tilfældet ved betalingserklæring, indeholder SEL ingen bestemmelser vedrørende kapitalejernes hæftelse, såfremt selskabet opløses ved likvidation.

Ulempen ved en likvidation er ligesom ved betalingserklæring, at IVS'et, skal være solvent. Endvidere er det en dyr løsning. Der er rådgiveromkostninger til både likvidator og eventuelt revisor, såfremt der skal aflægges et likvidationsregnskab.

Det er da også en løsning, der forholdsvist sjældent anvendes på IVS'er. Der er ifølge data, indhentet på cvr.dk den 31. oktober 2019, 133 IVS'er under frivillig likvidation og 190 IVS'er, der er opløst efter frivillig likvidation.

2.8.4 Tvangsopløsning og konkurs

2.8.4.1 *Generelt om tvangsopløsning og konkurs*

Hvis et IVS ikke frivilligt er opløst ved betalingserklæring eller likvidation og ikke opfylder kravet om omregistrering til ApS inden udløbet af den fastsatte 2 års frist jf. afsnit 2.4, er det muligt for ERST at fastsætte en tidsfrist for, hvornår IVS'et senest skal være omregistreret. Er IVS'et ej heller herefter omregistreret, kan ERST anmode skifteretten om at tvangsopløse selskabet efter SEL § 225 jf. lov. nr. 445 § 5, stk. 2. Det følger af ERST's praksis, at tidsfristen er 4 uger.¹¹⁵

Det er dog vigtigt at bemærke, at ERST ikke har pligt til hverken at fastsætte en frist for, hvornår selskabet skal være omregistreret, ligesom ERST ej heller har pligt til at anmode skifteretten om tvangsopløsning. Der er alene tale om rettigheder for ERST.¹¹⁶ Det må dog af politiske årsager forventes, at fristfastsættelse og eventuelt efterfølgende anmodning om tvangsopløsning bliver eksekveret relativt hurtigt efter 15. april 2021.¹¹⁷

¹¹⁴ Bunch & Whitt, 2018, note 1431 til § 224, stk. 2.

¹¹⁵ L 190 (18/19), til § 5, s. 12.

¹¹⁶ NTS 2019, nr. 4, s. 129.

¹¹⁷ NTS 2019, nr. 4, s. 129.

SEL § 225, stk. 1 lister en række andre forhold op (udover manglende omregistrering), der kan medføre tvangsopløsning, herunder manglende indsendelse af årsrapport, manglende eller forkert registrering af ledelse og hjemsted, manglende registrering eller opbevaring af dokumentation vedrørende reelle ejere, manglende registrering af revisor ved revisionspligt eller frivillig revision samt manglende reaktion på fordringer på indkaldt selskabskapital, der har vist sig ikke at kunne opfyldes. De samme regler som ved manglende omregistrering gør sig her gældende. ERST kan fastsætte en frist for, hvornår IVS'et senest skal have afhjulpet manglen. Har IVS'et ikke afhjulpet manglen efter udløbet af fristen, kan IVS'et oversendes til tvangsopløsning.

ERST kan anmode skifteretten på IVS'ets hjemsted om opløsning, såfremt opløsning ikke bliver vedtaget af IVS'et i tilfælde, hvor dette er påbudt i lovgivningen, vedtægterne eller af ERST, eller hvis der ikke bliver valgt en likvidator jf. SEL § 226, stk. 1.

Når ERST har oversendt et IVS til skifteretten, tager skifteretten stilling til, hvorvidt selskabet skal tvangsopløses eller gå konkurs.¹¹⁸

I perioden fra IVS'et er oversendt til skifteretten, til der er udpeget en likvidator af skifteretten, eller selskabet er opløst, må den hidtidige ledelse i et IVS alene foretage dispositioner, der er nødvendige og som ikke er til skade for IVS'et eller dets kreditorer jf. SEL § 229, stk. 1. Den hidtidige ledelse og den hidtidige revisor, hvis selskabet har haft en sådan, er forpligtet til at bistå skifteretten og likvidator med oplysninger jf. SEL § 229, stk. 2.

Vurderer en likvidator, at der ikke er midler til at servicere alle kreditorer fuldt ud, skal likvidator indgive begæring om rekonstruktionsbehandling eller konkurs jf. SEL § 233, stk. 3, 1. pkt. Hvis der ikke er udnævnt en likvidator, kan skifteretten træffe afgørelse om rekonstruktionsbehandling eller konkurs jf. SEL § 233, stk. 3, 2. pkt.

Det vil sige, at hvis et IVS tvangsopløses, er det typisk fordi, der ikke er nogle nævneværdige aktiver i selskabet, og selskabet bliver opløst, uden der sker en egentlig bodeling. Er der omvendt aktiver i selskabet af en vis værdi, udpeges en likvidator. Kan alle kreditorer ikke betales, indgiver likvidator begæring om IVS'ets konkurs, og der sker en egentlig bodeling.¹¹⁹

Fordelene ved at lade sit IVS tvangsopløse er, at det eneste, iværksætteren, der ejer selskabet i princippet, skal foretage sig, er eksempelvis at fratræde ledelsen, undlade at indsende årsrapport eller ikke omregistrere IVS'et. Er IVS'et ydermere insolvent og ikke selv kan betale for omkostningerne

¹¹⁸ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 36, afsnit 7.

¹¹⁹ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 36, afsnit 7.

forbundet ved denne opløsningsform, betales omkostningerne af statskassen jf. SEL § 227, stk. 3, 4. pkt. Årsagen hertil er den begrænsede hæftelse jf. SEL § 1, stk. 2, 1. pkt. Der er dermed ingen rådgiveromkostninger forbundet med denne løsning.

Ulempen ved at lade sit IVS tvangsopløse er, at det for al tid vil være registreret på cvr.dk, at iværksætterens selskab er tvangsopløst eller opløst ved konkurs, hvilket ved senere forretningseventyr kan spænde ben for eksempelvis finansiering, mulige samarbejdspartnere osv. Er IVS'et derudover opløst på grund af manglende indsendelse af årsrapport, kan hvert ledelsesmedlem dog få en bøde på op til 3.000 kr.¹²⁰

Tvangsopløsning er den mest hyppigt anvendte opløsningsform for IVS'er. Der er ifølge data, indhentet på cvr.dk den 31. oktober 2019, 1.875 IVS'er under tvangsopløsning og 6.932 IVS'er, der allerede er tvangsopløst.

2.8.4.2 Genoptagelse

Hvis et IVS efter at være sendt til tvangsopløsning skal genoptages, kræves det, at det forhold, der var årsag til tvangsopløsningen, er bragt i orden, samt at betingelserne i SEL § 232 er opfyldt jf. lov nr. 445 § 5, stk. 3, 1. pkt.

Det vil sige, er IVS'et sendt til tvangsopløsning på grund af manglende omregistrering, skal dette forhold bringes i orden. Generalforsamlingen i et tvangsopløsningstruet IVS skal således senest samtidig med beslutning om genoptagelse beslutte, at IVS'et skal omregistreres til et ApS jf. lov nr. 445 § 5, stk. 3, 2. pkt. Generalforsamlingsbeslutningen træffes iht. samme princip, som beskrevet i afsnit 2.4. Dokumentation for berigtigelse (i dette tilfælde omregistrering) skal registreres i ERST's IT-system senest samtidig med anmeldelsen om genoptagelse jf. lov nr. 445, § 5, stk. 3, 7. pkt.

De øvrige betingelser i SEL § 232, der skal iagttages ved genoptagelse, er, at IVS'et skal indgive en anmeldelse til ERST om, at skifteretsbehandlingen skal afbrydes jf. stk. 1. Denne anmodning skal være ERST i hænde senest 3 måneder efter, IVS'et er sendt til tvangsopløsning, ellers kan en genoptagelse ikke finde sted jf. stk. 2. Derudover fremgår det ligeledes af stk. 2, at hvis et IVS indenfor de sidste 5 år tidligere har været under tvangsopløsning som eksempelvis på grund af manglende registrering af reelle ejere, kan genoptagelse ej heller finde sted. Hvis IVS'et ikke har fået indsendt årsrapport til ERST for det regnskabsår, hvor indsendelsesfristen er udløbet, skal ERST ydermere have modtaget denne årsrapport, før IVS'et kan genoptages jf. stk. 3, 4. pkt. Har Skifteretten desuden allerede nået at

¹²⁰ <https://erhvervsstyrelsen.dk/frister-forsinkelser-og-afgifter>.

udnævne en likvidator, skal denne likvidator samtykke til genoptagelsen jf. stk. 4. Den sidste ultimative betingelse er, at IVS'et ikke må være besluttet tvangsopløst ved domstolene jf. stk. 5.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at uanset begrundelsen for oversendelse til tvangsopløsning, skal IVS'er, der skal genoptages, i samme moment lade sig omregistrere til ApS'er, selvom deadline for omregistrering først er i april 2021.¹²¹ Årsagen hertil er, at genoptagelse i vidt omfang sidestilles med nystiftelse af et selskab, og det er som nævnt fra 15. april 2019 ikke længere muligt at stifte et IVS.¹²²

Reglerne omkring vurderingsmandserklæring eller undladelse heraf jf. afsnit 2.6, finder ligeledes anvendelse i genoptagelsessituationer jf. lov nr. 445 § 5, stk. 3, 3. – 7. pkt.

2.8.4.3 Tvangsopløsninger og konkurser 2014-2017

Som det fremgik af kapitel 1, er et af argumenterne for afskaffelsen af IVS'et det høje antal af tvangsopløsninger.

Det fremgår af ERST's analyse af iværksætterselskaber, at 13 % af alle IVS'er, der er stiftet fra 2014 til 2017, er opløst. Heraf er 52 % tvangsopløst, og 17 % er erklæret konkurs.¹²³

Sammenholdes disse tal med ApS'er, er 7 % af alle ApS'er, der er stiftet fra 2014 til 2017, opløst. Heraf er 21 % tvangsopløst, og 19 % erklæret konkurs.¹²⁴

Det fremgår endvidere af ERST's rapport, at 94 % af de tvangsopløste IVS'er, der er stiftet i 2014-2016, ikke har reel erhvervsaktivitet. Erhvervsaktivitet måles på, hvorvidt IVS'et har et årsværk på over 0,5.¹²⁵

2.9 Revisoransvar

2.9.1 Introduktion til revisoransvar

2.9.1.1 Generelle bestemmelser

Landets godkendte revisorer har en stor opgave foran sig i forbindelse med afskaffelsen af IVS. Mange iværksættere vil henvende sig til disse revisorer for at søge rådgivning og assistance indenfor kapitalforhøjelse jf. afsnit 2.5, opløsning jf. afsnit 2.8 samt udarbejdelse af den lovpligtige vurderingsmandserklæring jf. afsnit 2.6.

¹²¹ L 190 (18/19), til § 5, s. 13.

¹²² NTS 2019, nr. 4, s. 130.

¹²³ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, tabel 7.1, s. 37.

¹²⁴ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, tabel 7.1, s. 37.

¹²⁵ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, afsnit 7.2, s. 40.

Revisorerne skal imidlertid være varsomme med deres rådgivning og være grundige i deres arbejde, inden en "blank" vurderingsmandserklæring afgives. Revisorer, der ikke udfører deres arbejde på en rimelig og forsvarlig måde, kan nemlig ifalde erstatningsansvar, såfremt nogen derved lider et tab.¹²⁶

Det fremgår af SEL § 361, stk. 1 og 2, at revisorer, der under udførelsen af deres hverv forsætligt eller uagtsomt har tilføjet et kapitalselskab, kapitalejere eller tredjemand skade, er erstatningsansvarlig for denne skade.¹²⁷

Mens SEL indeholder en generalklausul om revisors erstatningsretlige ansvar, er revisorlovens anvendelsesområde begrænset til revisors erklæringsafgivelse jf. RL § 1, stk. 2. Det vil sige, at det også kun er i erklæringsafgivelsessituationen, at revisor agerer offentlighedens tillidsrepræsentant og som udgangspunkt er underlagt normen om god revisorskik, som fremgår af RL § 16, stk. 1.¹²⁸

Det er derfor nødvendigt at sondre mellem, hvilke af revisors opgaver der ligger indenfor revisorlovens anvendelsesområde, og hvilke der ligger uden for, når det skal vurderes, hvorvidt der foreligger et erstatningsansvar.¹²⁹

Revisors erstatningsretlige ansvar betegnes som et professionsansvar.¹³⁰ Professionsansvar vil sige, at erstatningsbedømmelsen vurderes ud fra en faglig målestok, altså at en opgave skal udføres med den omhu og faglige dygtighed, som man med rimelighed kan forlange af en revisor.¹³¹ Af netop denne årsag samt det faktum, at det er stærkt begrænset, hvad man som professionel kan ansvarsfrskrive sig, kvalificeres professionsansvar herunder revisoransvar sædvanligvis som erstatning uden for kontrakt.¹³²

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at professionsansvaret ikke går på, hvorvidt en opgave er løst bedst muligt, men om den er løst med en forsvarlig indsats.¹³³

¹²⁶ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 302.

¹²⁷ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 302. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 703.

¹²⁸ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 303.

¹²⁹ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 307.

¹³⁰ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 305. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 703.

¹³¹ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 306.

¹³² Ehlers, 2019, s. 62.

¹³³ Jf. UfR 1977.811 ØLD, hvor revisor frifandtes for erstatningsansvar over for et A/S' varekreditor på trods af manglende oplysning om selvskyldnerkaution i A/S'ets regnskab, der senere gik konkurs på grund af, at netop denne kaution skulle realiseres. Retten fandt, at revisor *burde* (min fremhævelse) have indhentet en fuldstændighedserklæring fra A/S'ets ledelse, men dog ikke havde udvist en sådan forsømmelighed, at revisor var erstatningsansvarlig.

De mest umiddelbare, oplagte steder, en godkendt revisor kan ifalde erstatningsansvar i forbindelse med det kommende arbejde omkring IVS'er, er ved afgivelse af en forkert vurderingsmandserklæring, hvorved en tredjemand har lidt et tab eller ved dårlig rådgivning om et IVS' opløsning.

Revisors erstatningsretlige ansvar kræver forudsætningsvist, at alle de sædvanlige erstatningsbetingelser er opfyldt, herunder at ansvarsgrundlaget er til stede.¹³⁴

2.9.1.2 Culpa-reglen

Revisors erstatningsretlige ansvar hviler på culpa-reglen, som er den grundlæggende norm indenfor erstatning i dansk ret.¹³⁵ Ifølge culpanormen skal revisor udføre sit arbejde med den omhu, påpasselighed og faglige kompetence, som man må forvente sig af en god og erfaren gennemsnitsrevisor.¹³⁶ Dette kaldes også at handle som en bonus pater¹³⁷ (revisor).

Paul Krüger Andersen påpeger, at der er en direkte sammenhæng mellem culpavurderingen, og hvorvidt god revisorskik i det konkrete tilfælde er fulgt eller ej.¹³⁸ Som nævnt ovenfor gælder dette begreb imidlertid som udgangspunkt kun indenfor revisorlovens anvendelsesområde.

Det er et omdiskuteret område, hvorvidt revisor er underlagt begrebet god revisorskik i forbindelse med rådgivningsopgaver.¹³⁹ Ifølge Paul Krüger Andersen skal revisor i relation til rådgivningsopgaver, der ligger uden for revisorlovens område, dog ligeledes leve op til de revisorfaglige normer.¹⁴⁰ Læser man sager fra responsumudvalget, der netop vedrører rådgivningssager, går begrebet god revisorskik da også igen i mange sager, selvom spørgsmålene er uden for erklæringsområdet, hvorfor Paul Krüger Andersens analyse kan tiltrædes.¹⁴¹

¹³⁴ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 311. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 696-697.

¹³⁵ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 302. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 687.

¹³⁶ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 311. Se tillige Füchsel m.fl., 2015, s. 31.

¹³⁷ Ehlers, 2019, s. 92-93. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 702-703.

¹³⁸ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 304.

¹³⁹ Se uddybende om denne diskussion, Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 312-314.

¹⁴⁰ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 334.

¹⁴¹ Jf. eksempelvis R-sag nr. 1420, spm. 1, hvor der spørges, om det er god rådgivningsskik at rådgive sin klient om mulighederne for seniornedslag. Responsumudvalget svarer, at overholdelse af god revisorskik ikke indbefatter uopfordret rådgivning om seniornedslag. Se tillige R-sag nr. 1408, spm. 1, hvor der spørges, om det er i strid med god rådgivningsskik/revisorskik ikke at oplyse en klient om muligheden for både en skattefri- eller en skattepligtig virksomhedsomdannelse af en personlig virksomhed. Responsumudvalget svarer, at når revisor påtager sig en rådgivningsopgave, er det god revisorskik at rådgive om relevante alternativer.

2.9.1.3 Årsagsforbindelse (kausalitet)

Før revisor kan ifalde erstatningsansvar skal der foreligge en årsagsforbindelse mellem revisors mangelfulde indsats og et lidt tab, og kun handlinger eller undladelser, der står i rimelig tæt forbindelse med det lidt tab, bliver erstatningspådragende for revisor.¹⁴²

Når en klient disponerer på baggrund af en revisors rådgivning, er kravet om årsagsforbindelse utvivlsomt opfyldt.¹⁴³ Ville den erstatningssøgende dog have lidt samme tab, såfremt revisors arbejde var udført korrekt, frifindes revisor fra erstatningsansvar.¹⁴⁴

Årsagsforbindelsen mellem fejl, begået af revisor og en klients lidt tab, kan ofte forholdsvis nemt klarlægges. Det er derimod langt sværere at bevise årsagsforbindelsen mellem en revisors mangelfulde indsats og en tredjemands tab.¹⁴⁵ Det skal i så fald godtgøres, at tredjemands tab skyldes en beslutning, som vedkommende har truffet på baggrund af revisors arbejde.¹⁴⁶ Når revisorer afgiver erklæringer på reviderede regnskaber, må det forhåndsantages, at disse erklæringer anvendes af tredjemand til at træffe beslutninger, for så vidt angår eksempelvis kreditgivning.¹⁴⁷ Af domspraksis kan udledes, at der skal være en klar formodning for, at et korrekt regnskab ville have udelukket en kreditgivning, såfremt revisor skal kunne ifalde erstatningsansvar.¹⁴⁸ Paul Krüger Andersen påpeger, at tilsvarende må antages at gælde, for så vidt angår andre erklæringer og rapporter end reviderede regnskaber, med mindre andet specifikt fremgår af erklæringen eller rapporten.¹⁴⁹

2.9.1.4 Påregnelighed (adækvans)

Konstateres det, at revisors culpøse handling er årsagsforbundet med det tab, klienten eller tredjemand har lidt, er det en yderligere betingelse, før revisor kan ifalde erstatningsansvar, at der

¹⁴² Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 340. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 698-700.

¹⁴³ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 340-341.

¹⁴⁴ Jf. UfR 1989.394 H, hvor en advokat frifandtes for erstatningsansvar på trods af manglende rådgivning om muligheden for skattefradrag af spekulationstab ved salg af fast ejendom inden en specifik skæringsdato. Fejlen var ansvarspådragende, men det kunne ikke godtgøres, at advokatens klient ville og kunne have begrænset sit tab ved et salg inden skæringsdatoen.

¹⁴⁵ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 342.

¹⁴⁶ Jf. UfR 2006.2232 H, hvor en revisor frifandtes for ansvar i forbindelse med salg af et selskab. Købers påstand var, at sælger og sælgers revisor havde tilbageholdt en oversigt over driftsresultater og et notat om EF-tilskud. Købers konkursbo kunne ikke godtgøre, at køber havde kendt til disse 2 dokumenter, inden de underskrev købskontrakten.

¹⁴⁷ Jf. UfR 1982.595 H, hvor en entreprenørvirksomheds leverandør led et tab i forbindelse med levering af varer på kredit. Kreditten var bevilget på baggrund af entreprenørvirksomhedens senest aflagte regnskab. Regnskabets igangværende arbejder viste sig, efter en syn- og skønserklæring var udarbejdet, at være alt for høje og i strid med kravene i aktieselskabslovens §§ 88, stk. 1 og 101, stk. 8 vedrørende hhv. god revisorskik og forsigtigt skøn. Entreprenørvirksomhedens hovedaktionær og revisor fandtes solidarisk erstatningsansvarlige.

¹⁴⁸ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 343.

¹⁴⁹ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 342.

foreligger adækvans.¹⁵⁰ Det vil sige, at revisor ikke kan ifalde erstatningsansvar, såfremt skaderne er atypiske eller upåregnelige.¹⁵¹

2.9.1.5 Tab

Revisor er erstatningsansvarlig for økonomiske tab, der er lidt som følge af revisors fejl eller forsømmelser – altså tab, der kunne være undgået, såfremt revisor havde udført sit arbejde korrekt.¹⁵² Kan sagsøger ikke dokumentere et økonomisk tab, kan revisor ikke være erstatningsansvarlig på trods af, at vedkommende har begået fejl.¹⁵³

Klienter eller tredjemand lider ofte tab, som er større end, hvad revisor kan gøres erstatningsansvarlige for, og det er derfor i mange erstatningssager nødvendigt at fastsætte et skæringspunkt for, hvornår erstatningsansvaret indtræder.¹⁵⁴ Kun tab, indtruffet efter det fastsatte skæringspunkt, erstattes.¹⁵⁵

Som følge af at revisoransvaret anses som værende erstatning uden for kontrakt jf. afsnit 2.9.1.1 kan en kreditor ikke kræve erstatning for mistet fortjeneste ved en leverance.¹⁵⁶ Kreditor kan udelukkende kræve erstatning for selve leverancen samt de positive udgifter, der relaterer sig til det mangelfulde

¹⁵⁰ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 344. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 701.

¹⁵¹ Jf. UfR 1988.692 H, hvor et dansk I/S havde etableret et salgskontor i Schweiz. De danske myndigheder ville ikke anerkende det schweiziske salgskontor som et fast driftssted i udlandet og nægtede derfor at lempe den danske skat med den skat, der var betalt i Schweiz. Ideen med konstellationen var at overføre fortjeneste til beskatning i Schweiz i stedet for Danmark. Højesteret fandt, at revisor skulle have advaret mod de skatteretlige konsekvenser (dobbeltskatning) ved denne konstellation. Dog frifandtes revisor for ansvar, da det ikke var påregneligt, at Danmark og Schweiz ikke kunne nå til enighed om, hvilket land beskatningsretten tilkom. Se tillige UfR 1997.697 H, hvor revisor omvendt ikke kunne frifindes for erstatningsansvar ud fra adækvansbetragtningen. Revisor skulle udføre en kontrolopgave vedrørende en factoringordning. Direktøren i det pågældende selskab havde imidlertid oprettet og belånt fiktive fakturaer. Landsretten fandt, at dette var så upåregneligt, at revisor ikke kunne ifalde ansvar over for banken, mens Højesteret statuerede ansvar.

¹⁵² Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 345.

¹⁵³ Jf. UfR 2006.2039 H, hvor en revisor i forbindelse med omdannelsen af en personligt drevet virksomhed til et A/S ikke havde beregnet goodwill. Sagsøger krævede erstatning på grund af manglende rådgivning om muligheden for overdragelse af goodwill. Sagsøger krævede erstatning for det tab, hun havde lidt i denne forbindelse. Der blev i forbindelse med sagen udarbejdet en syn- og skønserklæring, hvoraf det fremgik, at den maksimale goodwill ikke ville overstige 2,1 mio. svarende til det realiserede overskud i virksomheden. Sagsøger havde derfor ikke lidt et tab, og revisor frifandtes for erstatningsansvar.

¹⁵⁴ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 346.

¹⁵⁵ Jf. UfR 1982.1062 ØLD, hvor revisor blev fundet erstatningsansvarlig over for et likvidationsbos kreditorer, der som følge af revisors blanke revisionspåtegning havde lidt et tab. Revisors erstatningsansvar begrænsedes dog til det tab, der var lidt i perioden, fra det endelige reviderede regnskab forelå, og frem til likvidationen. Se tillige UfR 2006.1753 H, hvor en revisor i sit tiltrædelsesprotokollat i april 1996 havde anført, at han havde aftalt med ledelsen, at et selskabs bogholderifunktion skulle varetages eksternt. Revisor fulgte ikke op på denne aftale og konstaterede først i januar 1998, at der overhovedet ingen bogføring forelå. Selskabet gik konkurs som følge af uretmæssige dispositioner over betroede midler. Højesteret fandt revisor erstatningsansvarlig for tab lidt fra sommeren 1996 og frem til konkursen, idet revisor burde have eftersat, om bogføringen var på plads allerede i sommeren 1996.

¹⁵⁶ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 347.

revisorarbejde, herunder eksempelvis udgifter til udbedring af fejlbehæftede regnskaber, advokatbistand mv.¹⁵⁷

Tabet må ej heller have karakter af en periodeforskydning, som det er tilfældet ved eksempelvis mange skattesager.¹⁵⁸

2.9.1.6 Egen skyld

Selvom der i forbindelse med et lidt tab foreligger et ansvarsgrundlag, kausalitet og adækvans, kan revisors erstatningsansvar begrænses eller bortfalde,¹⁵⁹ såfremt klienten eller tredjemand har del i skylden for tabet.¹⁶⁰

Uanset hvilken slags opgave revisor udfører for en klient, kræver det indhentning af oplysninger og informationsindsamling hos klienten. Revisor kan ikke blive erstatningsansvarlig for ufuldstændige og ukorrekte oplysninger, tilvejebragt af en klient.¹⁶¹ Revisor må dog gøre brug af sin professionelle skepsis over for de oplysninger, vedkommende bliver forelagt.¹⁶²

For så vidt angår rådgivning henviser Paul Krüger Andersen til revisionsvejledning nr. 15 og understreger vigtigheden i, at revisor i rådgivningssituationen (kun) er rådgiver på trods af, at rådgivningen ofte bliver afgørende for klientens endelige beslutning.¹⁶³

¹⁵⁷ Jf. UfR 1982.595 H, hvor en kreditors tabsopgørelse måtte reduceres som følge af, at krav om mistet fortjeneste ikke kan erstattes. I samme sag dømtes den sagsøgte revisor til at betale en andel af sagsøgers advokatbistand. Se tillige UfR 1952.1047 H, hvor sagsøgte revisor skulle erstatte udgifter til gennemgang af de af sagsøgte udarbejdede regnskaber og opstilling af nye regnskaber, for meget erlagt honorar til sagsøgte (opgjort på baggrund af en uvildig opgørelse af responsumudvalget) samt rentetab i forbindelse hermed.

¹⁵⁸ Jf. TfS 2003.647 H, hvor sagsøger solgte sin personlige virksomhed til et ApS, hvilket udløste skattepligt, i stedet for at gennemføre en skattefri virksomhedsomdannelse. Revisor blev fritaget for erstatningsansvar, da skatten alligevel før eller siden forfalder til betaling, og der var således blot tale om en likviditetsforskydning. Se tillige UfR 2007.1104 H, hvor revisor også havde rådgivet og assisteret med en skattefri virksomhedsomdannelse. Omdannelsen kunne imidlertid slet ikke gennemføres skattefrit som følge af en fejl, revisor havde begået. Dette udløste en skat på 2,1 mio. Revisor blev "kun" dømt erstatningsansvarlig for udgiften til finansieringen af skattebetalingen, da skatten under alle omstændigheder før eller siden var forfaldet til betaling.

¹⁵⁹ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 348. Se tillige Hansen & Krenchel, 2019, s. 719-720.

¹⁶⁰ Jf. FED 1996.126, hvor en søn forgæves forsøgte at overtage sin fars vognmandsfirma. Sønnen havde forinden den planlagte overdragelse indskudt penge i vognmandsfirmaet. Inden overdragelsen nåede at finde sted, gik vognmandsfirmaet imidlertid i betalingsstandsning og senere konkurs. Sønnen påstod, revisor var erstatningsansvarlig for det tab, han havde lidt, da revisor i forbindelse med den planlagte overdragelse havde assisteret med udarbejdelse af budgetter og under betalingsstandsningen havde bistået advokat med det regnskabs- og revisionsmæssige. Landsretten frifandt revisor (og advokat), idet det fandtes, at sønnen var den med bedst indblik i sin egen økonomiske formåen.

¹⁶¹ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 350.

¹⁶² Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 350 samt s. 358.

¹⁶³ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 348.

Har revisor i sin rådgivning fremlagt og redegjort for alle usikkerhedsmomenter ved anvendelse af en bestemt konstruktion eller fremgangsmåde, og en klient alligevel ønsker at benytte sig af netop denne, kan revisor ligeledes holdes ansvarsfri i forhold til klienten.¹⁶⁴

2.9.2 Revisors erstatningsretlige ansvar ved afgivelse af forkert vurderingsmandserklæring

For at det kan vurderes, hvorvidt en revisor kan ifalde erstatningsansvar ved afgivelse af en forkert vurderingsmandserklæring, hvorved en tredjemand har lidt et tab, må det først fastlægges, om de sædvanlige erstatningsbetingelser er opfyldt.

Som nævnt i afsnit 2.6 falder vurderingsmandserklæringen i forbindelse med omregistrering af et IVS ind under kategorien "andre erklæringer med sikkerhed" og afgives med høj grad af sikkerhed. Den godkendte revisor er således omfattet af normen for god revisorskik indenfor revisorlovens anvendelsesområde, når det skal vurderes, hvorvidt der foreligger et ansvarsgrundlag.

Som det fremgår af afsnit 2.6, skal vurderingsmandserklæringen om selskabskapitalens tilstedeværelse afgives med høj grad af sikkerhed, ligesom det er tilfældet med revisionserklæringer jf. ISA 700, afsnit 11. Det er derfor nødvendigt for revisor at gennemføre revisionslignende handlinger på IVS'ets væsentlige regnskabsposter for at opnå et tilstrækkeligt og egnet bevis jf. ISAE 3000, afsnit 48H og 49H.

Det er konkluderet i mange responsumudvalgssager, at det er i strid med god revisorskik ikke at have indsamlet et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis på væsentlige regnskabsposter.¹⁶⁵ Der foreligger ingen responsumudvalgssager (endnu) vedrørende manglende bevis i forbindelse med afgivelse af vurderingsmandserklæringer, hvorfor der må drages parallel til sagerne om manglende revisionsbevis.

Det vil sige, har revisor ikke indsamlet tilstrækkeligt og egnet bevis, for så vidt angår de væsentlige regnskabsposter i forbindelse med afgivelse af en vurderingsmandserklæring, er dette i strid med god revisorskik og strider mod, hvad en god bonus pater-revisor ville gøre. Revisor handler culpøst, og der foreligger således et ansvarsgrundlag.

Dernæst må det vurderes, hvorvidt der er en årsagsforbindelse mellem et eventuelt lidt tab og den afgivne vurderingsmandserklæring.

¹⁶⁴ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 351.

¹⁶⁵ Jf. eksempelvis R-sag nr. 1416, spm. 2.1.2 og 2.1.3, hvor det konkluderes, at det er imod god revisorskik ikke at tage forbehold for værdiansættelsen at et aktiv, hvor der ikke foreligger tilstrækkeligt revisionsbevis for henholdsvis aktivets tilstedeværelse og værdiansættelse. Se tillige R-sag nr. 1433, spm. 1, 2 og 5, hvor det konkluderes, at det er imod god revisorskik ikke at revidere et område, der er væsentligt.

Som det er tilfældet med et revideret regnskab, hvor det forhåndsantages, at erklæringen kan blive anvendt ved kreditvurdering, jf. afsnit 2.9.1.3, må det samme gøre sig gældende, for så vidt angår vurderingsmandserklæringer. I modsætning til regnskaber, der er offentligt tilgængelige for alle på cvr.dk jf. ÅRL § 138, stk. 1, er dette ikke tilfældet for vurderingsmandserklæringer. Et sådant krav om offentliggørelse forefindes ingen steder i lov nr. 445 af 13/04/2019. Dog vil det på cvr.dk fremgå af registreringshistorikken for et (forhenværende) IVS, at det er omregistreret, hvilket forudsætningsvist kræver en blank vurderingsmandserklæring eller et revideret regnskab uden forbehold jf. afsnit 2.6. Derfor må selve omregistreringen af et IVS også forhåndsantages at blive anvendt ved kreditvurdering.

Er kredit ydet på baggrund af en forkert vurderingsmandserklæring, og kan kreditor godtgøre, at vedkommende ikke ville have ydet kredit, hvis omregistreringen ikke var gennemført, så er kravet om årsagsforbindelse opfyldt.

Kreditgiver har dog selv et ansvar for at indhente opdaterede oplysninger om en virksomheds finansielle stilling.¹⁶⁶ Forholdet er relevant, såfremt kreditten ydes lang tid efter omregistreringen.

I samme moment må det vurderes, at intet vil tyde på atypiske eller upåregnelige forhold ved en tredjemands eventuelle tab i forbindelse med afgivelsen af en forkert vurderingsmandserklæring.

Den sidste betingelse, der skal være opfyldt for, at revisor kan gøres erstatningsansvarlig for afgivelse af en forkert vurderingsmandserklæring, er, at der skal være lidt et økonomisk tab. Har en leverandør eksempelvis leveret et parti varer på kredit på baggrund af revisors vurderingsmandserklæring/IVS'ets omregistrering, hvorefter det pågældende selskab går konkurs, er det økonomiske tab på varerne lidt som følge af revisors fejl eller forsømmelse. Skæringspunktet for, hvornår tabet skal opgøres, vil være omregistreringen, hvilket vil sige, at der kan kun opnås erstatning for de varer, der er leveret på kredit efter omregistreringen.

Revisor kan herefter kun undgå erstatningsansvar, såfremt ledelsen i IVS'et, har afgivet ufuldstændige eller ukorrekte oplysninger til revisor i forbindelse med udarbejdelse af vurderingsmandserklæringen.

Der foreligger endnu ingen domspraksis vedrørende afgivelse af forkerte vurderingsmandserklæringer i forbindelse med omregistrering af IVS'er. Det må på baggrund af ovenstående analyse dog konkluderes, at der er risiko for revisoransvar ved afgivelse af en forkert vurderingsmandserklæring.

¹⁶⁶ Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013, s. 351.

2.9.3 Revisors erstatningsretlige ansvar ved rådgivning om opløsning

Som det fremgår af afsnit 2.8, er der 4 måder, hvorpå et IVS kan opløses. Rådgivning indenfor opløsning af et solvent IVS ved frivillig likvidation vil næppe give anledning til, at revisor kan ifalde erstatningsansvar.

Spørgsmålet er, hvorvidt revisor kan ifalde erstatningsansvar, såfremt vedkommende decideret rådgiver en klient til at lade sit IVS blive oversendt til tvangsopløsning. Fordelen er netop, at det er den billigste og mindst tidskrævende opløsningsform jf. afsnit 2.8.4.1.

For at det kan vurderes, hvorvidt en revisor kan ifalde erstatningsansvar i forbindelse med rådgivning om oversendelse af et IVS til tvangsopløsning, må det først fastlægges, om de sædvanlige erstatningsbetingelser er opfyldt.

IVS'et, der søger rådgivning om opløsning, kan enten være insolvent eller solvent. De 2 scenarier behandles separat i det efterfølgende.

2.9.4 Tvangsopløsning af det insolvente IVS

Hvorvidt normen for god revisorskik er fulgt eller ej ved rådgivning om at lade et insolvent IVS oversende til tvangsopløsning, er et kompliceret spørgsmål. På den ene side vil det være en direkte rådgivning om at lade samfundet "betale regningen", idet tvangsopløsningsomkostninger tilfalder samfundet at bære jf. afsnit 2.8.4.1, hvilket man ved det første tænker, næppe falder ind under normen for god revisorskik. På den anden side agerer revisor ikke som offentlighedens tillidsrepræsentant i rådgivningssituationen, da rådgivning, som nævnt ovenfor, falder uden for revisorlovens anvendelsesområde.

Responsumudvalget har ikke taget stilling til sager, hvor revisor har rådgivet ledelsen i et selskab til at lade selskabet oversende til tvangsopløsning.

Hvad der imidlertid alligevel taler for, at der foreligger et ansvarsgrundlag, er, at en bonus pater-revisor burde have rådgivet sin klient til at indgive sin egen konkursbegæring. Det ser alt andet lige mere hæderligt ud end en tvangsopløsning. Det vil fremgå af registreringshistorikken for det pågældende selskab, såfremt det er anmodet opløst efter SEL § 225 (tvangsopløsning).

Vælger kapitalejer i et IVS at lade selskabet oversende til tvangsopløsning, og er denne disposition valgt på baggrund af revisors rådgivning, er kravet om årsagsforbindelse utvivlsomt opfyldt jf. afsnit 2.9.1.3.

Kravet om påregnelighed vil ligeledes utvivlsomt være opfyldt. Det er påregneligt, at et insolvent IVS' kreditorer lider tab, såfremt det oversendes til tvangsopløsning på baggrund af revisors rådgivning.

Hvad angår tabet, kan revisor som nævnt i afsnit 2.9.1.5 udelukkende gøres erstatningsansvarlig for tab, der kunne være undgået, såfremt revisor havde udført sit arbejde korrekt. I netop denne rådgivningssituation ville en erstatningssøgende kreditor have lidt samme tab, såfremt revisor ikke havde rådgivet til tvangsopløsning. Alternativet havde været, at IVS'et havde indgivet sin egen konkursbegæring, eller at en kreditor havde gjort det, hvilket alt andet lige vil medføre samme tab.

Det er desuden ikke utænkeligt, at der kan foreligge egen skyld hos klienten. Forudsættes det, at revisor har redegjort for alle fordele og ulemper ved oversendelse til tvangsopløsning, og at revisor har fremlagt relevante alternativer, og at klienten alligevel ønsker at benytte sig af tvangsopløsningsmodellen, er revisor ligeledes ansvarsfri, idet revisor "kun" er rådgiver jf. afsnit 2.9.1.6.

Idet kun betingelserne om årsagsforbindelse og påregnelighed indiskutabelt er opfyldt, ansvarsgrundlaget er tvivlsomt, der ikke er lidt et tab, som ellers ikke ville være lidt, og der kan foreligge egen skyld, er det svært at forestille sig, at revisor skulle kunne ifalde erstatningsansvar ved rådgivning om at lade et insolvent IVS oversende til tvangsopløsning.

2.9.5 Tvangsopløsning af det solvente IVS

Ved revisors rådgivning om at lade et solvent IVS oversende til tvangsopløsning, er det mere klart, at revisor ikke har handlet indenfor normen af god revisorskik, idet en bonus pater-revisor ville rådgive kapitalejer til at opløse selskabet i "god ro og orden" ved en betalingserklæring eller en frivillig likvidation. Der foreligger således et ansvarsgrundlag.

Kravet om årsagsbetingelse er opfyldt på samme vilkår som ved insolvens.

Kravet om påregnelighed vil også være opfyldt. Det er påregneligt, at en kapitalejer kan lide tab, såfremt det oversendes til tvangsopløsning.

Med hensyn til tabet er der i modsætning til ved insolvens ingen kreditorer, der lider tab. Det kan imidlertid være, at kapitalejer gør. Det solvente IVS, der er oversendt til tvangsopløsning, kommer selv til at "betale regningen" for tvangsopløsningsomkostningerne, herunder eksempelvis honorar til den likvidator, der udpeges.¹⁶⁷ Dette vil minimere eller medføre bortfald af et eventuelt likvidationsprovenu til kapitalejer i forhold til, hvis IVS'et eksempelvis var lukket ved en

¹⁶⁷ Bunch & Whitt, 2018, note 1456 til § 227.

betalingserklæring. Er de samlede tvangsopløsningsomkostninger endvidere større end nettoaktiverne, ender Staten med den resterende regning og som skadelidt part.

Der kan foreligge egen skyld hos klienten ud fra samme forudsætninger som ved insolvens.

Alle betingelser er altså opfyldt for, at revisor kan ifalde erstatningsansvar, såfremt der ikke foreligger egen skyld hos klienten ved rådgivning om oversendelse af et solvent IVS til tvangsopløsning.

2.9.6 Opløsning af IVS ved betalingserklæring

Som det fremgår af afsnit 2.8.2 kan opløsning ved betalingserklæring kun gennemføres for et solvent IVS, og opløsningsformen går som udgangspunkt ind under kategorien at lukke ned i "god ro og orden".¹⁶⁸ I det følgende analyseres det, hvorvidt der på trods heraf kan forekomme situationer, hvor revisor kan ifalde erstatningsansvar ved rådgivning om opløsning ved betalingserklæring, eksempelvis hvis IVS'et har en verserende retssag, som selskabet ender med at tabe.

Rådgiver revisor kapitalejerne i et IVS, der har en verserende retssag om opløsning ved betalingserklæring, må det vurderes, at revisor ikke handler indenfor normen af god revisorskik. Bonus pater-revisor ville rådgive kapitalejer til at afvente sagens udfald, hvorfor der foreligger et ansvarsgrundlag.

Vælger kapitalejer i et IVS opløsning ved betalingserklæring, og er denne disposition valgt på baggrund af revisors rådgivning, er kravet om årsagsforbindelse utvivlsomt opfyldt jf. afsnit 2.9.1.3.

Kravet om påregnelighed vil ligeledes utvivlsomt være opfyldt. Det er påregneligt, at der kan lides tab, såfremt et IVS med en verserende retssag opløses ved betalingserklæring på baggrund af revisors rådgivning.

Den skadelidte part vil som udgangspunkt være kapitalejer, idet tredjemand, herunder modparten i en verserende retssag, kan søge sit krav dækket hos kapitalejer, idet kapitalejer hæfter personligt og ubegrænset for krav, der bestod inden IVS'ets opløsning jf. afsnit 2.8.2. Har kapitalejer ikke midler til dækning af kravet, så er den skadelidte part ikke længere kapitalejer, men derimod modparten i retssagen.

Det er ikke utænkeligt, at der kan foreligge egen skyld hos klienten. Har revisor redegjort for konsekvensen ved at opløse et IVS, der er part i en verserende retssag med en betalingserklæring, og klienten alligevel ønsker at opløse selskabet på denne måde, er revisor ansvarsfri jf. afsnit 2.9.1.6.

¹⁶⁸ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 36.

Alle betingelser er altså opfyldt for, at revisor kan ifalde erstatningsansvar, såfremt der ikke foreligger egen skyld hos klienten ved rådgivning om opløsning med betalingserklæring i et IVS med en verserende retssag.

2.10 Delkonklusion

Alle IVS'er skal være omregistreret til ApS'er senest den 15. april 2021. Hvis et IVS ikke lever op til minimumskapitalkravet på 40.000 kr. og samtidig har en EGK på min. 40.000 kr., skal IVS'et gennemføre en kapitalforhøjelse. Kapitalforhøjelsen kan gennemføres kontant, ved gældskonvertering, ved indskud af andre værdier end kontanter, ved fondsforhøjelse eller en kombination heraf.

I forbindelse med omregistreringen skal der afgives en vurderingsmandserklæring med høj grad af sikkerhed uden modifikationer af en godkendt revisor for at sikre, at kapitalkravet reelt er opfyldt. Vurderingsmandserklæringen kan i visse tilfælde undlades. Den vigtigste betingelse herfor er, at IVS'ets seneste årsrapporter er revideret og påtegnet uden modifikationer.

En vurderingsmandserklæring er dyr og koster for IVS'et det samme som en egentlig revision.

Godkendte revisorer i Danmark har en stor opgave foran sig i forbindelse med udarbejdelse af vurderingsmandserklæringer, rådgivning om kapitalforhøjelse, opløsning mv. Revisorerne skal i denne forbindelse tage deres hverv alvorligt og holde den faglige fane højt. Undlader revisor dette, er der risiko for, at revisor kan ifalde erstatningsansvar vedrørende forkerte vurderingsmandserklæringer eller dårlig rådgivning.

Ønsker en iværksætter ikke at omregistrere sit selskab, men i stedet lukke det, kan dette foregå på 4 forskellige måder: ved betalingserklæring, frivillig likvidation, tvangsopløsning eller konkurs.

Kapitel 3

3.1 Analyse af 1.200 IVS'er

3.1.1 Introduktion til kapitel 3

For at vurdere, hvor mange IVS'er, der egentlig er klar til omregistrering, og for at vurdere, hvad tvangsopløsninger kommer til at koste samfundet de næste par år, foretages en analyse af 1.200 IVS'er. Analysen behandler samtidig i hvilket omfang, IVS'er gør brug af en revisor, samt vurderer kvaliteten af de årsrapporter, IVS'er offentliggør. Alt data er indsamlet i perioden 2. oktober 2019 til og med 9. november 2019. Kapitlet afsluttes med en perspektivering til gældende skatte- og regnskabslovgivning.

3.1.2 Stikprøveudvælgelsesmetode

Stikprøven er foretaget blandt alle danske IVS'er med status "normal" på cvr.dk. Alle IVS'er med status "normal" er herefter inddelt i strata¹⁶⁹ på baggrund af, hvilken kommune de har hjemsted i. Herefter er antallet af stikprøver udtrukket proportionelt.¹⁷⁰ Den enkelte kommunes antal IVS'er med status "normal" er så holdt op imod det samlede antal danske IVS'er med status "normal". Denne procentsats er ganget op på det ønskede antal stikprøver (1.200), hvilket bestemmer, hvor mange stikprøver der skal tages i hver kommune. Denne stratificering er valgt for at få en stikprøve, der dækker hele landet. Stikprøverne, der er taget i hver kommune, er udvalgt simpelt tilfældigt. Denne simple, tilfældige udvælgelse sikrer, at stikprøven bliver repræsentativ, da alle IVS'er indenfor det enkelte strata har samme sandsynlighed for at blive udtrukket.¹⁷¹ Resultatet af stikprøveudvælgelsesmetoden kan ses i bilag 2.

3.1.3 Målepunkter

De 1.200 IVS'er er primært analyseret på 2 hovedmålepunkter.

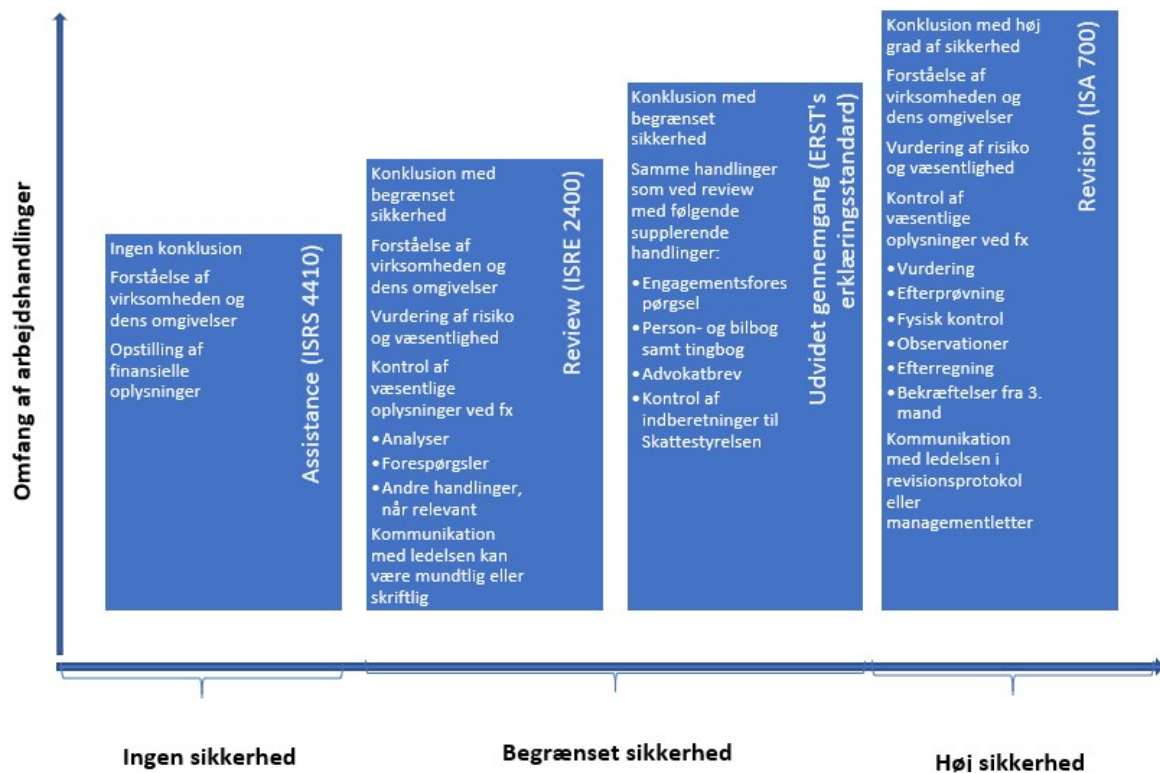
Det første hovedmålepunkt er involvering af revisor. Her er der 5 mulige udfald. Det første mulige udfald er, at IVS'et har en generalforsamlingsvalgt revisor og lader sit årsregnskab revidere – dette uanset om det er lovpligtigt eller frivilligt jf. ERKL §§ 3 til 8 samt ISA 700. Det andet mulige udfald er, at IVS'et har en generalforsamlingsvalgt revisor og har en erklæring om udvidet gennemgang på sit årsregnskab jf. ERKL §§ 9 til 11 samt ERST's standard om udvidet gennemgang. Det tredje mulige udfald er, at IVS'et ikke har en generalforsamlingsvalgt revisor, men har en erklæring om gennemgang (review) på sit årsregnskab jf. ERKL §§ 12 - 15 samt ISRE 2400. Det fjerde mulige udfald er, at IVS'et

¹⁶⁹ Boolsen, 2008, s. 122.

¹⁷⁰ Boolsen, 2008, s. 122.

¹⁷¹ Boolsen, 2008, s. 121.

ikke har en generalforsamlingsvalgt revisor, men at en revisor har assisteret med opstilling af årsregnskabet jf. ISRS 4410. Det femte og sidste udfald er, at IVS'et ingen assistance har fra en revisor. Omfanget af revisors arbejde sammenholdt med de 4 ovennævnte erklæringers grad af sikkerhed er illustreret i nedenstående figur:

Figur 3 - Sammenhængen mellem revisors arbejde og erklæringstype, Kilde: egen tilvirkning med inspiration fra FSR: "Revisors erklæringer – Hvad er forskellen?", 2017.

Til det første hovedmålepunkt kommer et sekundært målepunkt. På de IVS'er, der har involvering fra revisor i form af revision, udvidet gennemgang eller review, analyseres på, hvorvidt påtegning er med eller uden modifikationer. Der kan ikke afgives modifikationer på en erklæring om assistance med opstilling af årsregnskab jf. ISRS 4410, hvorfor der ikke sekundært analyseres herpå.

Det andet hovedmålepunkt er EGK herunder EGK, der kan konverteres til selskabskapital. IVS'ernes EGK er delt op i de 6 kategorier, der fremgår af tabellen til højre.

Kategori	EGK (kr.)
1	≥ 40.000
2	20.000 → 39.999
3	1 → 19.999
4	0 → -19.999
5	-20.000 → -39.999
6	≤ -40.000

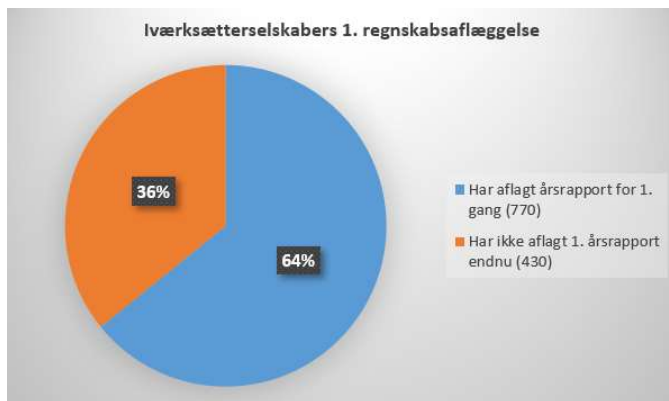
Tabel 1 – EGK grupper til analyse. Kilde: Egen tilvirkning.

Disse 20.000 kr. intervaller er valgt ud fra en betragtning om, hvor tæt på de stikprøveudvalgte IVS'er, er klar til omregistrering.

Resultatet af analysen er dokumenteret i det elektroniske bilag 2.

3.1.4 IVS'ers benyttelse af assistance fra revisor

Ud af de 1.200 IVS'er, som analysen er baseret på, har 770 IVS'er (64 %) indsendt årsrapport for første gang. De resterende 430 IVS'er (36 %) har enten endnu ikke skulle aflægge deres første årsrapport iht. ÅRL § 138, stk. 1, eller også lever de ikke op til kravet i ÅRL § 138, stk. 1, men er endnu ikke sendt til tvangsopløsning. Fordelingen er illustreret i figur 4 til højre.

Figur 4 – IVS'ers 1. regnskabsaflæggelse. Kilde: egen tilvirkning.

I figur 5 til højre fremgår det, hvorvidt IVS'erne har benyttet sig af en revisors assistance i forbindelse med aflæggelse og indsendelse af deres seneste årsrapport til ERST. Ca. 2/3 af IVS'erne har ikke erklæringer på deres årsrapporter. Den 1/3 af IVS'erne, der rent faktisk har erklæringer på deres årsrapporter, foretrækker en assistanceerklæring uden nogen grad af sikkerhed. Kun 3 % af IVS'erne har erklæringer på deres årsrapporter med en vis grad af sikkerhed.

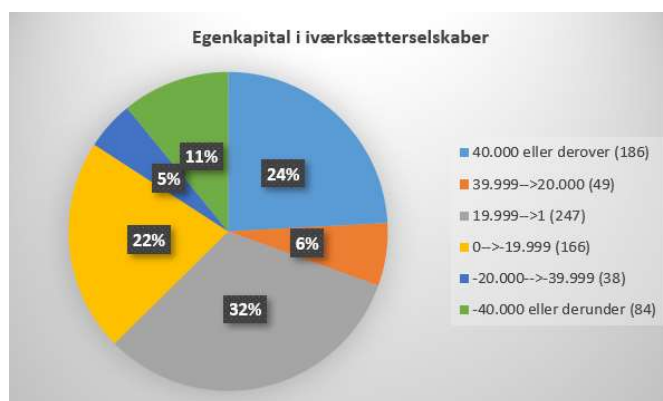

Figur 5 - Fordeling IVS'ers revisorassistance. Kilde: egen tilvirkning.

3.1.5 EGK i IVS'er

På de 770 IVS'er, der allerede har indsendt årsrapport for første gang, er selskabskapital tillagt reserver, der kan konverteres til selskabskapital samt den samlede EGK, analyseret.

Resultatet af analysen ses til højre i figur 6.

Figur 6 - EGK i IVS'er. Kilde: egen tilvirkning.

Som det fremgår, har ca. 1/4 af IVS'erne en EGK over 40.000 kr. og er klar til omregistrering, dog med forbehold for eventuelle korrektioner, en vurderingsmand har til årsrapporterne.

Såfremt det antages, at alle IVS'er i lyseblå, orange og grå kategori, der alle har positiv egenkapital, kan omregistreres til ApS'er, idet der er kapital og reserver hertil, eller kapitalejerne har ressourcer til at gennemføre en kapitalforhøjelse jf. afsnit 2.5, efterlader det stadig 37 % af alle IVS'er, der i så fald ikke kan omregistreres og som oversendes til tvangsopløsning. Ganges de 37 % op på det samlede antal IVS'er, da analysen er foretaget (39.262), vil dette scenarie medføre, at 14.527 IVS'er, skal tvangsopløses. Ifølge ERST's "Analyse af iværksætterselskaber" fra september 2018 koster det i gennemsnit ERST 238 kr. at tvangsopløse et IVS, mens det i gennemsnit koster Skifteretten 4.196 kr. at tvangsopløse et IVS, i alt 4.434 kr. for samfundet.¹⁷² Samlet set medfører scenariet dermed en omkostning for samfundet på 64.412.718 kr. (14.527 IVS'er x 4.434 kr.)

En del af IVS'erne i den grå kategori er de IVS'er, hvor der ingen aktivitet har været, og årsrapporten blot består af en selskabskapital på passivsiden samt en tilsvarende likvid beholdning på aktivsiden. Heriblandt er altså IVS'er, der er oprettet, bare for at blive oprettet. Antages det derfor at halvdelen af IVS'erne i den grå kategori ligeledes oversendes til tvangsopløsning, efterlader dette 53 % af alle IVS'er, der skal tvangsopløses. Samlet set medfører dette scenarie en omkostning for samfundet på 92.266.485 kr. (39.262 IVS'er x 53 % x 4.434 kr.)

Uanset om tvangsopløsningsomkostningerne beløber sig til 64 mio. kr., 92 mio. kr. eller et sted derimellem, er der ingen tvivl om, at afskaffelsen af IVS'er ved lov nr. 445 bliver rigtig dyr for samfundet. Det er imidlertid ikke Rasmus Jarlovs vurdering, at der er behov for, at emnet bliver behandlet som et punkt på finansloven.¹⁷³

Det er vigtigt at understrege, at ERST's opgørelse over den gennemsnitlige tvangsopløsningsomkostning er et estimat. ERST's opgørelse over tvangsopløsningsomkostninger er blevet kritiseret. Troels Michael Lilja anfægter ERST's opgørelsen over den gennemsnitlige omkostning for en tvangsopløsning i sit høringssvar til L 190. Han henviser til ERST's rapport, hvor det påpeges, at skifteretternes omkostninger til tvangsopløsninger er steget fra 32 mio. kr. til 46 mio. kr. i perioden 2014 til 2016. Heraf estimerer ERST, at 60 % af alle tvangsopløsninger, svarende til 28 mio. kr., står IVS'erne for. Troels Michael Lilja konkluderer hertil, at man ikke kan spare 28 mio. kr., når omkostningerne for skifteretterne kun er steget med 14 mio. kr. Årsagen hertil er, at det generelt er

¹⁷² ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, tabel 7.2 & 7.3, s. 43.

¹⁷³ L 190 (18/19), Bilag 7, høringsnotat, afsnit 2.1.3.

mindre kompliceret at tvangsopløse et IVS end et ApS eller et A/S. Derfor mener Troels Michael Lilja ikke, at en fordeling af omkostninger efter antal giver et retvisende billede.¹⁷⁴

3.1.6 Undladelse af vurderingsmandserklæring

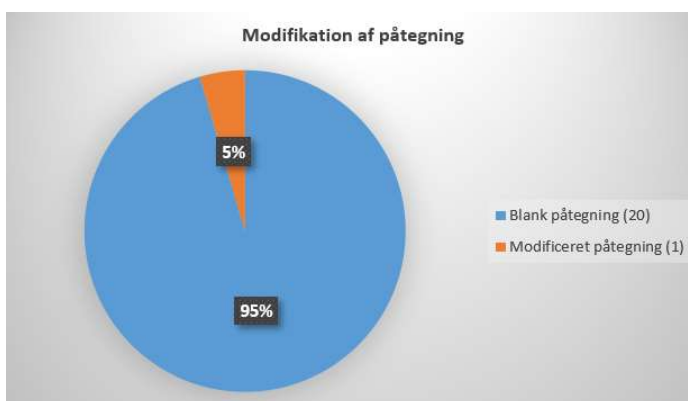
Som det fremgår af afsnit 2.6, kan vurderingsmandserklæringen i en omregistreringssituation undlades, såfremt IVS'et lever op til en række betingelser. 2 af de vigtigste betingelser går på, at den senest aflagte årsrapport skal være forsynet med en påtegning om revision eller udvidet gennemgang uden modifikationer, samt at denne årsrapport skal udvise en selskabskapital tillagt reserver, der kan konverteres til selskabskapital på min. 40.000 kr., samtidig med at den samlede EGK også udgør min. 40.000 kr. jf. afsnit 2.6.

Ud af de 1.200 analyserede IVS'er kan det udledes af figur 5, at blot 17 IVS'er har aflagt en årsrapport forsynet med en revisionspåtegning og blot 4 IVS'er har aflagt en årsrapport forsynet med en erklæring om udvidet gennemgang.

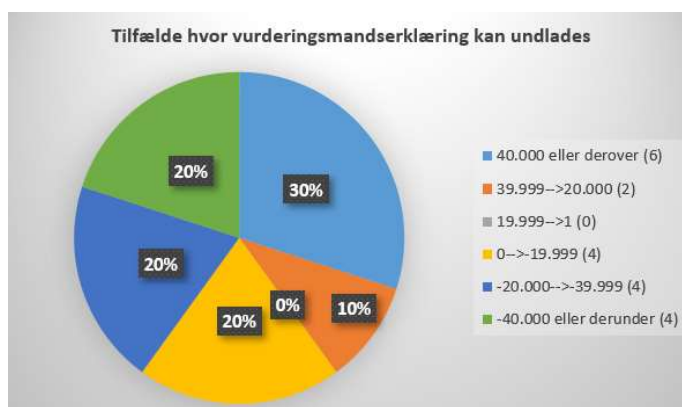
Ud af disse tilsammen 21 IVS'er har 95 % af IVS'erne med revisionspåtegning eller erklæring om udvidet gennemgang en blank påtegning, og 5 % har en modificeret påtegning jf. fordelingen i figur 7.

Holdes IVS'erne, der har aflagt årsrapport med en blank revisionspåtegning eller en blank erklæring om udvidet gennemgang, op imod disses selskabskapital, tillagt reserver, der kan konverteres til selskabskapital, og den samlede EGK, fremgår det, at blot 6 IVS'er ud af en samlet population på 1.200 lige nu og her lever op til 2 af de vigtigste krav for at kunne undlade en vurderingsmandserklæring. Det svarer til blot 0,5 %.

Det vil sige, at 99,5 % af alle IVS'erne, set ud fra et "nu og her perspektiv", er nødsaget til at gøre brug af en vurderingsmand. Henset til, at

Figur 7 - Modifikation af påtegning. Kilde: Egen tilvirkning.

Figur 8 - Modifikation af påtegning. Kilde: egen tilvirkning.

¹⁷⁴ L 190 (18/19), Bilag 2, høringssvar fra Troels Michael Lilja, afsnit 6.

de godkendte revisorer må forventes at prissætte vurderingsmandserklæringer ligesom revisioner, jf. afsnit 2.7, bliver dette dyrt for de danske IVS'er, og er omvendt en rigtig god forretning for revisorerne.

3.1.7 Fejl i årsrapporter

De 770 stikprøveudvalgte IVS'er, der har haft indsendt årsrapport for første gang jf. afsnit 3.1.4, er i dette afsnit analyseret for åbenlyse fejl i årsrapporterne for at vurdere kvaliteten af de indsendte årsrapporter. Analysen tager udgangspunkt i det enkelte IVS' senest indsendte årsrapport til ERST. Som det fremgår af figur 9 til højre, forefandtes der åbenlyse fejl i ca. hver tredje årsrapport.

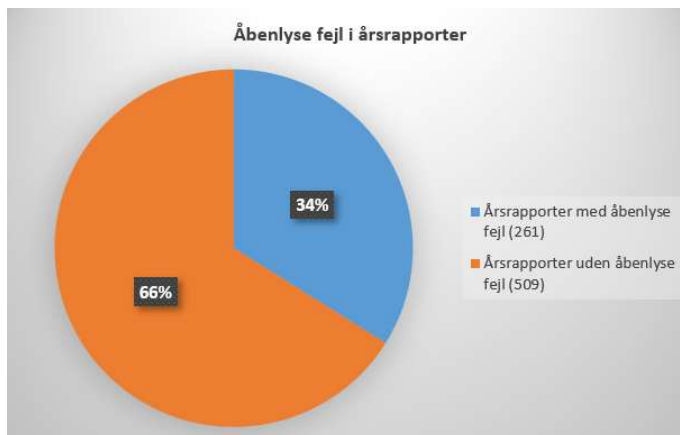
Der fandtes i alt 307 åbenlyse fejl i de indsendte årsrapporter, hvilket vil sige, at der i nogle årsrapporter er fundet mere end 1 fejl. Overblikket over de mest hyppigt forekomne fejl ses i figur 10 til højre.

Den hyppigst forekommende fejl, som er fundet i 158 årsrapporter, er, at der ikke er bundet 25 % af overskuddet på en bunden EGK-reserve i henhold til lov nr. 445 § 4, stk. 8 samt den foregående SEL § 357 b.

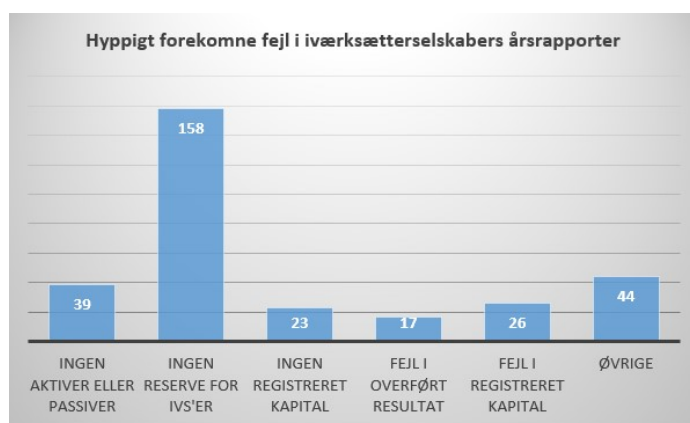
Der er 39 årsrapporter, hvor resultatopgørelse, aktiver og passiver blot er nullet ud. Der må som minimum i et IVS' årsrapport, selvom der ingen aktivitet har været, være en selskabskapital på 1 kr. jf. lov nr. 445 § 4, stk. 5, 1. pkt. samt en likvid beholdning på 1 kr. jf. den foregående SEL § 357 a, stk. 2.

I 26 tilfælde stemte selskabskapitalen i årsrapporten ikke overens med selskabskapitalen, registreret på cvr.dk, og i 23 tilfælde fremgik der slet ingen selskabskapital af de indberettede årsrapporter.

Derudover er der i 17 tilfælde ikke overensstemmelse mellem resultatet i resultatopgørelsen/resultatdisponeringen og udviklingen i det overførte resultat på EGK.

Figur 9 - Åbenlyse fejl i årsrapporter. Kilde: egen tilvirkning.

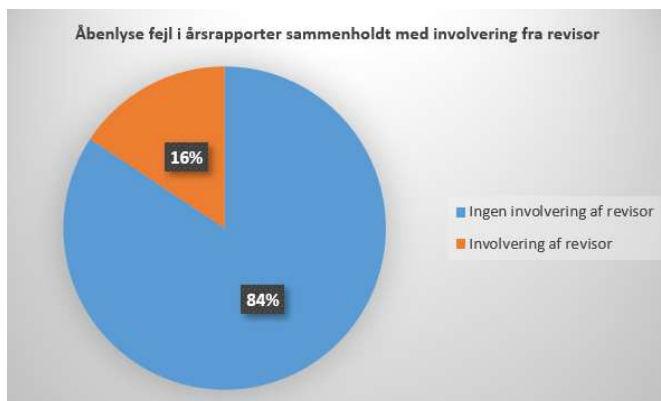

Figur 10 - Hyppigt forekomne fejl i IVS'ers årsrapporter. Kilde: egen tilvirkning.

Udover disse 5 mest forekommende fejl fandtes der i 44 årsrapporter øvrige fejl, der blandt andet omfatter:

- Årsrapporter, hvor der er resultatopgørelsesposter, men alle balanceposter er nullet ud.
- Årsrapporter, hvor der er forslag til udbytte, men hvor selskabskapital og reserve for IVS'er ikke udgør 40.000 kr., hvilket er i strid med lov nr. 445 § 4, stk. 9 og den foregående SEL § 357 b, stk. 2.
- Årsrapporter, hvor reserve for IVS'er er for lille i forhold til 25 %-reglen i lov nr. 445 § 4, stk. 8, 1. pkt. og den foregående SEL § 357 b, stk. 1.
- Årsrapporter, hvor reserve for iværksætterselskaber er opløst i strid med lov nr. 445 § 4, stk. 8, 2. og 3. pkt. og den foregående SEL § 357 b, stk. 1.
- Årsrapporter, hvor der fremgår reserver på EGK, der står i minus.

Sammenholdes de 261 årsrapporter, hvori der fandtes åbenlyse fejl med involvering af revisor, uanset om dette måtte være en assistance-, review-, udvidet gennemgang- eller revisionserklæring, ses det af figur 11 til højre, at i 84 % af tilfældene, hvor der fandtes åbenlyse fejl i årsrapporterne, var der ingen involvering af revisor.

Figur 11 - Åbenlyse fejl i årsrapporter sammenholdt med involvering fra revisor. Kilde: egen tilvirkning.

Der er altså en direkte sammenhæng mellem kvalitet af årsrapporter, og hvorvidt et IVS gør brug af en revisor.

ERST er imidlertid af den overbevisning, at hovedparten af IVS'erne efterlever de regnskabsmæssige regler.¹⁷⁵ Denne konklusion kan på baggrund af ovenstående analyse ikke tiltrædes.

FSR udtrykte tilbage i januar 2013 i et høringssvar til L 152 deres bekymring for, at det lave kapitalkrav i et IVS ville medføre en lavere kvalitet af årsrapporterne for så vidt angår disse selskaber. De foreslog dengang, at der skulle være krav om udvidet gennemgang eller review på årsrapporterne for kapitalselskaber, hvor kapitalen er lav.¹⁷⁶ FSR's bekymring må på baggrund af analysen konkluderes at være berettiget.

¹⁷⁵ ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018, s. 3.

¹⁷⁶ L 152 (12/13), høringssvar fra FSR.

3.2 Kritik af overgangsreglerne

3.2.1 Eksperters syn på overgangsreglerne

Overgangsreglerne i lov nr. 445 har været omdrejningspunkt for en del kritik. Det er flere eksperters vurdering, at der er en del uhensigtsmæssigheder ved de vedtagne overgangsregler. Afsnit 3.2 gennemgår 4 kritikeres synspunkter, for så vidt angår overgangsreglerne.

Det er især værd at bemærke de meget korte, kontante og indstuderede kommentarer, kritikerne får på deres høringssvar. Både Troels Michael Lilja og Jesper Seehausen påpeger, at daværende erhvervsminister, Rasmus Jarlov, aldrig havde i sinde at tilpasse L 190 med de indkomne høringssvar, hvilket han i et tweet selv kom til at afsløre, da han allerede inden lovforslaget var vedtaget, kom til at skrive, at der var lavet en aftale. Michael Troels Lilja og Jesper Seehausen betegner således høringen som en illusion.¹⁷⁷

3.2.2 Kritik fra Registreret revisor, Lennart Gutfelt

Registreret revisor, Lennart Gutfelt, påpeger i sit høringssvar af 13. marts 2019, at der ikke er taget højde for de tilfælde, hvor en iværksætter har investeret stort og først får afkast efter mere end 2 år. Problemstillingen ligger i, at mange iværksættere i opstartsfasen bruger mange penge på udvikling, salgsfremmende omkostninger, ansættelser, husleje mv. Lennart Gutfelt kommer med et eksempel, hvor en bank har lånt et IVS 10 mio. (mod behørig kaution) til opstartsfasen. På grund af omkostninger til ansættelser, reklamer, leje og leasing, samt rejser og udstillinger, har selskabet i det første leveår et underskud på 10 mio. Allerede efter år 1 bærer investeringerne frugt, og selskabet generer i år 2 et overskud på 1 mio. og i år 3 et overskud på 3 mio. Er selskabet stiftet primo 2019 (inden lov nr. 445 blev vedtaget) for 1 kr., vil der på deadline for omregistrering være en negativ EGK i selskabet på 6 mio. Lennart Gutfelts pointe er, at en godkendt revisor i denne situation ikke kan give en vurderingsmandserklæring om, at kapitalen på 40.000 kr. er til stede, og selskabet må derfor lade sig tvangsopløse. Lennart Gutfelt mener ikke denne løsning er fair, idet ejeren har stiftet selskabet i den tro, at reglerne ikke ville blive ændret. Han afslutter sit høringssvar med *"Folketinget tager sig selv den frihed at lovgive med tilbagevirkende kraft"*.¹⁷⁸

Den eneste kommentar til Lennart Gutfelt fra Erhvervsminister, Rasmus Jarlov, er, at 2 år er en passende tidsperiode for et eksisterende IVS til at opnå en kapital på 40.000 kr.¹⁷⁹

¹⁷⁷ NTS 2019, nr. 4, s. 114 samt s. 126.

¹⁷⁸ L 190 (18/19), Bilag 4, høringssvar fra Registreret Revisor Lennart Gutfelt.

¹⁷⁹ L 190 (18/19), Bilag 7, høringsnotat, afsnit 2.1. + L 190 (18/19) endeligt svar på spm. 13.

3.2.3 Kritik fra Advokat Jacob Tøjner

Advokat Jacob Tøjner påpeger ligesom Lennart Gutfelt, at iværksætterne blot har disponeret efter gældende ret og ikke i den tro, at IVS'erne skulle afskaffes. Derfor har iværksætterne indlånt penge til selskabet eller optaget lån for at kunne afholde omkostninger til opstart og udvikling for herefter stille og roligt at kunne høste frugterne af egen udvikling. Jacob Tøjner kritiserer overgangsreglerne og gør lovgiver opmærksom på, at 2 år er ingen tid, når det kommer til at skulle indtjene den negative EGK, som udviklingsomkostningerne har medført + en selskabskapital på 40.000 kr. + aflønning til iværksætteren i perioden for at få privatøkonomien til at hænge sammen. Jacob Tøjner kalder det for diskrimination. Havde samme iværksætter fx valgt at stifte et ApS i sin tid, kunne vedkommende fortsætte ufortrødent.¹⁸⁰

Helt konkret foreslår Jacob Tøjner at overgangsreglerne i § 5, stk. 1 enten fjernes, eller at reglerne kun gøres gældende for de IVS'er, der er stiftet, efter L 190 er fremsat. Jacob Tøjner siger, at *"alt andet vil være lovgivning med tilbagevirkende kraft"* – ligesom Lennart Gutfelt udtaler. Jacob Tøjner slutter sit høringssvar med at drage en parallel til, da man i 2013 afskaffede S.M.B.A.'erne. Dengang fjernede man muligheden for at stifte nye S.M.B.A.'er, men eksisterende S.M.B.A.'er fik lov til fortsat at eksistere.¹⁸¹

Den eneste kommentar til Jacob Tøjner fra Erhvervsminister, Rasmus Jarlov, er, at 2 år er en passende tidsperiode for et eksisterende IVS til at opnå en kapital på 40.000 kr.¹⁸²

3.2.4 Kritik fra Advokat Søren Dines Larsen

Advokat Søren Dines Larsen kritiserer også overgangsreglerne og er enig med Lennart Gutfelt og Jacob Tøjner i, at det er helt normalt at have underskud i de første leveår i form af udviklings- og opstartsomkostninger, selvom der er tale om en fornuftig forretning med en god idé bag.¹⁸³

Søren Dines Larsen kommer ligesom Jacob Tøjner med et helt konkret forslag på løsning af denne problemstilling. Nemlig at iværksætteren skal have mulighed for at kontantindskyde til kurs 100, den difference, der er mellem den registrerede kapital og op til kapitalkravet for ApS'er på 40.000 kr. Dog fratrukket en eventuel overskudsreserve.¹⁸⁴

¹⁸⁰ L 190 (18/19), Bilag 4, høringssvar fra advokat Jacob Tøjner.

¹⁸¹ L 190 (18/19), Bilag 4, høringssvar fra advokat Jacob Tøjner. Se tillige NTS 2019, nr. 4, s. 129, hvor Jesper Seehausen påpeger, at man fra politisk side *kunne* (min fremhævelse) have valgt en tilgang, hvor muligheden for stiftelse af nye IVS'er afskaffedes, mens eksisterende IVS'er fik lov at fortsætte.

¹⁸² L 190 (18/19), Bilag 7, høringsnotat, afsnit 2.1.2 + L 190 endeligt svar på spm. 13.

¹⁸³ L 190 (18/19), Bilag 10, henvendelse fra advokat Søren Dines Larsen.

¹⁸⁴ L 190 (18/19), Bilag 10, henvendelse fra advokat Søren Dines Larsen.

Søren Dines Larsens argument er, at selskabet så, isoleret set, har en lovlig fuldt indbetalt anpartskapital, som hvis selskabet var stiftet som ApS fra starten af. Underskuddet, der er skabt som følge af udviklings- og opstartsomkostninger, skal fortsat tjenes hjem over fremtidige positive resultater, før der kan blive tale om udlodning af udbytte til kapitalejerne.¹⁸⁵

Erhvervsministeren bliver i spørgsmål 4 til L 190 bedt om at kommentere på Søren Dines Larsens forslag. Ministerens svar er blot, at det ikke stemmer overens med formålet i lovforslaget, hvorfor han ikke synes, Søren Dines Larsens forslag er hensigtsmæssigt.¹⁸⁶

3.2.5 Kritik fra Konsulent Allan Dam Nielsen

Konsulent Allan Dam Nielsen kritiserer overgangsreglerne for at være indførelse af lovpligtig revision ad bagdøren og dermed betydeligt omkostningsforøgende for IVS'erne. I og med en omregistrering af et IVS til et ApS kræver en vurderingsmandserklæring med høj grad af sikkerhed, skal en godkendt revisor udføre revisionshandlinger for at kunne erklære sig om kapitalens tilstedeværelse. Allan Dam Nielsen påpeger, at såfremt lovgiver fortsat ønsker at give mindre virksomheder mulighed for at fravælge revision, bør disse regler også finde anvendelse i omregistreringssituationen. Hans argument er, at omverdenens og kreditorernes tillid til selskabets regnskabstal og kapitalforhold ikke er anderledes i omregistreringssituationen end i den løbende aflæggelse af årsrapporter. Allan Dam Nielsen henviser desuden til bestemmelserne i SEL om ledelsens pligt til at sikre, at kapitalen er intakt.¹⁸⁷

Allan Dam Nielsens konkrete forslag til at løse problemstillingen er, at omregistrering af et IVS kan ske på baggrund af en offentliggjort årsrapport. På den måde undgår lovgiver at indføre revisionspligt ad bagdøren.¹⁸⁸

Erhvervsministeren bliver i spørgsmål 2 til L 190 bedt om at kommentere på Allan Dam Nielsens forslag. Ministeren svarer, at formålet med lovforslaget er at imødekomme problemerne med en forhøjet risiko for svig og opbygning af offentlig gæld. L 190 skal modvirke, at de IVS'er, der er blevet anvendt til svigagtige formål, ikke videreføres og omregistreres til ApS'er. Hvis en omregistrering blot kræver en ikke-revideret offentliggjort årsrapport, er det kun iværksætteren selv, der står inde for, at kapitalen er til stede, og det vurderes ikke at være tilstrækkeligt.

¹⁸⁵ L 190 (18/19), Bilag 10, henvendelse fra Advokat, Søren Dines Larsen.

¹⁸⁶ L 190 (18/19), endeligt svar på spm. 4.

¹⁸⁷ L 190 (18/19), Bilag 8, henvendelse fra Konsulent, Allan Dam Nielsen.

¹⁸⁸ L 190 (18/19), Bilag 8, henvendelse fra Konsulent, Allan Dam Nielsen.

3.3 Perspektivering til gældende skattelovgivning

Som det fremgår af de 4 eksperters kritik af overgangsreglerne i afsnit 3.2, er hele kerneproblemet, at en start up typisk er karakteriseret ved at have mange omkostninger til udvikling, der helt naturligt medfører underskud i en virksomheds første leveår.

Selv SKAT anerkender dette, ellers var skattekreditordningen aldrig blevet indført. Det fremgår af den juridiske vejledning, at reglerne om skattekredit er indført for at tilføre likviditet til virksomheder indenfor forsøg og forskning, som i begyndelsen typisk giver underskud, samtidig med at de har store udgifter til udvikling. Bestemmelsen er indført for at tilskynde til at starte ny virksomhed indenfor forsøg, forskning og udvikling.¹⁸⁹

Skattekreditordningen går ud på at selskaber, der har afholdt forsøgs- og forskningsudgifter, der kan straksafskrives efter LL § 8 B, stk. 1, kan få udbetalt skatteværdien (22 %) af den del af underskuddet, der kan henføres hertil jf. LL § 8 X, stk. 1.

Skattekrediten efter LL § 8 X fungerer altså som en negativ indkomstskat (lån), der tilbagebetales, når det pågældende selskab genererer overskud.¹⁹⁰

Som nævnt ovenfor, er det forsøgs- og forskningsudgifter, omfattet af LL § 8 B, stk. 1, der kan opnås fradrag og skattekredit for. Det fremgår af den juridiske vejledning, at der hermed skal forstås udgifter til udviklingsarbejde, herunder brug af videnskabelig eller teknisk viden til fremstilling af nye eller forbedrede materialer, mekanismer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.¹⁹¹

Derudover er udgifter til originale undersøgelser, der gennemføres for at opnå ny teknisk eller videnskabelig viden, ligeledes omfattet af begrebet forsøgs- og forskningsudgifter efter LL § 8 B, stk. 1, såfremt undersøgelserne er målrettet mod resultater, der kan anvendes i praksis.¹⁹²

Som konkrete eksempler på sådanne omkostninger peger den juridiske vejledning eksempelvis på lønudgifter, lokaleleje, leje af driftsmidler og konsulenthonorar.¹⁹³

¹⁸⁹ DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20.

¹⁹⁰ DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20.

¹⁹¹ DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20.

¹⁹² DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20.

¹⁹³ Jf. eksempelvis SKM2016.199.SR, hvor et selskab havde afholdt udgifter til at udvikle et innovativt og fornyende online lektiehjælpsprogram. Lektiehjælpsprogrammet var ikke kommercialiseret i en sådan grad, at omsætningen kunne dække de afholdte udviklingsomkostninger, og selskabet havde derfor underskud. Programmet var dog udviklet med henblik på kommercialisering. Selskabet kunne ifølge Skatterådet fratrække de omkostninger, de havde afholdt til udviklingsarbejdet efter LL § 8 B, stk. 1, og selskabet kunne samtidig anvende skattekreditordningen efter LL § 8 X. Se tillige SKM2008.641.BR, hvor en opfinder havde afholdt

Det fremgår af den juridiske vejledning, at det er vigtigt og understrege, at fradragsretten forudsætter, at der er sammenfald mellem den, der har skabt resultatet, eksempelvis en opfindelse, der danner grundlag for en virksomhed, og den, der har ret til at fradrage udgifterne efter LL § 8 B, stk. 1.¹⁹⁴

Skattemæssigt kan udgifter efter LL § 8 B, stk. 1 enten fratrækkes fuldt ud i det år, udgifterne er afholdt, eller afskrives lineært over 5 indkomstår jf. LL § 8 B, stk. 1, 1. pkt. SKAT er endvidere af den opfattelse, at der kan vælges en kombination af de 2 metoder.¹⁹⁵

Som udgangspunkt kan udgifterne efter LL § 8 B, stk. 1 ikke fratrækkes, inden virksomheden er kommet i gang. Denne regel gælder imidlertid ikke for A/S'er og ApS'er jf. LL § 8 B, stk. 1, 3. pkt. Det vil sige, idet et IVS skal anses som værende et ApS, kan IVS'erne fratrække udgifterne efter LL § 8 B, stk. 1 fra dag 1 og gøre brug af skattekreditordningen.

3.4 Perspektivering til gældende regnskabslovgivning

3.4.1 Aktivering af udviklingsomkostninger

Som nævnt ovenfor i afsnit 3.2, mener kritikerne, at overgangsreglerne ikke tager højde for det faktum, at en start up i de første år har mange omkostninger til udvikling, der kan medføre underskud og påvirke EGK negativt.

Hvad mange iværksættere imidlertid ikke er klar over, er, at disse udviklingsprojekter ikke nødvendigvis skal udgiftsføres og være med til at generere underskud og påvirke EGK negativt. Udviklingsprojekter kan aktiveres i IVS'ets balance.¹⁹⁶

Stort set alle IVS'er befinder sig i regnskabsklasse B: balancesum under 44 mio. kr., nettoomsætning under 89 mio. kr. og under 50 ansatte jf. ÅRL § 7, stk. 2, nr. 1.¹⁹⁷ I regnskabsklasse B er der ikke krav om, at udviklingsprojekter skal aktiveres jf. ÅRL § 33, stk. 1, 3. pkt. Der er dog intet til hinder for, at IVS'er i regnskabsklasse B tilvælger bestemmelser fra en højere regnskabsklasse.¹⁹⁸ IVS'erne kan derfor tilvælge bestemmelserne i regnskabsklasse C stor, for så vidt angår udviklingsprojekter jf. ÅRL § 83, stk. 1, og i stedet for at udgiftsføre sine omkostninger til udvikling aktivere dem i balancen for på den

udgifter til at udvikle og patentere en reollampe. Byretten fandt, at udgifterne kunne fratrækkes efter SL § 6 eller subsidiært efter LL § 8 B, stk. 1.

¹⁹⁴ DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20. Se tillige tfs 1996, 845 LSR, hvor en vejformand blev nægtet fradrag efter LL § 8 B, stk. 1 for udgifter i forbindelse med udvikling af byggematerialer af halm, idet vedkommende ikke selv udnyttede opfindelsen.

¹⁹⁵ DJV 2020-1 C.C.2.2.2.20.

¹⁹⁶ Se tillige herom RR.4.2020.28, der bygger på samme datagrundlag som nærværende afhandlings afsnit 3.4.

¹⁹⁷ Denne konklusion er draget på baggrund af analysen af de 1.200 IVS'er i afsnit 3.1, hvor samtlige af de 1.200 IVS'er befandt sig i regnskabsklasse B jf. bilag 2.

¹⁹⁸ PWC, 2020, s. 149. Se tillige EY, 2019/20, s. 261.

måde at minimere et eventuelt underskud og negativ indvirkning på EGK i opstartsårene. Udviklingsprojekter vises i balancen som et immaterielt anlægsaktiv jf. skemakravene i ÅRL, bilag 2.

Det er imidlertid vigtigt at understrege, at selve omkostningerne til opstart af en virksomhed ikke er tilladt at indregne som et immaterielt anlægsaktiv, idet sådanne omkostninger ikke repræsenterer et aktiv, som virksomheden har kontrol over. Disse omkostninger skal udgiftsføres i resultatopgørelsen i takt med, at de afholdes.¹⁹⁹ Eksempler på sådanne opstartsomkostninger kan være markedsundersøgelser, advokatassistance i forbindelse med ansættelseskontrakter, stiftelsesgebyrer osv.

3.4.2 Krav ved aktivering af udviklingsomkostninger

Der er visse krav for at udviklingsprojekter i IVS'er kan aktiveres. Disse krav forefindes i IAS 38.²⁰⁰

For at et IVS må aktivere sine udviklingsomkostninger, skal det kunne dokumenteres, at det er teknisk muligt at færdiggøre udviklingsprojektet, så det enten kan anvendes i virksomheden fremadrettet eller sælges til tredjemand. Udover det skal være teknisk muligt at færdiggøre udviklingsprojektet, skal IVS'et også have til hensigt at færdiggøre projektet og anvende det i virksomheden fremadrettet eller sælge det til tredjemand. IVS'et skal samtidig have evnerne til at kunne anvende udviklingsprojektet eller evnerne til at kunne sælge det jf. IAS 38, afsnit 57, a, b og c.

Derudover skal det dokumenteres, at udviklingsprojektet vil frembringe sandsynlige, fremtidige og økonomiske fordele til IVS'et. Det kunne fx være dokumentation for et marked eller nytteværdien af udviklingsprojektet, hvis det skal anvendes internt i IVS'et jf. IAS 38, afsnit 57, d.

IVS'et skal også dokumentere, at de har ressourcerne til at kunne færdiggøre udviklingsprojektet. Det værende både tekniske- og økonomiske ressourcer jf. IAS 38, afsnit 57, e. Dette kunne eksempelvis dokumenteres ved at udarbejde et budget for, hvad der skal til for at kunne færdiggøre projektet (materialer, arbejdstimer mv.), samt hvordan det skal finansieres (egen finansiering eller fremmedfinansiering) jf. IAS 38, afsnit 61.

Til sidst skal IVS'et dokumentere, at de pålideligt kan måle de omkostninger, der kan henføres til udviklingsprojektet i løbet af dets udvikling jf. IAS 38, afsnit 57, f. Det vil sige, IVS'et skal kunne holde styr på, hvilke omkostninger, herunder lønninger, fremmed arbejde, komponenter mv., der er afholdt til udviklingsprojektet jf. IAS 38, afsnit 62.

¹⁹⁹ PWC, 2020, s. 146. Se tillige EY, 2019/20, s. 260.

²⁰⁰ Se uddybende om IAS 38 PWC, 2020, s. 141-159. Se tillige EY, 2019/20, s. 258-277.

Et eksempel på et udviklingsprojekt, der kan aktiveres, kan være design, opførelse og testning af prototyper og modeller før produktion og anvendelse jf. IAS 38, afsnit 59, a. Det kan også være design, opførelse og testning af nye materialer, anordninger, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser jf. IAS 38, afsnit 59, d.

Udviklingsprojekter, der aktiveres, behøver imidlertid ikke udelukkende relatere sig til produkter, som virksomheden har udviklet til videresalg. Udvikling af software til produktionsstyring og administrative systemer kan ligeledes opfylde indregningskriterierne. Det samme gælder udvikling af intra- og websider, såfremt disse rent faktisk indgår i virksomhedens drift, og der fx sælges produkter herfra.²⁰¹ Udvikling af websider, der alene anvendes til reklame, opfylder ikke indregningskriterierne og kan ikke aktiveres som udviklingsomkostninger.²⁰²

Det er i relation til udviklingsprojekter vigtigt at understrege, at forskningsomkostninger aldrig kan aktiveres jf. IAS 38, afsnit 54 og 55.

Kan en iværksætter dokumentere ovenstående, kan udviklingsprojekter aktiveres i balancen i stedet for at skulle udgiftsføres i resultatopgørelsen.

3.4.3 Indregning og måling af udviklingsprojekter

Lever et udviklingsprojekt i et IVS op til betingelserne i afsnit 3.4.2, og ønsker iværksætteren at aktivere sine udviklingsprojekter, skal indregning i balancen foregå til kostpris. Kostprisen opgøres fra det tidspunkt, hvor betingelserne i afsnit 3.4.2 er opfyldt jf. IAS 38, afsnit 65.

Kostprisen for et udviklingsprojekt omfatter alle nødvendige omkostninger, der er direkte forbundet med at oprette, fremstille og forberede aktivet. Dette kunne eksempelvis være omkostninger til materialer, tjenesteydelser, lønninger, registreringsgebyrer for juridiske rettigheder eller afskrivning på patenter og licenser, der alt sammen anvendes til oparbejdelsen af udviklingsprojektet jf. IAS 38, afsnit 66. Salgsomkostninger, administrationsomkostninger eller andre faste omkostninger må ikke indregnes som en del af kostprisen på udviklingsprojektet.²⁰³

Når et udviklingsprojekt er færdiggjort, skal der afskrives herpå jf. IAS 38, afsnit 74. I den forbindelse skal ledelsen i IVS'et opgøre en brugstid – altså hvor mange år udviklingsprojektet skal afskrives over jf. IAS 38, afsnit 88. Når brugstiden skal vurderes, kan faktorer såsom anvendelse, produktlivscyklus, forældelse, branchestabilitet, konkurrentadfærd, niveau for vedligeholdelsesomkostninger, udløb af

²⁰¹ PWC, 2020, s. 148-149. Se tillige EY, 2019/20, s. 265-266.

²⁰² PWC, 2020, s. 143. Se tillige EY, 2019/20, s. 265-266.

²⁰³ PWC, 2020, s. 151. Se tillige EY, 2019/20, s. 260.

patenter eller andre kontrakter i relation til udviklingsprojektet spille ind jf. IAS 38, afsnit 90. Det er vigtigt at bemærke, at brugstiden løbende skal revurderes jf. ÅRL § 43, stk. 2. Er IVS'ets ledelse ikke i stand til pålideligt at skønne over brugstiden på udviklingsprojektet, når det er færdiggjort, afskrives det over 10 år jf. ÅRL § 43, stk. 3. Det er endvidere et krav, at det hvert år vurderes, om der er indikationer på nedskrivningsbehov udover årets afskrivning efter ÅRL § 42, stk. 1.²⁰⁴

Det vil sige, at så længe udviklingsprojektet er under udførelse, skal der ikke afskrives herpå, og det har dermed ingen negativ effekt på resultatet eller EGK. Når udviklingsprojektet er færdiggjort, er det kun årets af- og nedskrivninger, der påvirker resultat og EGK negativt.

3.4.4 Bindingskrav på EGK

Vælger ledelsen i et IVS at aktivere et udviklingsprojekt, skal bestemmelserne i ÅRL § 83, stk. 2 iagttages. Det vil sige, at et beløb, svarende til de aktiverede udviklingsprojekter, skal bindes på en særlig reserve på EGK kaldet "Reserve for udviklingsomkostninger", således at der ikke kan udloddes udbytte af denne reserve.

Reserven skal reduceres med udskudt skat jf. ÅRL § 41, stk. 3, nr. 3 og mindskes hvert år med årets af- og nedskrivning på udviklingsprojektet jf. ÅRL § 41, stk. 3, nr. 5.

3.4.5 Notekrav

Bestemmelserne i ÅRL § 88, stk. 1 skal ligeledes iagttages, hvilket medfører krav om en anlægsnote på udviklingsprojektet. Foruden specifikation af kostpris samt af- og nedskrivninger skal det i noten oplyses hvilke særlige forudsætninger, der ligger til grund for indregning og måling af udviklingsprojektet jf. ÅRL § 88 a. Denne beskrivelse kan eksempelvis omfatte den forventede fremdrift i projektet samt det forventede marked for projektet.²⁰⁵

3.4.6 Ændring i anvendt regnskabspraksis

En iværksætter, der i alle sit IVS' leveår har udgiftsført udviklingsomkostninger, der lever op til de i afsnit 3.4.2 oplistede krav, har mulighed for at ændre sin hidtidige regnskabspraksis og aktivere tidligere ikke-indregnede udviklingsprojekter.²⁰⁶ Dette vil være yderst fordelagtigt i et IVS, hvor der som følge af store investeringer i udvikling er oparbejdet akkumulerede underskud, der har påvirket EGK negativt.

²⁰⁴ PWC, 2020, s. 154-155 samt s. 291-292. Se tillige EY, 2019/20, s. 269.

²⁰⁵ PWC, 2020, s. 157. Se tillige EY, 2019/20, s. 276.

²⁰⁶ PWC, 2020, s. 149.

Anvendt regnskabspraksis kan som udgangspunkt ikke bare ændres. Det fremgår af bemærkningerne til ÅRL, at en ændring i anvendt regnskabspraksis skal være begrundet i en lovændring, overgang til en ny regnskabsklasse, nye fortolkninger, eller hvis ændringen giver et mere retvisende billede af årsregnskabet.²⁰⁷ For så vidt angår iværksættere, der ønsker at ændre regnskabspraksis, vil argumentet for ændringen være det mere retvisende billede.²⁰⁸

Det fremgår af ÅRL § 51, stk. 1, at en ændring i anvendt regnskabspraksis kræver, at IVS'et indregner effekten af ændringen direkte på EGK primo. Derudover er det et krav, at sammenligningstallene i årsregnskabet tilpasses den ændrede regnskabspraksis, og til sidst at den beløbsmæssige effekt af ændringen på henholdsvis resultat, balancesum og EGK oplyses i anvendt regnskabspraksis.

Hele ideen med at ændre den anvendte regnskabspraksis er, at IVS'et nu har omskabt sit underskud til en reserve på EGK, der kan konverteres til selskabskapital jf. afsnit 2.5.3.

Der vil næppe være mange iværksættere, der selv har de regnskabsmæssige kompetencer til at foretage en sådan ændring af anvendt regnskabspraksis. Hagen ved denne løsning er derfor, at de iværksættere, der vælger denne løsning, vil skulle bruge ekstra penge på honorar til eksempelvis revisor, der kan yde denne regnskabsmæssige assistance. Dette skal i så fald tillægges omkostningerne, beskrevet i afsnit 2.7. Hvis alternativet omvendt er tvangsopløsning jf. afsnit 2.8.4, er pengene formentlig givet meget godt ud.

Iværksættere, der ønsker at ændre anvendt regnskabspraksis i sit IVS, kan med fordel gøre det allerede for regnskabsåret 2019. På den måde får iværksætteren et overblik over, hvilken effekt det har på EGK at aktivere udviklingsprojekterne. IVS'et, der på baggrund af manøvren nu har nok reserver, der kan konverteres til selskabskapital, kan allerede i 2020 lade sig omregistrere, og et eventuelt dårligt resultat fra regnskabsåret 2020 vil ikke påvirke i negativ retning. IVS'et, der på baggrund af manøvren fortsat ikke har nok reserver, der kan konverteres til selskabskapital, har nu et godt overblik over, hvad der skal tjenes hjem af positivt resultat i regnskabsåret 2020, eller hvad iværksætteren selv skal komme med af kontanter eller værdier for at kunne kapitalforhøje til minimumskravet inden den 15. april 2021.

²⁰⁷ L 117 (14/15), til nr. 80, s. 70.

²⁰⁸ EY, 2019/20, s. 258.

3.4.7 Et praktisk eksempel

Pointerne i afsnit 3.4 kan allerbedst forklares med et eksempel.

En iværksætter har stiftet et IVS for 10.000 kr. den 20. februar 2016. Selskabet har siden stiftelsen udviklet et helt nyt softwareprogram til droner. Udviklingsprojektet lever op til kravene i IAS 38, afsnit 57. I regnskabsårene 2016, 2017 og 2018 har iværksætteren udgiftsført udviklingsomkostningerne i resultatopgørelsen. Der har i alle 3 regnskabsår været underskud. Ultimo 2018 beløber det akkumulerede underskud sig til 100.000 kr. I årsregnskabet for 2018 ser EGK-opgørelsen i selskabet ud således:

Egenkapitalopgørelse

Beløb i DKK	Selskabs- kapital	Reserve for iværksætter- selskaber	Overført resultat	I alt
<i>Egenkapitalopgørelse pr. 01.01.17 – 31.12.17</i>				
Saldo pr. 01.01.17	10.000	0	-50.000	-40.000
Overførsel til/fra andre reserver	0	0	0	0
Forslag til resultatdisponering	0	0	-25.000	-25.000
Saldo pr. 31.12.17	10.000	0	-75.000	-65.000
<i>Egenkapitalopgørelse pr. 01.01.18 – 31.12.18</i>				
Saldo pr. 01.01.18	10.000	0	-75.000	-65.000
Overførsel til/fra andre reserver	0	0	0	0
Forslag til resultatdisponering	0	0	-25.000	-25.000
Saldo pr. 31.12.18	10.000	0	-100.000	-90.000

Figur 12 – EGK-opgørelse (udviklingsomkostninger ej aktiveret). Kilde: egen tilvirkning.

For regnskabsåret 2019 ønsker iværksætteren at ændre anvendt regnskabspraksis, således at udviklingsomkostninger aktiveres, da det er iværksætterens overbevisning, at dette vil give et mere retvisende billede for årsregnskabet som helhed. I 2019 har IVS'et et underskud på 15.000 kr. Iværksætteren har gjort op, at de samlede udviklingsomkostninger i relation til udvikling af dronesoftwaren fra stiftelsen og frem til 31.12.17 udgør 200.000 kr. svarende til 156.000 kr. eksklusiv udskudt skat. I regnskabsåret 2018 udgør udviklingsomkostningerne 25.000 kr., og i regnskabsåret 2019 udgør udviklingsomkostningerne 50.000 kr. I årsregnskabet for 2019 ser EGK-opgørelsen i selskabet ud således:

Egenkapitalopgørelse

Beløb i DKK	Selskabs- kapital	Reserve for iværksætter- selskaber	Reserve for udviklings- omkostninger	Overført resultat	I alt
<i>Egenkapitalopgørelse pr. 01.01.18 – 31.12.18</i>					
Saldo pr. 01.01.18	10.000	0	0	-75.000	-65.000
Nettoeffekt ved ændring af regnskabspraksis	0	0	156.000	0	156.000
Korrigeret saldo pr. 01.01.18	10.000	0	156.000	-75.000	91.000
Overførsel til/fra andre reserver	0	0	25.000	-25.000	0
Skat af egenkapitalbevægelser	0	0	-5.500	5.500	0
Forslag til resultatdisponering	0	0	0	-25.000	-25.000
Saldo pr. 31.12.18	10.000	0	175.500	-119.500	66.000
<i>Egenkapitalopgørelse pr. 01.01.19 – 31.12.19</i>					
Saldo pr. 01.01.19	10.000	0	175.500	-119.500	66.000
Overførsel til/fra andre reserver	0	0	50.000	-50.000	0
Skat af egenkapitalbevægelser	0	0	-11.000	11.000	0
Forslag til resultatdisponering	0	0	0	-15.000	-15.000
Saldo pr. 31.12.19	10.000	0	214.500	-173.500	51.000

Figur 13 – EGK-opgørelse (udviklingsomkostninger aktiveret). Kilde: egen tilvirkning.

Som det fremgår af ovenstående eksempel, har IVS'et nu reserver på 214.500 kr., der kan konverteres til selskabskapital, samtidig med at EGK er over 40.000 kr., og IVS'et er klar til omregistrering.

Havde IVS'et ikke ændret anvendt regnskabspraksis i 2019, skulle IVS'et have kapitalforhøjet med 145.000 kr., beregnet som det akkumulerede underskud pr. 31.12.18 på 100.000 kr., tillagt underskuddet i 2019 på 15.000 kr., tillagt minimumskapitalen for ApS'er på 40.000 kr., fratrukket den allerede indbetalte selskabskapital på 10.000 kr.

3.4.8 Umuligt at opfylde indregningskriterierne tilbage i tid?

I en artikel om omregistrering af IVS'er i Revision & Regnskabsvæsen påstår forfatterne, Nicolai Frederik Randrup og Christian Granhøj, (begge fra KPMG), at det ikke er muligt at gå tilbage og aktivere udviklingsomkostninger for tidligere år.²⁰⁹

²⁰⁹ RR.7.2019.78, afsnit 3.3.7, s. 5.

PWC anerkender muligheden for at gå tilbage og aktivere udviklingsomkostninger for tidligere år, men er af den overbevisning, at opfyldelse af indregningskriterierne tilbage i tid, for så vidt angår registrering og dokumentation, ofte ikke kan opfyldes i praksis.²¹⁰

Dette er måske sandt, for så vidt angår større virksomheder, der har mange tusind registreringer i deres ERP-systemer, mange ansatte og mange udviklingsprojekter i gang på samme tid. For det lille IVS, der har få registreringer i bogføringen, få eller ingen medarbejdere i virksomheden og kun arbejder på et enkelt udviklingsprojekt, er det i imidlertid svært at se, hvorfor det ikke skulle kunne opfyldes i praksis.

3.4.9 IVS'ers aktivering af udviklingsomkostninger

Aktivering af udviklingsprojekter forekommer sjældent i praksis i IVS'ers årsrapporter. For de samme IVS'er, som er analyseret i afsnit 3.1, er det analyseret, hvor mange af disse IVS'er, der rent faktisk har aktiveret udviklingsprojekter i deres balance. Ud af de 770 IVS'er, der på tidspunktet for analysen har aflagt mindst én årsrapport, har blot 3 IVS'er aktiveret udviklingsprojekter i balancen jf. figur 14 til

Figur 14 - Forekomst aktivering af udviklingsprojekter. Kilde: Egen tilvirkning.

højre. En iværksætter, der ikke har regnskabsmæssig forståelse og ikke gør brug af en revisor, som er tilfældet for 69 % af iværksætterne jf. afsnit 3.1.4, er formentlig ikke klar over denne mulighed.

Revisor bliver anset som værende en dyr vurderingsmand jf. afsnit 2.6. Revisor kan imidlertid skabe utrolig meget værdi for IVS'erne gennem sin rådgivning.

Gør iværksættere brug af revisors rådgivning og assistance vedrørende aktivering af udviklingsomkostninger samtidig med, at der skal udarbejdes en vurderingsmandserklæring i forbindelse med omregistrering, vil iværksætteren i højere grad kunne se, at revisor skaber værdi ved sin rådgivning, fordi revisoren fremlægger en løsning for iværksætteren, som vedkommende ikke selv var klar over eksisterede.

²¹⁰ PWC, 2020, s. 149.

Assisteres med aktivering af udviklingsomkostninger samtidig med vurderingsmandserklæringen, vil det alt andet lige også spare tid for revisor, da vedkommende i så fald ikke skal kigge på samme tal 2 gange, og honoraret, iværksætteren skal betale for revisors ydelser, vil dermed være lavere.

3.5 Delkonklusion

Kun ca. 1/4 af alle IVS'er har en EGK over 40.000 kr. og er klar til omregistrering uden gennemførsel af en kapitalforhøjelse.

Det er estimeret, at kun ca. en halv procent af alle IVS'er pt. kan gøre brug af reglerne om undladelse af en vurderingsmandserklæring.

Ca. 1/3 af alle IVS'ers årsrapporter indeholder åbenlyse fejl, og der er en direkte sammenhæng mellem fejlbehæftede årsrapporter og IVS'ers involvering af revisor i regnskabsaflæggelsesprocessen. Kravet om vurderingsmandserklæring bliver beskyldt for at være indførelse af revisionspligt ad bagdøren. Ikke desto mindre er det et nødvendigt krav, henset til alle de åbenlyse fejl, der er konstateret i IVS'ernes indsendte årsrapporter.

Omkostningen for samfundet i form af tvangsopløsninger kommer til at beløbe sig på et sted mellem 64 mio. og 92 mio. i overgangsperioden, såfremt ERST's opgørelse over tvangsopløsningsomkostning pr. selskab tages for gode varer. Deres opgørelse er dog baseret på estimer, og disse estimer er underlagt kritik.

Overgangsperioden er blevet kritiseret for at være for kort, idet iværksættervirksomheder er kendetegnede ved at have underskud i opstartsfasen som følge af etablerings- og udviklingsomkostninger. Der er et mismatch mellem dansk skattelovgivning og nu selskabslovgivning, idet skattelovgivningen anerkender underskud i opstartsfasen ved skattekreditordningen, mens SEL netop bliver kritiseret for ikke at tage højde herfor. Der er imidlertid en åbning for IVS'er, der går ud på, at de kan aktivere deres udviklingsomkostninger med tilbagevirkende kraft for på den måde at opnå en kapital på 40.000 kr. Det er u hensigtsmæssigt, at den iværksætter, der har valgt at aktivere sine udviklingsomkostninger, er bedre stillet, end den iværksætter, der har valgt at udgiftsføre sine udviklingsomkostninger. Sidstnævnte iværksætter er dårligere stillet, idet vedkommende skal bruge flere omkostninger på honorar til revisor vedrørende regnskabsmæssig assistance til ændring af regnskabspraksis samt det faktum, at det er lettere at opgøre kostprisen på udviklingsprojektet med det samme i stedet for at skulle gøre det tilbage i tid.

Kapitel 4 Retspolitiske anbefalinger

4.1 Retspolitiske overvejelser

Som det fremgår af kapitel 2, var der 2 primære formål ved at afskaffe IVS'et. For det første at undgå skatteunddragelse. For det andet at undgå at samfundet betaler regningen for de mange tvangsopløsninger.

Afskaffelsen af IVS'erne er imidlertid blevet mødt af kritik. Kapitel 3 peger på nogle af hovedproblemerne ved afskaffelsen af IVS'erne. En start up er typisk karakteriseret ved mange udviklingsomkostninger i opstartsfasen, hvilket er helt naturligt, men medfører ofte negativ EGK, hvis ikke udviklingsomkostninger aktiveres. En virksomhed kan sagtens være fornuftig og veldrevet, men samtidig have negativ EGK, som eksperterne i afsnit 3.2 påpeger. Mange iværksættere kommer til at lade deres selskaber oversende til tvangsopløsning, fordi de ikke nu og her eller senest 15. april 2021 kan fremskaffe kontanter eller værdier for 40.000 kr. plus en eventuel negativ EGK.

Kritikken af overgangsreglerne har medført, at nuværende erhvervsminister, Simon Kollerup (S), vil have lempet overgangsreglerne, og han mener, der skal findes en varig politisk løsning.²¹¹ Erhvervsordfører, Mona Juul (K), mener ligeledes, at der skal kigges på overgangsperioden, så Danmark ikke ender med at stå med en række start ups, der ikke kan komme videre.²¹² Også bestyrelsesformanden for Dansk Iværksætter Forening, Peter Joakim Kofler, påpeger vigtigheden i, at der bliver gjort noget ved den her overgangsperiode.²¹³ Lige nu ser det ud til, at der godt kan skaffes flertal for, at lempe reglerne for omregistrering af IVS'er. Det bliver dog svært at skaffe flertal for igen at indføre en lavkapitalselskabsform.²¹⁴

Det er klart, at lovgiver med lov nr. 445 kommer til at ramme alle de IVS'er, der anvendes til skatteunddragelse. Et skatteunddragende IVS vil ikke kunne opnå at få en "blank" vurderingsmandserklæring.

Spørgsmålet er, om reglerne kan indrettes således, at det kan undgås, at seriøse IVS'er må dreje nøglen om på grund af en forbigående negativ EGK i opstartsfasen, men samtidig ramme dem, der rent faktisk anvender IVS'erne til skatteunddragelse. Dette kapitel har til formål at komme med forslag til, hvordan loven i stedet kan indrettes.

²¹¹ Børsen 22/01/2020, s. 14.

²¹² Børsen 22/01/2020 s. 15.

²¹³ Børsen 22/01/2020 s. 15.

²¹⁴ Børsen 22/01/2020 s. 15.

4.2 Revisorpligt

4.2.1 Indførelse af revisorpligt

I stedet for at afskaffe IVS'erne kunne lovgiver indføre revisorpligt. Det er vigtigt at understrege, at der hermed ikke menes en genindførelse af *revisions*pligten, men en indførelse af *revisor*pligt.

Revisionspligten blev afskaffet i 2006 ved lov nr. 245 af 27. marts 2006 som en lempelse af de administrative byrder for mindre virksomheder.²¹⁵ Revisorpligten skal derfor ikke omfatte en fuldstændig revision.

Revisorpligten skal dels omfatte de områder, hvor SKAT gøres til tvangskreditor og dels opstilling af IVS'ernes årsrapporter, hvor der har vist sig at være særdeles mange åbenlyse fejl i, såfremt IVS'erne ikke har benyttet sig af en revisors assistance jf. afsnit 3.1.7.

Inspirationskilden til denne løsning er fundet i ERST's erklæringsstandard for små virksomheder (udvidet gennemgang). Udvidet gennemgang er et review af en årsrapport med 4 supplerende handlinger.²¹⁶ Dette forslag er en assistance med opstilling af årsrapport med supplerende handlinger på områder, hvor SKAT er tvangskreditor.

4.2.2 Krav om assistanceerklæring

Revisorpligten skal bestå i et krav om, at IVS'erne som minimum skal have en assistanceerklæring, jf. afsnit 3.1.3, på deres årsrapport. Det vil sige, at en revisor har assisteret med opstilling af årsrapporten. På den måde undgås de mange åbenlyse fejl i de offentliggjorte årsrapporter jf. afsnit 3.1.7 på grund af manglende kendskab til årsregnskabslov mv. og kvaliteten af årsrapporterne højnes.

Målet med en assistanceerklæring er netop, at revisor bruger sin ekspertise indenfor regnskab og regnskabsaflæggelse til at assistere ledelsen med at aflægge årsrapporten korrekt jf. ISRS 4410, afsnit 16 a.

Manglende overholdelse af ÅRL straffes med bøde jf. ÅRL § 164, stk. 1.

4.2.3 Krav om revision af udvalgte områder

SKAT bliver gjort til tvangskreditor, når et IVS har moms- eller anden afgiftspligtig aktivitet eller udbetaler løn til ansatte og skal tilbageholde A-skat og AM-bidrag. SKAT kan på momsområdet ligeledes være tvangsdebitor, såfremt købsmoms på en momsangivelse overstiger salgsmoms.

²¹⁵ L 50 (05/06), de almindelige bemærkninger, afsnit 1.

²¹⁶ VEJL.2017.1101.UG, afsnit 4 & 43.

For at verificere selskabets indberetninger af moms og afgifter skal der udføres supplerende handlinger på moms- og afgiftsområdet. For at opnå høj grad af sikkerhed på området skal handlingerne være revisionslignende. De revisionslignende handlinger bør omfatte en sandsynliggørelse mellem bogført moms og/eller afgift samt en afstemning mellem bogføring og de til SKAT indberettede beløb. Derudover bør det påses, at moms og afgifter er indberettede og afregnede rettidigt.²¹⁷

For at verificere selskabets indberetninger af A-skat og AM-bidrag skal der ligeledes udføres supplerende revisionslignende handlinger på området. De revisionslignende handlinger bør omfatte en sandsynliggørelse mellem årets bogførte skyldige A-skat og AM-bidrag, sammenholdt med årets lønkørsler samt en afstemning mellem bogføring og de til SKAT indberettede beløb. Derudover bør det påses, at A-skat og AM-bidrag er indberettede og afregnede rettidigt.²¹⁸

Udtalelse om de udførte handlinger bør indføres som et supplerende afsnit i assistanceerklæringen. Forekommer der bemærkninger til de udførte handlinger, skal dette fremhæves i erklæringen. Størrelsesordenen for, hvornår en fundet fejl skal fremhæves, bør følge samme principper, som når bagatelgrænsen fastlægges ved en revision.²¹⁹

4.2.4 Krav om assistance ved opgørelse af skattepligtig indkomst

SKAT bliver ligeledes tvangskreditor, når et IVS genererer overskud og skal betale selskabsskat. Revisorpligten skal derfor ligeledes omfatte assistance med opgørelse af skattepligtig indkomst samt indberetning af oplysningsskema.

Selve indberetningen af oplysningsskema er i løbet af 2019 blevet mere omfattende og krævende, efter der er indført krav om indberetning af alle kontrollerede transaktioner.²²⁰ Fejlagtige indberetninger straffes med bøde jf. skattekontrollovens § 84, nr. 2.

4.2.5 Den nye erklæringsstandard

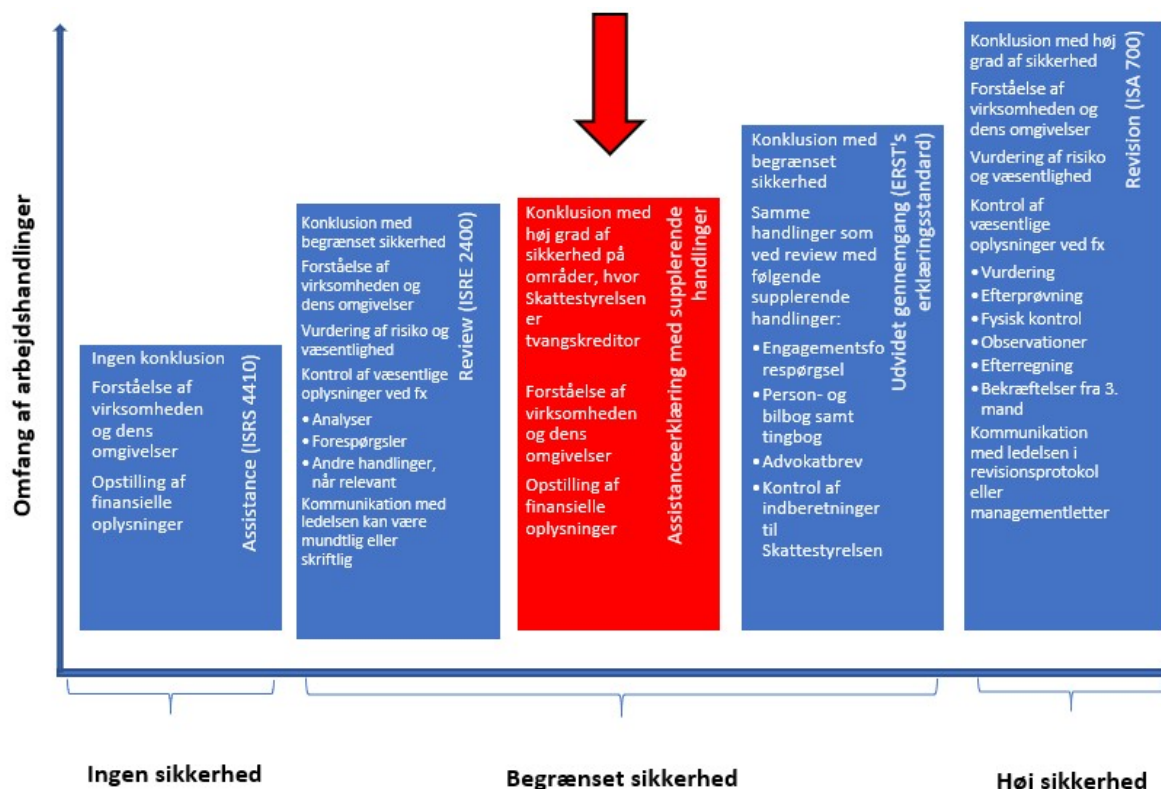
Assistanceerklæring med supplerende handlinger bliver som nævnt ovenfor en helt ny erklæringsstandard. Nedenfor er den nye erklæringsstandard illustreret sammen med de eksisterende erklæringsstandarder.

²¹⁷ Sudan m.fl., 2012, s. 308.

²¹⁸ Sudan m.fl., 2012, s. 308.

²¹⁹ Sudan m.fl., 2012, s. 110.

²²⁰ Se DJV 2020-1 C.D.11.12.2, hvor der ikke længere angives en bagatelgrænse på 5 mio.

Figur 15 - Sammenhængen mellem revisors arbejde og erklæringstype. Kilde: egen tilvirkning med inspiration fra FSR: "Revisors erklæringer – Hvad er forskellen?", 2017.

Ved første øjekast kan det være svært at se, hvordan den nye erklæringsstandard adskiller sig fra udvidet gennemgang, men det er nu alligevel tilfældet på mange væsentlige punkter. For det første er der krav om review af årsrapporten ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed ved udvidet gennemgang. Dette er ikke tilfældet ved den nye erklæringsstandard. Her fokuseres udelukkende på områderne, hvor SKAT er tvangskreditor og ikke de øvrige væsentlige områder i årsrapporten. Derudover er der ved udvidet gennemgang ikke krav om, at revisor assisterer med opstilling af årsrapport eller opgørelse af skattepligtig indkomst samt indberetning af oplysningsskema.

4.2.6 Fordele og ulemper ved revisorpligt

Ved indførelse af revisorpligt opnår både samfundet og IVS'erne en række fordele. Den største fordel for samfundet ved indførelse af revisorpligt er, at et selskabs mellemværende med SKAT altid vil være verificeret og afstemt. Er indførelse af revisorpligt en succes, kan forslaget desuden udvides til at omfatte de øvrige selskabsformer.

Indførelse af revisorpligt er dog i høj grad også en fordel for iværksætterne. Revisor opdager ikke kun differencer på moms, afgifter, A-skat, AM-bidrag og selskabsskat i SKATs favør. Det kan lige så godt

være til fordel for IVS'et, at revisor eksempelvis konstaterer, at IVS'et har betalt for meget i moms og skal have penge tilbage. En undersøgelse viser, at langt de fleste selskaber (ca. 90 %) har viljen til at overholde skattereglerne, men selskaberne har vanskeligt ved at efterleve reglerne på grund af manglende kendskab og forståelse.²²¹ Denne problemstilling elimineres ved indførelse af revisorpligt.

Ved krav om revisors assistance til indberetning af oplysningsskema er fordelene for IVS'et, at risikoen for fejlindberetninger og dermed bøder som følge af manglende overholdelse af skattekontrolløven minimeres. Det samme gør sig gældende ved krav om assistanceerklæring. Fordelen for IVS'et er, at risikoen for bøder på grund af manglende overholdelse af ÅRL minimeres.

Den største ulempe eller nærmere udfordring/opgave for samfundet bliver udarbejdelse af den nye erklæringsstandard – assistanceerklæringen med supplerende handlinger. Dog kan lovgiver hente inspiration fra erklæringsstandarderne om udvidet gennemgang, der er et review med 4 supplerende handlinger. Derudover skal ERST have sat en algoritme ind i deres IT-system således, at IVS'er, der ikke har en assistanceerklæring med supplerende handlinger på deres årsrapport, udtrækkes til manuel sagskontrol for vurdering af, om der skal sanktioneres. Ligeledes skal IVS'er, der har en assistanceerklæring med supplerende handlinger med fremhævelser, også udtrækkes til manuel sagskontrol for vurdering af, om der skal sanktioneres. Desuden kan en risiko ved indførelse af revisorpligt være filialdannelse af udenlandske lavkapitalselskaber, der opererer i Danmark.²²²

Den klart største ulempe for IVS'erne ved indførelse af revisorpligt er det økonomiske aspekt og det faktum, at de kommer til at betale honorar til en revisor. Denne økonomiske byrde kan imidlertid reduceres markant jf. straks nedenfor.

4.2.7 Reduktion af den økonomiske byrde

For at reducere den økonomiske byrde, forslaget medfører for IVS'erne, bør der sammen med indførelsen af revisorpligt indføres en tilskudsordning for IVS'er.

Tilskudsordningen skal bestå i et offentligt tilskud, øremærket til at honorere revisor for arbejdet, beskrevet i afsnit 4.2.1 - 4.2.4. Der er ifølge data indhentet på cvr.dk den 19. januar 2020, 37.026 IVS'er med status "normal". Fik alle IVS'er et tilskud på 4.000 kr., ville det koste samfundet 148 mio. pr. år at indføre tilskudsordningen.

²²¹ ERST: "Undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt", 2018, s. 82.

²²² Hvorvidt dette reelt er et problem, er et omdiskuteret område. Jf. NTS 2019, nr. 4, s. 99-101 fremfører Troels Michael Lilja argumenter for, at filialdannelse af udenlandske lavkapitalselskaber reelt kan være et problem, henset til erfaringer fra Tyskland og Norge. Jf. NTS 2019, nr. 4, s. 128 er Jesper Seehausen af den opfattelse, at den slags filialdannelse kun er et teoretisk problem.

Dette beløb skal dog holdes op imod små- og mellemstore virksomheders manglende skattebetaling (skattegab) som følge af manglende kendskab til skattelovgivning jf. afsnit 4.2.6., som ifølge en rapport, udarbejdet af FSR, er forøget ca. 1,5 mia. pr. år, siden revisionspligten for mindre virksomheder i 2006 blev afskaffet.²²³ Analysen omfatter selskabsformerne: A/S, ApS og IVS.²²⁴

I nedenstående tabel ses det indbyrdes forhold mellem de 3 selskabsformer, holdt op imod det samlede skattegab:

Selskabsform	Antal med status "normal"	Antal i pct.	Andel skattegab
Aktieselskab	34.587	11%	161.131.075
Anpartsselskaber	250.364	78%	1.166.375.238
Iværksætterselskaber	37.026	11%	172.493.687
I alt	321.977	100%	1.500.000.000

Tabel 2 - Fordeling årligt skattegab pr. selskabsform. Kilde: egen tilvirkning baseret på data, indhentet på cvr.dk den 19. januar 2020.

Dermed kan et tilskud på 4.000 kr. pr. IVS tilføre statskassen op til 24 mio. (172 mio. – 148 mio.), der vil imidlertid altid være en andel af selskaberne, der ikke har evnen til at betale, hvorfor beløbet er angivet som "op til".

Break-even-point eller nulpunktstilskud er med det nuværende antal IVS'er 4.659 kr. (172 mio. / 37.026 IVS'er).

Dog skal det understreges, at der i FSR's rapport ikke er taget højde for, hvorvidt eksempelvis ApS'ers gennemsnitlige skattegab er højere eller lavere end IVS'ers gennemsnitlige skattegab, hvorfor tabellen heller ikke tager højde herfor. Alligevel er beregningerne en god indikator på, at det ikke er "penge ud af statskassen" at yde revisorhonorarstilskud til IVS'erne.

For at sikre, at tilskuddet bliver anvendt til revisorydelser, skal tilskuddet ikke udbetales til IVS'et, men til en af IVS'et anvist, godkendt revisors klientkonto. Revisor fratrækker således tilskuddet ved

²²³ FSR: "Effekten af lempet revisionspligt på det samlede skattegab", 2018, s. 2.

²²⁴ FSR: "Effekten af lempet revisionspligt på det samlede skattegab", 2018, s. 3.

den endelige honorarfakturerings af IVS'et. Overstiger tilskuddet honoraret, tilbagebetales tilskuddet til staten. IVS'et kan derfor aldrig selv opnå indtægt ved tilskuddet.

Som følge af vort medlemskab i EU skal tilskudsløsningen ligeledes omfatte lavkapitalselskaber, etableret i andre EU-lande, der kan sidestilles med IVS, som driver filial i Danmark. Tilbydes disse selskaber ikke samme tilskud, vil ordningen blive anset som værende ulovlig statsstøtte jf. TEUF Art. 107. Der er imidlertid meget få af denne type filialer i Danmark, hvorfor dette ikke vurderes at have nævneværdig indvirkning på helhedsvurderingen.²²⁵

4.3 Bankgaranti til tvangsopløsningsomkostninger

Det andet store problem ved IVS'erne er, som nævnt ovenfor, de mange tvangsopløsningsomkostninger. I stedet for at afskaffe IVS'erne kan lovgiver stille krav om, at alle kapitalejere, der stifter et IVS, stiller en bankgaranti på 5.000 kr. ved stiftelse af selskabet. Dokumentation for bankgaranti skal indsendes til ERST i forbindelse med stiftelse af et nyt IVS.

Bankgarantien skal være øremærket til dækning af tvangsopløsningsomkostninger. Som det fremgår af afsnit 3.1.5, udgør den gennemsnitlige tvangsopløsningsomkostning pr. selskab 4.434 kr. (dog med de usikkerhedsmomenter, der er ved opgørelsen af dette tal – se ligeledes afsnit 3.1.5), hvorfor bankgarantiens størrelsesorden skal udgøre 5.000 kr.

Fordelen, ved, at der skal stilles en bankgaranti, er, at Danmark ikke længere bliver det land med det næsthøjeste kapitalkrav i EU, og som Troels Michael Lilja påpeger, stilles dansk selskabsret dermed ikke svagt i den internationale selskabsretlige konkurrence, og risikoen for selskabsstiftelse i udlandet med filialer i Danmark minimeres.²²⁶ Det er i lovgivers interesse at holde selskabsstiftelsen indenfor landets grænser, da selskaberne i så fald er underlagt den danske materielle selskabsret.²²⁷ Jesper Seehausen er imidlertid af den overbevisning, at filialer af udenlandske IVS-lignende selskaber kun er relevant i et teoretisk perspektiv, men at det i praksis er for besværligt og dyrt.²²⁸

Selvom det kan diskuteres, hvorvidt et højt eller lavt kapitalkrav medfører filialdannelse er det dog en indiskutabel fordel, at staten ved krav om en bankgaranti på 5.000 kr. kan få dækket en stor del af sine

²²⁵ Ifølge data indhentet på cvr.dk d. 22.03.20, er der 391 "filialer af udenlandske anpartsselskaber eller selskaber" med status "normal". Bemærk, at der i tallet både er inkluderet filialer af EU-lande og 3. lande. Bemærk endvidere, at der ikke kan søges på "filialer af udenlandske iværksætterselskaber", hvorfor der i tallet ligeledes både er inkluderet filialer af udenlandske anpartsselskaber og iværksætterselskaber. Antallet af filialer, der derfor reelt vil være omfattet af tilskudsordningen, vil være lavere end 391 og ikke nævneværdige i relation til det overordnede billede.

²²⁶ L 190 (18/19), Bilag 2, høringssvar fra Troels Michael Lilja, afsnit 2. Se tillige NTS 2019, nr. 4, s. 120-121.

²²⁷ NTS 2019, nr. 4, s. 99.

²²⁸ NTS 2019, nr. 4, s. 128.

tvangsopløsningsomkostninger. Desuden undgås IVS'er, der er blevet stiftet bare for at blive stiftet. Bankgarantien giver et incitament til, at der kun stiftes selskaber, hvor det rent faktisk er hensigten, at der skal være erhvervsaktivitet.

Ulempen, ved at der skal stilles en bankgaranti, er, at det koster IVS'erne en garantiprovision til bankerne. Garantiprovisionssatserne ligger typisk mellem 0,56 % – 1,6 % pr. kvartal.²²⁹ Beregnes den årlige omkostning for IVS'et ud fra medianen på 1 %, svarer det til en omkostning på 200 kr. om året for IVS'erne (5.000 kr. x 1 % x 4 kvartaler). Garantiprovisionen kan dog fradrages skattemæssigt²³⁰, hvorfor den reelle udgift kun er 156 kr. om året for IVS'erne (200 kr. fratrasket 22 %), hvilket må siges at være et overkommeligt beløb.

Bankerne stiller naturligvis ikke en bankgaranti på 5.000 kr. uden behørig sikkerhed. Typisk stilles sikkerhed for en bankgaranti ved at indsætte et beløb på en spærret konto.²³¹ Dette medfører i sagens natur, at det reelle minimumsindskud for at stifte et IVS bliver 5.001 kr., herunder 1 kr. i selskabskapital og 5.000 kr. til en spærret konto. De 5.000 kr. bliver imidlertid en gæld til kapitalejer, der kan trækkes skattefrit ud med tillæg af renter, når IVS'et tjener penge.

5.001 kr. svarende til ca. 670 euro placerer os på en delt 18. plads sammen med Kroatien på listen over kapitalkrav i EU.²³²

Opløses IVS'et "i god ro og orden" ved frivillig likvidation eller betalingserklæring, som beskrevet i afsnit 2.8.2 og 2.8.3, indgår de 5.000 kr. blot i opgørelsen af likvidationsprovenuet.

4.4 Delkonklusion

I stedet for at afskaffe IVS'erne kan lovgiver indrette den nuværende lovgivning på en måde, hvorpå de rentable og lovlydige IVS'er ikke rammes af lovgivningen.

Dette kan gøres ved at stille krav om, at IVS'er som minimum skal have en assistanceerklæring på deres årsrapport. Assistanzen med opstilling af årsrapport skal suppleres med revisionslignende handlinger på områderne, hvor SKAT gøres til tvangskreditor, og slutteligt skal revisor assistere med opgørelse af den skattepligtige indkomst og indberetning af oplysningsskema. Herved er mellemværendet med SKAT altid korrekt. Desuden kan revisors arbejde ligeledes være til fordel for

²²⁹ <https://www.legaldesk.dk/artikler/hvad-er-en-bankgaranti>.

²³⁰ DJV 2020-1 C.A.11.2.3.1.

²³¹ <https://www.nordea.dk/erhverv/produkter/finansiering/bankgaranti.html>.

²³² NTS 2019, nr. 4, s. 102.

IVS'et, hvis der eksempelvis er betalt for meget i moms, og risikoen for bøder som følge af manglende overholdelse af lovgivning minimeres.

Den umiddelbart største ulempe er den økonomiske byrde, forslaget medfører for IVS'erne. Denne kan imidlertid reduceres kraftigt ved at indføre et offentligt iværksættertilskud, der er øremærket til revisorydelser. Dette tilskud kan være helt op til 4.659 kr., før statens omkostning pr. år overstiger skattegabet for IVS'er.

For at undgå at staten fremadrettet kommer til at betale for IVS'ers tvangsopløsningsomkostninger, skal IVS'et ved stiftelsen dokumentere, at de har stillet en bankgaranti på 5.000 kr. Bankgarantien skal være øremærket til tvangsopløsningsomkostninger.

Med disse løsninger kan IVS'erne bibeholdes. Danmark placerer sig med en minimumsselskabstiftelsesomkostning på 5.001 kr. på en delt 18. plads i EU på listen over kapitalkrav. På den måde minimeres risikoen for selskabstiftelse i udlandet med filialer i Danmark, hvor den danske materielle selskabsret ikke finder anvendelse.

Henset til samtlige fordele og ulemper beskrevet ovenfor ved de retspolitiske anbefalinger, vurderes det, at der ud fra Kaldor-Hicks-kriteriet²³³ kan opnås en velfærdsforbedring, idet det vurderes, at de samlede fordele ved forslaget er større end ulemperne.

²³³ Riis & Trzaskowski, 2013, s. 159-160. Der er opnået en velfærdsforbedring, når de samlede fordele ved en ændring er større end de samlede ulemper.

5. Konklusion

I maj 2013 vedtog et enstemmigt Folketing L 152 og introducerede selskabsvarianten iværksætterselskab (IVS). IVS'et indførtes som en afart af ApS'et, men var kendetegnet ved, at det kunne stiftes kontant med blot 1 kr. i selskabskapital, men dog skulle henlægge 25 % af overskud på en særlig reserve (reserve for iværksætterselskaber). Baggrunden for at indføre IVS var at få flere til at drive virksomhed i en lovreguleret selskabsform med krav til kapital, ledelse og transparens, og IVS'et skulle skabe disse rammevilkår. Derudover havde mange af de øvrige EU-medlemsstater allerede på det tidspunkt enten afskaffet eller nedsat kapitalkravene og IVS'et skulle derfor ligeledes minimere stiftelse af lavkapitalselskaber i andre EU-lande med filialdrift i Danmark, for hvem de danske materielle selskabsretlige regler ikke er gældende.

Fra 2014-2017 bidrog IVS'erne til samfundsøkonomien med 5,2 mia. i omsætning, 5.200 beskæftigede og 430 mio. i eksport. Alligevel blev selskabsvarianten IVS efter blot 6 år i april 2019 afskaffet ved Folketingets vedtagelse af L 190. Til grund for afskaffelsen tillagdes ERST's rapport "Analyse iværksætterselskaber" fra september 2018 en anseelig betydning. Rapporten konkluderede, at indførelsen af IVS havde medført forhøjet risiko for svig, opbygning af offentlig gæld samt et øget antal tvangsopløsninger. Et næsten enigt Folketing afskaffede således iværksætterselskabet ved lov nr. 445 af 13/04/2019.

Hvad, der ikke er tvivl om, er, at afskaffelsen har fået betydning for ca. 45.000 IVS'er, der rammes af Folketingets beslutning. Alle IVS'er skal inden 15. april 2021 være omregistreret til ApS'er. En omregistrering forudsætter, at IVS'et har en selskabskapital og en reserve for iværksætterselskaber på min. 40.000 kr., samt at den samlede EGK min. er 40.000 kr. Dette er tilfældet for 1/4 af IVS'erne. Er dette ikke tilfældet, skal IVS'et gennemføre en kapitalforhøjelse.

Kapitalforhøjelsen kan gennemføres kontant, ved gældskonvertering, ved indskud af andre værdier end kontanter eller ved en fondsforhøjelse. Der er fordele og ulemper ved de forskellige metoder. Hvilken kapitalforhøjelsesmetode der er bedst, afhænger af den konkrete sag, og revisor bør rådgive herefter.

Når det selskabsretlige omkring kapitalen er på plads, skal der udarbejdes en vurderingsmandserklæring med høj grad af sikkerhed, påtegnet af en godkendt revisor. Hensigten hermed er overfor omverden at sikre minimumskapitalens tilstedeværelse. Revisor må derfor udføre revisionslignende handlinger ved afgivelse af erklæringen. Erklæringen indsendes til ERST i forbindelse med omregistrering. Vurderingsmandserklæringen kan undlades, hvis et IVS' senest

aflagte årsrapport er revideret uden modifikationer og udviser en selskabskapital, tillagt reserver, der kan overføres til selskabskapital, på min. 40.000 kr. Omregistreringen skal i så fald gennemføres inden 5 måneder fra balancedagen, og der må ikke være indtruffet regulerende begivenheder herimellem. Kun 0,5 % af IVS'erne er klar til at kunne benytte sig af reglerne om undladelse af vurderingsmandserklæring. Uanset om der vælges revision eller vurderingsmandserklæring, er det IVS'et, der skal finansiere omkostningen hertil. Revisor skal udføre samme handlinger ved hhv. revision og vurderingsmandserklæring, så her er der ikke stor prisforskel, der er værd at gøre opmærksom på som rådgiver. Revisor bør pointere overfor sin klient, at fordelene ved revision er, at der uden tvivl er skattemæssigt fradrag for denne omkostning, mens det er tvivlsomt ved en vurderingsmandserklæring.

Ønsker en kapitalejer ikke at omregistrere sit IVS til et ApS kan vedkommende i stedet lade sit IVS opløse. Et IVS kan opløses ved betalingserklæring, frivillig likvidation, tvangsopløsning eller konkurs. Der er fordele og ulemper ved de forskellige metoder. Hvilken opløsningsmetode der er bedst, afhænger af den konkrete sag, og revisor bør rådgive herefter. For mange IVS'er bliver tvangsopløsning imidlertid ikke et valg. Lever et IVS ikke op til minimumskapitalkravet senest d. 21. april 2021, kan ERST oversende IVS'et til tvangsopløsning. Dette bliver som en afledt effekt af lov nr. 445 formentlig skæbnen for mellem 1/3 og 1/2 af alle IVS'erne, hvilket vil komme til at koste samfundet mellem 64 og 93 mio. En redningsplanke for nogle af de tvangsopløsningstruede IVS'er er aktivering af udviklingsomkostninger tilbage i tid. Eksperter påpeger, at kendetegnet ved start ups netop er mange udviklingsomkostninger til eksempelvis hjemmesider, produkter osv., og at et veldrevet IVS dermed sagtens kan have negativ EGK i opstartsårene. Kun 1/4 % af IVS'erne aktiverer deres udviklingsomkostninger, og der er således et potentiale. At aktivere udviklingsomkostninger tilbage i tid er en kompliceret øvelse, der kræver en ændring i anvendt regnskabspraksis og kan derfor næppe gennemføres uden assistance fra en revisor. Omvendt er det 1. klasses rådgivning, hvis revisor kan redde et IVS fra tvangsopløsning ved denne øvelse og levere en pakkedløsning, der indebærer regnskabsmæssig assistance ved aktivering af udviklingsomkostninger, rådgivning/assistance med fondsforhøjelse og slutteligt en revision eller vurderingsmandserklæring inden omregistrering.

Pt. gør kun 1/3 af IVS'erne brug af en revisors assistance, men det står klart, at mange kapitalejere må henvende sig til en revisor og søge rådgivning indenfor kapitalforhøjelse og opløsning samt udarbejdelse af vurderingsmandserklæring. Revisor skal dog være påpasselig i forbindelse hermed, da vedkommende kan ifalde erstatningsansvar, såfremt der afgives en

vurderingsmandserklæring eller revisionserklæring, hvis undtagelsesbestemmelserne anvendes, med en forkert konklusion, og nogen derved lider et tab.

Det står klart, at lov nr. 445 kommer til at ramme en hel del veldrevne IVS'er med en naturlig, forbigående negativ EGK i opstartsfasen, hvilket ikke på noget tidspunkt har været lovgivers motiv. Dette står desuden i fuldstændig kontrast til de gældende skatteregler indenfor skattecredit, der netop anerkender underskud i opstartsfasen. Motivet med lov nr. 445 var dels at ramme de skatteunddragende IVS'er og dels at undgå, at samfundet betaler regningen for tvangsopløsninger.

I stedet for at afskaffe IVS'er bør lovgiver indføre revisorpligt herunder en ny erklæringsstandard, skræddersyet til at imødekomme udfordringerne, lovgiver forbinder med IVS-selskabsvarianten. Helt konkret skal revisorpligten omfatte: krav om assistance med opstilling af årsrapport, krav om revisionshandling på områder, hvor SKAT er tvangskreditor, krav om assistance ved opgørelse af skattepligtig indkomst og indberetning af oplysningsskema. Krav om assistance ved opstilling af årsrapport er en nødvendighed for IVS'er, idet der er åbenlyse fejl i 1/3 af de offentliggjorte årsrapporter, hvilket ikke er i tråd med det ønske om mere åbenhed og transparens, der blev fremført, da IVS i sin tid indførtes. Ved brug af revisorassistance er åbenlyse fejl i årsrapporter beviseligt færre. De øvrige krav er vigtige i forhold til at opdage både bevidste og ubevidste fejl i forhold til indberetninger til SKAT. 90 % af alle selskaber har viljen til at overholde skattereglerne, men mangler kendskab og forståelse, og ca. 170 mio. af det årlige skattegab kan tilskrives IVS'er. Med forslaget rammes de skatteunddragende IVS'er, da de ikke vil kunne få en "blank" erklæring efter den nye standard, mens de veldrevne IVS'er med naturlig, negativ EGK i opstartsfasen, der i øvrigt bidrager positivt til samfundsøkonomien, ikke rammes.

Regningen ved indførelse af revisorpligt ender imidlertid hos IVS'et, hvorfor forslaget bør suppleres med et tilskud på 4.000 kr. til alle IVS'er, øremærket til revisorassistance. Set fra samfundets side medfører 4.000 kr. i tilskud til samtlige IVS'er en samfundsomkostning på ca. 150 mio., hvilket endog er lavere end de 170 mio. i årligt skattegab. Samtidig falder de estimerede tvangsopløsningsomkostninger, lov nr. 445 vil medføre, jf. ovenfor.

For at samfundet *fremadrettet* ikke skal ende med regningen for tvangsopløsninger af IVS'er, bør alle nystiftede IVS'er stille en bankgaranti på 5.000 kr., øremærket til tvangsopløsningsomkostninger. Set fra samfundets side medfører dette forslag, at tvangsopløsningsomkostningerne, relateret til opløsning af IVS'er, minimeres.

Slutteligt stiller det Danmark bedre set ud fra et internationalt perspektiv at bevare IVS'et. Et reelt minimumskapitalkrav på 5.001 kr. placerer Danmark på en delt 18. plads på listen over kapitalkrav i EU, hvor et minimumskapitalkrav på 40.000 kr. omvendt placerer os næstsidst. Hvorvidt filialdannelse af udenlandske lavkapitalselskaber er et reelt- eller teoretisk problem, er for tidligt at sige noget om, men bevarer lavkapitalselskaber, er issue elimineret.

6. Perspektivering

D. 7. januar 2020 blev COVID-19 (også kendt som coronavirus) første gang påvist i den kinesiske by Wuhan i Hubei-provinsen.²³⁴ Siden da har COVID-19 spredt sig som en steppebrand i stort set hele verden, og d. 27. februar 2020 blev den første dansker testet positiv.²³⁵ COVID-19 er utrolig smitsom, og på bare 3 uger er ca. 12.000 danskere testet positive for virusset.²³⁶

Den 6. marts 2020 afholdte statsminister, Mette Frederiksen, sit første pressemøde vedrørende COVID-19 situationen i Danmark.²³⁷ Det er siden da blevet til en del pressemøder, hvor især ét påvirkede os danskere markant. Tirsdag d. 17. marts bebudede Mette Frederiksen en række nye tiltag i kampen mod COVID-19.²³⁸ Danskerne måtte ikke længere samles mere end 10 personer hverken offentlig eller privat gældende både udendørs og indendørs. Alle sports- og idrætsfaciliteter skulle lukke. Virksomheder med tæt kontakt til kunder, herunder eksempelvis frisører, massører, tatovører mv., skulle lukke ned. Natklubber, diskoteker, barer, værtshuse og vandpibecaféer skulle lukke ned. Alle storcentre, overdækkede arkader og større shoppingsteder skulle lukke ned. Restauranter, caféer og spisesteder skulle lukke ned for besøgende gæster. Disse regler gjaldt i første omgang frem til 30. marts.

Det er klart for enhver, at mange virksomheder kommer voldsomt under pres på grund af disse foranstaltninger heriblandt også virksomheder, organiserede som IVS'er.

Regeringen og Folketingets partier er som følge af Covid-19 "lock-down'en" blevet enige om diverse hjælpepakker til dansk økonomi. Heriblandt er der eksempelvis vedtaget en ordning om lønkompensation, hvor virksomheder kan få refusion for afholdte lønudgifter²³⁹, en ordning om refusion af faste udgifter²⁴⁰, en ordning om forlænget kredit på betaling af A-skat, AM-bidrag og moms²⁴¹ m.fl.

Tiltagene er uden tvivl rigtig gode for dansk erhvervsliv. På trods heraf er tiltagene imidlertid kun *underskudsminimerende* og ikke *overskudsgenererende*. IVS'er er derfor særligt udsatte i forhold til de øvrige virksomhedsformer i Covid-19 krisen. Mange IVS'er har ikke "råd" til et 2020, der bidrager

²³⁴ <https://www.ssi.dk/aktuelt/sygdomsudbrud/coronavirus>.

²³⁵ <https://www.ssi.dk/aktuelt/sygdomsudbrud/coronavirus>.

²³⁶ <https://www.ssi.dk/aktuelt/sygdomsudbrud/coronavirus> (tal opdateret 21.03.2020).

²³⁷ http://stm.dk/_p_14909.html.

²³⁸ <http://video.stm.dk/pressemode-17-marts-2020-om>.

²³⁹ <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2020/03/trepartsaftale-skal-hjaelpe-loenmodtagere>.

²⁴⁰ <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2020/03/regeringen-og-partier-enige-om-hjaelpepakke>.

²⁴¹ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=16900>.

negativt til indtjening og dermed EGK, når de senest i april 2021, skal have en EGK på 40.000 kr. inden de skal lade sig omregistrere til ApS.

Måske bør politikerne som følge heraf suspendere lov nr. 445 af 13/04/2019 eller som minimum forlænge overgangsperioden.

Litteraturliste

Artikler og publikationer

Børsen 22/01/2020:

Munkholm, Morten, 2020, *S: Kapitalkrav må ikke stoppe iværksættere*, Børsen d. 22. januar 2020, s. 14-15.

GEDI: "The Global Entrepreneurship Index", 2019:

Ács, Zoltan J., Szerb, László, Lafuente, Esteban og Márkus, Gábor, 2020, *Global Entrepreneurship Index 2019*, The Global Entrepreneurship and Development Institute, Washington D.C., USA.

Erhvervsministeriet: "En styrket indsats mod skattely på erhvervsområdet", 2014:

Aftale mellem regeringen (Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre) og Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, og Det Konservative Folkeparti om en styrket indsats mod skattely på erhvervsområdet. 19. december 2014.

ERST: "Analyse af iværksætterselskaber", 2018:

Erhvervsstyrelsen, september 2018, *Analyse af Iværksætterselskaber*.

ERST: "Undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt", 2018:

Erhvervsstyrelsen, 7. december 2018, *Undersøgelse af det fremadrettede behov for revisionspligt*.

FSR: "Effekten af lempet revisionspligt på det samlede skattegab", 2018:

Næss-Schmidt, Sigurd, Jensen, Jonas Bjarke, Kilsdal, Lærke, Christiansen, Benjamin og Sørensen, Palle, 2018, *Effekten af lempet revisionspligt på det samlede skattegab*, FSR – analyser 2018.

FSR: "Revisors erklæringer – Hvad er forskellen?", 2017:

FSR – danske revisorer, 16. november 2017, *Revisors erklæringer – Hvad er forskellen?*

Iværksætterbarometer 2019:

Toft-Jensen, Jon og Andersen, Lill, 2019, *Iværksætterbarometer 2019*, Center for Vækstanalyse.

NTS 2019, nr. 4:

Lilja, Troels Michael, 2019, *Den grimme ælling, der aldrig blev en svane – Hvordan kom det hertil for iværksætterselskaberne (IVS)?*, Nordisk Tidsskrift for Selskabsret, bind nr. 4, s. 97-123.

NTS 2019, nr. 4:

Seehausen, Jesper, 2019, *Afskaffelse af iværksætterselskaber – med fokus på overgangsperioden*, Nordisk Tidsskrift for Selskabsret, bind nr. 4, s. 124-137.

RR.7.2019.78:

Randrup, Nicolai Frederik og Granhøj, Christian, 2019, *Omregistrering af iværksætterselskaber*, Revision & Regnskabsvæsen, bind nr. 7.

RR.4.2020.28:

Lilja, Troels Michael og Jensen, Pernille Louise, 2020, *Aktivering af udviklingsomkostninger – En redningsplanke for rentable iværksætterselskaber (IVS)?*, Revision & Regnskabsvæsen, bind. Nr. 4 (RR.4.2020.28).

SAU (15/16):

Skatteudvalget (SAU) Alm. Del (2015/2016), Bilag 211, *Statusrapport om iværksætterselskaber*.

U.2013B.141:

Lilja, Troels Michael, 2013, *Iværksætterselskaber – nøglen til en konkurrencedygtig dansk selskabsret?*, Ugeskrift for Retsvæsen Online, U.2013B.141.

U2015B.1:

Lilja, Troels Michael, 2015, *Skjulte apportindskud eller lovlige efterfølgende erhvervelser? – Giver forbuddet mod apportindskud i iværksætterselskaber mening?*, Ugeskrift for Retsvæsen Online, U.2015B.1.

Bøger

Andersen, 2013:

Andersen, Ib, 2013, *Den Skinbarlige Virkelighed*, 5. udgave, Samfundslitteratur.

(Den anvendte bog er ikke den nyeste version. Som følge af COVID-19 har det ikke været muligt at fremskaffe denne fra CBS' bibliotek. Det vurderes ikke at have indvirkning på afhandlingens output)

Boolsen, 2008:

Boolsen, Merete Watt, 2008, *Spørgeskemaundersøgelser*, 1. udgave, Hans Reitzels Forlag.

Bunch & Whitt, 2018:

Bunch, Lars og Whitt, Søren Corfixen, 2018, *Selskabsloven med kommentarer*, 3. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

Ehlers, 2019:

Ehlers, Andreas Bloch, 2019, *Grundlæggende erstatningsret*, 1. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

EY, 2019/20:

EY, 2020, *Indsigt i årsregnskabsloven*, 6. udgave.

Fedders & Steffensen, 2012:

Fedders, Jan og Steffensen, Henrik, 2012, *Årsrapport efter internationale regnskabsstandarder – fra dansk praksis til IFRS*, 4. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

(Den anvendte bog er ikke den nyeste version. Som følge af COVID-19 har det ikke været muligt at fremskaffe denne fra CBS' bibliotek. Det vurderes ikke at have indvirkning på afhandlingens output)

Füchsel m.fl., 2015:

Füchsel, Kim, Gath, Peter, Langsted, Lars Bo og Skovby, Jens, *Revisor Regulering og Rapportering*, 3. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

(Den anvendte bog er ikke den nyeste version. Som følge af COVID-19 har det ikke været muligt at fremskaffe denne fra CBS' bibliotek. Det vurderes ikke at have indvirkning på afhandlingens output)

Hansen & Krenchel, 2019:

Hansen, Søren Friis og Krenchel, Jens Valdemar, 2019, *Dansk Selskabsret 2*, 5. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

Justesen & Mik-Meyer, 2010:

Justesen, Lise og Mik-Meyer, Nanna, 2010, *Kvalitative Metoder*, 1. udgave, Hans Reitzels Forlag.

Langsted, Andersen & Kiertzner, 2013:

Langsted, Lars Bo, Andersen, Paul Krüger og Kiertzner, Lars, 2013, *Revisoransvar*, 8. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

Nielsen & Tvarnø, 2014:

Nielsen, Ruth og Tvarnø, Christina D., 2014, *Retskilder & Retsteorier*, 4. udgave, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag.

(Den anvendte bog er ikke den nyeste version. Som følge af COVID-19 har det ikke været muligt at fremskaffe denne fra CBS' bibliotek. Det vurderes ikke at have indvirkning på afhandlingens output)

PWC, 2020:

PWC, 2020, *Regnskabshåndbogen*.

Riis & Trzaskowski, 2013:

Riis, Thomas og Trzaskowski, Jan, 2013, *Skriftlig Jura*, 1. udgave, Ex Tuto Publishing A/S.

Sudan m.fl., 2012:

Sudan, Sumit, Samuelsen, Martin, Parker, Henrik og Davidsen, Christina Maria, 2012, *Revision i praksis*, 1. udgave, Karnov Group Denmark A/S.

(Den anvendte bog er ikke den nyeste version. Som følge af COVID-19 har det ikke været muligt at fremskaffe denne fra CBS' bibliotek. Det vurderes ikke at have indvirkning på afhandlingens output)

Thurén, 2007:

Thurén, Torsten, 2007, *Videnskabsteori for begyndere*, 2. udgave, Liber AB. Oversat til dansk af Michelsen, Knud, 2008, udgivet i Danmark af Rosinante & Co.

Hjemmesider

April 2019 IVS er færdig som selskabsform, (2019, 9. maj), SMV Guiden, hentet 28. marts 2020 fra <https://smvguiden.dk/nyheder/april-2019-ivs-er-faerdig-som-selskabsform/>.

Coronavirus, (nd.), Statens Serum Institut, hentet 21. marts 2020 fra <https://www.ssi.dk/aktuelt/sygdomsudbrud/coronavirus>.

Det Centrale Virksomhedsregister, <https://datacvr.virk.dk/data/>.

Frister, forsinkelser og afgifter, (2020, 13. februar), Erhvervsstyrelsen, hentet 13. april 2020 fra <https://erhvervsstyrelsen.dk/frister-forsinkelser-og-afgifter>.

Hjælpepakke til virksomheder – spørgsmål og svar, (nd.), Skattestyrelsen, hentet 21. marts 2020 fra <https://skat.dk/skat.aspx?oid=16900>.

Hvad er en bankgaranti? (2019, 15. november), Legal Desk, hentet 15. januar 2020 fra <https://www.legaldesk.dk/artikler/hvad-er-en-bankgaranti>.

IAASB, (nd.), About IAASB, hentet 29. marts 2020 fra <https://www.iaasb.org/about-iaasb>.

Nordea, (nd.), Vi kan hjælpe dig med at stille en bankgaranti, hentet 15. januar 2020 fra <https://www.nordea.dk/erhverv/produkter/finansiering/bankgaranti.html>.

Regeringen og partier enige om hjælpepakke, (2020, 19. marts), Finansministeriet, hentet 21. marts 2020 fra <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2020/03/regeringen-og-partier-enige-om-hjaelpepakke>.

Skattestyrelsen. (nd.), Generelt om selskaber og fonde, hentet 31. oktober 2019 fra <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234899&chk=215268>.

Statsministeriet, Pressemeddelelse 06.03.20, Pressemøde i Statsministeriet om COVID-19, hentet 21. marts fra http://stm.dk/_p_14909.html.

Statsministeriet, Pressemøde 17. marts 2020 om yderligere tiltag mod coronavirus, hentet 21. marts fra <http://video.stm.dk/pressemode-17-marts-2020-om>.

Trepartsaftale skal hjælpe lønmodtagere, (2020, 15. marts), Finansministeriet, hentet 21. marts 2020 fra <https://www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2020/03/trepartsaftale-skal-hjaelpe-loenmodtagere>.

Lovforarbejder

L 50 (05/06):

Lovforslag L 50 (2005/2006), fremsat af daværende Økonomi- og erhvervsminister, Bendt Bendtsen, d. 16. november 2005. Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven), bogføringslov samt lov om statsautoriserede og registrerede revisorer.

L 117 (14/15):

Lovforslag 117 (2014/2015), fremsat af daværende Erhvervs- og vækstminister, Henrik Sass Larsen, d. 28. januar 2015. Forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven, og forskellige andre love.

L 152 (12/13):

Lovforslag 152 (2012/2013), fremsat af daværende Erhvervs- og vækstminister, Annette Vilhelmsen, d. 27. februar 2013. Forslag til lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister.

L 190 (18/19):

Lovforslag 190 (2018/2019), fremsat af daværende Erhvervsminister, Rasmus Jarlov, d. 28. februar 2019. Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven.

Betænkning afgivet af Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget, d. 2. april 2019, over L 190 (2018/2019) som fremsat af daværende Erhvervsminister, Rasmus Jarlov, d. 28. februar 2019. Forslag til lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven.

Regulering

Bekendtgørelse af lov om aktie- og anpartsselskaber (selskabsloven), LBK nr. 763 af 23/07/2019.

Bekendtgørelse af lov om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (revisorloven), LBK nr. 1287 af 20/11/2018.

Bekendtgørelse af årsregnskabsloven, LBK nr. 838 af 08/08/2019.

Bekendtgørelse om godkendte revisorers erklæringer (erklæringsbekendtgørelsen), BEK nr. 1468 af 12/12/2017.

Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006, om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber, om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF.

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) Nr. 537/2014 af 16. april 2014, om specifikke krav til lovpligtig revision af virksomheder af interesse for offentligheden og om ophævelse af Kommissionens afgørelse 2005/909/EF.

Lov om ændring af lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven), bogføringslov samt lov om statsautoriserede og registrerede revisorer, Lov nr. 245 af 27/03/2006.

Lov om ændring af selskabsloven, lov om visse erhvervsdrivende virksomheder, årsregnskabsloven og lov om Det Centrale Virksomhedsregister, Lov nr. 616 af 12/06/2013 (Historisk).

Lov om ændring af selskabsloven og årsregnskabsloven, Lov nr. 445 af 13/04/2019 (Historisk).

Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsområde (TEUF), artikel 107.

Praksis

FED1996.126 VLD, A (adv. K. Gabelgaard) mod advokat X (adv. Jørgen B. Jepsen) og Mortensen & Beierholm A/S, Statsautoriserede revisorer (adv. Pernille Sølling), Landsretsdom af 14. marts 1996 i sag 9. afd., a.s. nr. B-2218-92.

FSR – danske revisorerers Responsumudvalg, sag nr. 1405 af 7. april 2016.

FSR – danske revisorerers Responsumudvalg, sag nr. 1416 af 14. november 2016.

FSR – danske revisorerers Responsumudvalg, sag nr. 1420 af 6. september 2016.

FSR – danske revisorerers Responsumudvalg, sag nr. 1433 af 21. februar 2017.

LSR.1996.641-1870-354, Landsskatteretskendelse af 10. oktober 1996, j. nr. 641-1870-354.

SKM2008.641.BR, S mod Skatteministeriet Nicolai Eigtvedsgade 28 1402 København K, Byretsdom af 18. juli 2008 i sag j.nr. BS 10-2191/2007.

SKM2016.199.SR, Skatterådets bindende svar af 26. april 2016, j.nr. 15-3088342.

U.1952.1047 H, Statsautoriseret revisor Axel Rasmussen (landsretssagfører Axel Graff) mod fru Astrid Jørck (landsretssagfører Karsten Byrdal), Højesteretsdom af 23. oktober 1952 i sag 285/1951.

U.1977.811 ØLD, B. W. Wernerfeldt A/S (adv. Henrik Jessen) mod Revisionsanstalten for Fyn ved dennes ansvarlige indehavere, de statsautoriserede revisorer A. Ramhøj m. fl. (adv. H. Fischer-Møller), Landsretsdom af 25. maj 1977 i sag 6-307/1975.

U.1982.595 H, Bønnelycke Træ A/S (lrs. Spang-Hanssen) mod ingeniør Poul Egon Kristensen, fru Grethe Kristensen (adv. Chrstrup), dødsboet efter advokat Henning Lund Nielsen (lrs. Bohr) og statsautoriseret revisor Benny Hansen (adv. H. Fischer Møller), Højesteretsdom af 18. maj 1982 i sag 1273/1981.

U.1982.1062 ØLD, Poul Schnack A/S i likvidation, Herning (adv. Pagter Kristensen, v/ adv. F. Meinertzen) mod statsautoriseret revisor Johannes Anker Laursen (adv. H. Fischer-Møller), Landsretsdom af 21. juni 1982 i sag 11-487/1977.

U.1988.692 H, Revisionsfirmaet Harlou (adv. H. Fischer-Møller) mod ingeniør Erik Molbech (lrs. J.A. Strobel), Højesteretsdom af 24. juni 1988 i sag 223/1986.

U.1989.394 H, Annelise og Jeffrey Cohen (adv. Jens Linde) mod advokat Allan Falk (adv. H.H. Haume), Højesteretsdom af 10. februar 1989 i sag I 25/1987.

U.1997.697 H, Østjydske Bank A/S (adv. Lars Svenning Andersen, Århus) mod statsautoriseret revisor Christian Lassen (adv. Jørgen B. Jepsen, Århus), Højesteretsdom af 10. marts 1997 i sag II 299/1994.

U.2003.2102 H, Kristiane Sørensen (v/adv. Hans Henrik Tausen) mod registreret revisor Boye Hansen og Boye Hansen Revision ApS (v/adv. Hans Fischer-Møller), Højesteretsdom af 27. juni 2003 i sag 358/2001.

U.2006.1753 H, PricewaterhouseCoopers og statsautoriseret revisor Karsten Rasmussen (adv. René Offersen, Kbh.) mod PB Bankierfirma A/S under konkurs (adv. Karl Stephensen, Kbh.), Højesteretsdom af 21. marts 2006 i sag 68/2005 (1. afd.).

U.2006.2039 H, Angelica Lauritzen (adv. Ib Thyregod, Kbh.) mod Revisorgaarden i København, Statsautoriseret Revisionsaktieselskab (adv. Hans Fischer-Møller, Kbh.), Højesteretsdom af 12. april 2006 i sag 106/2004.

U.2006.2232 H, ApS SPKR 4 nr. 3500 under konkurs (adv. Morten Samuelsson, Kbh.) mod Niels Høj (adv. H.P. Drisdal Hansen, Kbh.) og Revisionsaktieselskabet Bernsen & Christensen (adv. Steen Rode, Kbh.), Højesteretsdom af 3. maj 2006 i sag 24/2003 (2. afd.).

U.2007.1104 H, Henrik Ejgil Jørgensen (adv. Kim Pedersen, Kbh.) mod AP Statsautoriserede Revisorer I/S (adv. Morten Erritzøe Christensen, Kbh.), Højesteretsdom af 29. januar 2007 i sag 469/2005 (1. afd.).

Standarder

IAS 38:

International Accounting Standard (ISA), Kommissionens forordning (EF) Nr. 1126/2008 af 3. november 2008, senest ændret ved Kommissionens forordning (EU) 2018/519 af 28. marts 2018, nr. 38 *Immaterielle aktiver*.

ISA 700:

International Standard on Auditing (ISA) 700, *Udformning af en konklusion og afgivelse af erklæring om et regnskab*, udarbejdet og godkendt af IAASB, oversat af FSR – danske revisorer, senest ajourført december 2016.

ISAE 3000:

International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000, *Andre erklæringsopgaver med sikkerhed end revision eller review af historiske finansielle oplysninger*, udarbejdet og godkendt af IAASB, oversat af FSR – danske revisorer, senest ajourført december 2016.

ISRE 2400:

International Standard on Review (ISRE) 2400, *Opgaver om review af historiske regnskaber*, udarbejdet og godkendt af IAASB, oversat af FSR – danske revisorer, senest ajourført december 2016.

ISRS 4410:

International Standard on Related Services (ISRS) 4410, *Opgaver om opstilling af finansielle oplysninger*, udarbejdet af IAASB, oversat af FSR – danske revisorer, senest ajourført marts 2012.

VEJL2017.1101.UG:

Erhvervsstyrelsens *Standard om udvidet gennemgang af årsregnskaber, der udarbejdes efter årsregnskabsloven.*

Statistik

DST: "Iværksætteri i Danmark", 2018:

Danmarks Statistik, 8. november 2018, nr. 22, "Iværksætteri i Danmark".

Vejledninger

Den Juridiske Vejledning, 2020-1, version 3.4 – 31.01.20.

Erhvervsstyrelsens vejledning om *opløsning af kapitalselskaber, a.m.b.a., s.m.b.a. og f.m.b.a.*, oktober 2016, udgivet af Erhvervsstyrelsen.

Bilag 1 – Forkortelser

Gennem hele afhandlingen går en række forkortelser igen. De vigtigste forkortelser er beskrevet nedenfor, for ikke at skabe tvivl omkring betydningen læsning:

A/S = Aktieselskab

ApS = Anpartsselskab

EGK = Egenkapital

ERKL = Erklæringsbekendtgørelsen

ERST = Erhvervsstyrelsen

FSR = FSR – danske revisorer (brancheorganisation for godkendte revisorer i Danmark)

IAS = International regnskabsstandard

ISA = International revisionsstandard

ISAE = International standard om andre erklæringsopgaver med sikkerhed

ISRE = International reviewstandard

ISRS = International standard om opstilling af finansielle oplysninger

IVS = Iværksætterselskab

RL = Revisorloven

SEL = Selskabsloven

SKAT = Skattestyrelsen

ÅRL = Årsregnskabsloven

Bilag 2 – Dataindsamling

Bilag 2 er i overensstemmelse med CBS' retningslinjer for komplekse excel-ark afleveret som et særskilt bilag i Excel-format.